

T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FARKLI BÖLÜMLERDE ÖĞRENİM GÖREN ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNİN DERS-BOŞ ZAMAN ÇATIŞMALARI
ARASINDAKİ İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ

YAZAR

Kerem KALKAN

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Cengiz BAYRAKTAR

RİZE 2020

**T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**FARKLI BÖLÜMLERDE ÖĞRENİM GÖREN ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNİN DERS-BOŞ ZAMAN ÇATIŞMALARI
ARASINDAKİ İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ**

Kerem KALKAN

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Cengiz BAYRAKTAR

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

RİZE 2020

ONAY

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Kerem KALKAN'ın hazırladığı “Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Ders-Boş Zaman Çatışmaları Arasındaki İlişkilerinin İncelenmesi” başlıklı çalışma Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi:

Dr. Öğr. Üyesi Cengiz BAYTAKTAR
(Danışman)

Sağlık Bilimleri Enstitüsü'ne/...../20..... tarihinde teslim edilen bu tez Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../20..... tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Hüseyin Avni UYDU
Enstitü Müdürü

BEYAN

Bu tez çalışmasının Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Hazırlama ve Yazım Kılavuzu standartlarına uygun olarak hazırlanarak yazıldığını, tezin akademik ve etik kurallara bağlı kalınarak gerçekleştirilmiş özgün bir bilimsel araştırma eserim olduğunu, tezde yer alan ve bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen tüm bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve kullanılan kaynakların kaynaklar listesinde yer aldığını, tezin çalışılması ve yazımı aşamasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

29/06/2020
Kerem KALKAN

TEŞEKKÜR

Öncelikle tez dönemim boyunca beni yönlendiren çalışmamın tamamlamasında büyük emekleri olan değerli danışmam hocam Dr. Öğr. Üyesi Cengiz BAYRAKTAR'a teşekkür ederim.

Hazırlamış olduğum tez çalışmamın her aşamasında beni yönlendiren, engin bilgi ve birikimlerini benimle paylaşan saygı değer hocam Prof. Dr. Arslan KALKAVAN'a teşekkür ederim.

Ayrıca bu süreçte desteklerinden dolayı Arş. Grv. Dr. Recep Fatih KAYHAN'a, Arş. Grv. Gökhan Çakır'a ve Doç. Dr. Utku IŞIK'a; anketlerin uygulanması aşamasında büyük pay sahibi olan değerli arkadaşım İsa KAVALCI'ya teşekkür ederim.

Beni bu günlere getiren maddi ve manevi her an yanımda olan sevgili AİLEM'e teşekkür ederim.

Kerem KALKAN

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK SAYFASI

ONAY

BEYAN

TEŞEKKÜR

İÇİNDEKİLER

TABLolar DİZİNİ

ŞEKİLLER DİZİNİ

KISALTMA, SEMBOL VE FORMÜLLER DİZİNİ

ÖZET

ABSTRACT

1.GİRİŞ

2.GENEL BİLGİLER

2.1.	Zaman, Boş Zaman ve Rekreasyon Kavramları	6
2.1.1.	Zaman	6
2.1.2.	Zaman Yönetimi	8
2.1.3.	Zamanın Önemi	10
2.1.4.	Boş Zaman	11
2.1.5.	Boş Zaman Anlayışının Tarihsel Gelişim Süreci	12
2.1.6.	Boş Zamanın Temel Fonksiyonları	13
2.1.7.	Boş Zaman Kullanım Sürelerindeki Gelişmeler	14
2.1.8.	Boş Zaman Hakkı	15
2.1.9.	Rekreasyon	17
2.1.10.	Rekreasyonun Tarihçesi	18
2.1.10.1.	Antik Çağ	18
2.1.10.2.	Orta çağ	20
2.1.11.	Rekreasyonun Önemi	21
2.1.12.	Rekreasyonun Özellikleri	22
2.1.13.	Rekreasyonun Sınıflandırılması	23
2.1.13.1.	Amaçlarına Göre Rekreasyonun Sınıflandırılması	23
2.1.13.2.	Çeşitli Kriterlere Göre Rekreasyon Sınıflandırılması	24
2.1.14.	Rekreasyon İhtiyacı	26
2.1.15.	Rekreasyona Katılımı Destekleyen Sosyal ve Ekonomik Etkenler	27
2.1.16.	Rekreasyon Etkinlik Alanları	27
2.2.	YÖK'e Bağlı Üniversitelerde Rekreasyon ve Sporun Yeri ve Politikalar	28

2.3.	Türkiye’de Kalkınma Planlarında ve Hükümet Programlarında Rekreasyon	30
2.3.1.	Kalkınma Planlarında Rekreasyon	30
2.3.2.	Hükümet Programlarında Rekreasyon	33
2.4.	Çatışma Kavramı	35
2.4.1.	Çatışmanın Tanımı	38
2.4.2.	Çatışmanın Kapsamı	39
2.4.3.	Çatışma Süreci	40
2.4.4.	Çatışma Türleri	40
2.4.5.	Çatışmanın Kaynakları	41
2.4.6.	Çatışma Yönetimi	42
2.4.7.	Eğitim Kurumları ve Çatışmalar	44
3.	GEREÇ ve YÖNTEM	45
3.1.	Çalışmanın Evreni	45
3.2.	Çalışmanın Örnekleme	45
3.3.	Veri Toplama Yöntemi	45
3.4.	Veri Toplama Araçları	45
3.5.	Veri Toplama Süreci	47
3.6.	Veri Analizi	48
4.	BULGULAR	49
4.1.	Tanımlayıcı İstatistikî Bulgular	49
4.1.1.	Katılımcıların Demografik Dağılımları	49
4.2.	Çıkarımsal İstatistikî Bulgular	56
4.2.1.	Dersin Boş Zaman ile Çatışması	56
4.2.2.	Boş Zamanın Ders ile Çatışması	75
5.	TARTIŞMA	91
6.	SONUÇ ve ÖNERİLER	102
7.	KAYNAKLAR	103
EKLER		110
ÖZGEÇMİŞ		

TABLolar DİZİNİ

Tablo No	Sayfa
Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	57
Tablo 2. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	58
Tablo 3. Katılımcıların Öğreniminde Kaldıkları Yere Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	59
Tablo 4. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Fakülteye/Yüksekokula Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	60
Tablo 5. Katılımcıların Okudukları Bölümlere Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	62
Tablo 6. Katılımcıların Ailelerinin Yaşadıkları Yere Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	63
Tablo 7. Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	65
Tablo 8. Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	66
Tablo 9. Katılımcıların Okudukları Liseye Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	67
Tablo 10. Katılımcıların Aylık Gelir Durumlarına Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	69
Tablo 11. Katılımcıların Masraflarının Karşılandığı Kaynağa Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	70
Tablo 12. Katılımcıların Boş Zamanı Olumlu Kullanma Durumlarına Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	71
Tablo 13. Katılımcıların Haftalık Boş Zaman Sürelerine Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	72
Tablo 14. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Üniversitenin Rekreasyon Alanlarının Yeterliliğine Göre Dersin Boş Zaman İle Çatışma Düzeyleri	74
Tablo 15. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Boş Zamanın Ders İle Çatışma Düzeyleri	75
Tablo 16. Katılımcıların Yaşlarına Göre Boş Zamanın Ders İle Çatışma Düzeyleri	76
Tablo 17. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Fakülteye/Yüksekokula Göre Boş Zamanın Ders İle Çatışma Düzeyleri	77

Tablo 18. Katılımcıların Okudukları Bölümlere Göre Boş Zamanın Ders İle Çatışma Düzeyleri	78
Tablo 19. Katılımcıların Ailelerinin Yaşadıkları Yere Göre Boş Zamanın Ders İle Çatışma Düzeyleri	79
Tablo 20. Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Boş Zamanın Ders İle Çatışma Düzeyleri	80
Tablo 21. Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Boş Zamanın Ders İle Çatışma Düzeyleri	81
Tablo 22. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Liseye Göre Boş Zamanın Ders İle Çatışma Düzeyleri	82
Tablo 23. Katılımcıların Aylık Gelir Durumuna Göre Boş Zamanın Ders İle Çatışma Düzeyleri	83
Tablo 24. Katılımcıların Masraflarının Karşılandığı Kaynağa Göre Boş Zamanın Ders İle Çatışma Düzeyleri	85
Tablo 25. Katılımcıların Öğreniminde Kaldıkları Yere Göre Boş Zamanın Ders İle Çatışma Düzeyleri	86
Tablo 26. Katılımcıların Boş Zamanı Olumlu Kullanma Durumlarına Göre Boş Zamanın Ders İle Çatışma Düzeyleri	87
Tablo 27. Katılımcıların Haftalık Boş Zaman Sürelerine Göre Boş Zamanın Ders İle Çatışma Düzeyleri	88
Tablo 28. Katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterliliğine göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri	89

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Sayfa
Şekil 1. Zaman Çeşitleri	7
Şekil 2. Sanayi Devriminde Rekreatyoneel Bakımından Sınıf Ayrımları	21
Şekil 3. Çatışma Süreci	37
Şekil 4. Çatışma Süreci	40
Şekil 5. Çatışma Kaynakları	42
Şekil 6. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları	49
Şekil 7. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımları	50
Şekil 8. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Fakülte/Yüksekokula Göre Dağılımları	50
Şekil 9. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Dağılımları	51
Şekil 10. Katılımcıların Ailelerinin Yaşadığı Yere Göre Dağılımları	51
Şekil 11. Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları	52
Şekil 12. Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları	52
Şekil 13. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Liseye Göre Dağılımları	53
Şekil 14. Katılımcıların aylık gelir durumlarına göre DAĞILIMLARI	53
Şekil 15. Katılımcıların Masraflarının Karşılandığı Kaynağa Göre Dağılımları	54
Şekil 16. Katılımcıların Öğrenimde Kaldıkları Yere Göre Dağılımları	54
Şekil 17. Katılımcıların Boş Zamanı Olumlu Kullanma Durumlarına Göre Dağılımları	55
Şekil 18. Katılımcıların Haftalık Boş Zaman Durumlarına Göre Dağılımları	55
Şekil 19. Katılımcıların Üniversitelerinde Rekreatyoneel Alanlarının Yeterliliğine Göre Dağılımları	56
Şekil 20. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	57
Şekil 21. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	58
Şekil 22. Katılımcıların Öğrenimde Kalınan Yer Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	60
Şekil 23. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Fakülte/Yüksekokul Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	61
Şekil 24. Katılımcıların Okudukları Bölüm Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	63
Şekil 25. Katılımcıların Ailelerinin Yaşadığı Yer Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	64

Şekil 26. Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	65
Şekil 27. Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	67
Şekil 28. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Lise Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	68
Şekil 29. Katılımcıların Aylık Gelir Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	69
Şekil 30. Katılımcıların Masraflarının Karşılandığı Kaynak Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	70
Şekil 31. Katılımcıların Boş Zamanı Olumlu Kullanma Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	72
Şekil 32. Katılımcıların Haftalık Boş Zaman Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	73
Şekil 33. Katılımcıların Üniversitelerinin Rekreasyon Alanlarının Yeterliliği Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri	74
Şekil 34. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	75
Şekil 35. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	76
Şekil 36. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Fakülte/Yüksekokul Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	77
Şekil 37. Katılımcıların Okudukları Bölüm Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	78
Şekil 38. Katılımcıların Ailelerinin Yaşadığı Yer Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	79
Şekil 39. Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	80
Şekil 40. Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	82
Şekil 41. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Lise Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	83
Şekil 42. Katılımcıların Aylık Gelir Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	84

Şekil 43. Katılımcıların Masraflarının Karşılındığı Kaynak Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	85
Şekil 44. Katılımcıların Öğrenimde Kalınan Yer Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	86
Şekil 45. Katılımcıların Boş Zamanı Olumlu Kullanma Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	88
Şekil 46. Katılımcıların Haftalık Boş Zaman Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	89
Şekil 47. Katılımcıların Üniversitelerinin Rekreasyon Alanlarının Yeterliliği Değişkenine Göre Boş Zamanın Dersle Çatışma Düzeyleri	90

KISALTMA, SEMBOL VE FORMÜLLER DİZİNİ

Kısaltmalar

Akt.	: Aktaran
Any.	: Anayasa
BESYO	: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
İİBF	: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
RTEÜ	: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
SBF	: Sosyal Bilimler Fakültesi
SBSS	: Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı)
URL	: Uniform Resource Locator (İnternet Erişimi Adresleme Düzeni)
vd.	: Ve Diğerleri

ÖZET

Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Ders-Boş Zaman Çatışmaları Arasındaki İlişkilerinin İncelenmesi

Bu çalışma farklı bölümde eğitim gören üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışması arasındaki düzeylerini farklı değişkenlere göre incelemeyi amaçlamıştır. Diğer çalışmalardan farklı olarak bizim çalışmamız üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışması üzerine yapılmıştır. Ders-Boş Zaman çatışması yaşayan bireylerin hayat tatmin düzeylerinin düşük olması beklenmektedir. Bu durum öğrenciler açısından çalışma verimliliğini olumsuz yönde etkileyebilecek bir etmendir. Mevcut çalışma bu noktada hem durum tespiti hem de çeşitli önerilerle bu aşamada var olan eksikliği giderme noktasında önem arz etmektedir. Çalışmanın evrenini Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde lisans eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Tıp Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda lisans öğrenimi gören 194 kadın ve 146 erkek olmak üzere toplam 340 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve katılımcıların ders-boş zaman çatışma düzeylerini ölçmek için Tsaur ve ark. (2012) tarafından geliştirilen Işık ve Demirel (2018)'in Türkçe' ye çevirirken Ders-Boş Zaman Çatışma ölçeği olarak hazırladığı form kullanılmıştır. Ölçek açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre 5 alt boyut ve 20 maddeden oluşmaktadır. Verilerin analizinde Tanımlayıcı İstatistikler, T-Testi ve ANOVA-MANOVA istatistikleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre dersin boş zaman ile çatışma düzeylerinde cinsiyet, yaş, öğrenim görülen fakülte/yüksekokul, okudukları bölüm değişkenlerinde; boş zamanın ders ile çatışma düzeylerinde ise yaş, öğrenim görülen fakülte/yüksekokul ve okudukları bölüm değişkenleri açısından anlamlı farklılık bulunurken diğer değişkenler açısından bir farklılık bulunmamıştır. Buna göre dersin boş zamanı ile çatışmasında elde edilen puanların cinsiyet, yaş, fakülte/yüksekokul ve bölüme bağlı olarak değiştiğini görülürken boş zamanın ders ile çatışmasında elde edilen puanların yaş, fakülte/yüksekokul ve bölüme bağlı olarak değiştiğini görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ders, Boş zaman, Öğrenci, Üniversite, Çatışma

ABSTRACT

Investigation Of The Relationship Between Course-Leisure Conflicts Of University Students Learning In Different Departments

This study aimed to examine the levels of university students studying in different departments between course leisure time conflict according to different variables. Unlike other studies, our study was conducted on the conflict between lecture and leisure time of university students. It is expected that the life satisfaction levels of individuals who have a course-leisure conflict will be low. This is a factor that may negatively affect the working efficiency of the students. At this point, the present study is important in terms of both the due diligence and the various suggestions to eliminate the deficiency at this stage. The universe of the study consists of the undergraduate students of Recep Tayyip Erdoğan University. The sample of the study consists of a total of 340 students (194 women and 146 men) who have undergraduate education in the Faculty of Arts and Sciences, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Faculty of Medicine and School of Physical Education and Sports. In order to measure personal information form and participants' leisure-time conflict levels as a data collection tool, Tsaur et al. (2012) was developed by Işık and Demirel (2018) and translated into Turkish. According to the exploratory and confirmatory factor analysis results, the scale consists of 5 sub-dimensions and 20 items. Descriptive Statistics, T-Test and ANOVA-MANOVA statistics were used in the analysis of the data. According to the findings obtained, the variables of gender, age, faculty / school, and department they studied were determined as; while there was a significant difference in the level of conflict between the course and the leisure time in terms of age, faculty / school and department they studied, but not in terms of other variables. According to this, it is seen that the scores obtained in the conflict between the free time and the course vary depending on the gender, age, faculty / college and department, while the scores obtained in the conflict of free time with the course vary depending on age, faculty / college and department.

Keywords: Lesson, Leisure, Student, University, Conflict

1.GİRİŞ ve AMAÇ

Günümüzde epeyce çok kullanılan zaman kelimesi aslında insanların ortaya çıkardığı, yaşamın süreğenliğini bir uyum içinde sürdürebilmek için oluşturulmuş ve kullanıla gelmiştir. İnsanlar vaktini harcayarak iş yapma sürelerini, dinlenme sürelerini, tatillerini, yemek yeme sürelerini, uyuma sürelerini düzenlemekte ve yaşamlarını belirli bir uyum içinde devam ettirmektedirler. Zaman, kişiler için doğuşundan bu tarafa büyük değer sırtlanan bir olgudur. Kişilerin gelişmesinde, hayatın düzenini yapılandırmasında, günlük faaliyetlerini düzene sokmasında ve hangi mecrada olursa olsun mesleki hayatında yaşayacağı başarılarda zaman kavramı düşüncesinin önemi fazladır. Bu kavram, bireyler için nasılsa toplumlar nezdinde de böyle devam etmiştir. Çalışma yaşamını, sosyal bağlantılarını, eğlence ve istirahat huylarını bu düşünce içerisinde düzenleyen toplumlar, diğer toplumlara nazaran daha çok gelişmişlerdir (Karaküçük, 1999).

Bu anlamda zamanın ne şekilde kullanılabilceği çok fazla değer taşımaktadır. Eğer zaman yoktan yere kullanılırsa gelişme ve ilerleme yaşanamaz. Ancak doğru harcanırsa fertlerin, ailelerin, ülkelerin gelişmesinde, büyümesinde, ilerlemesinde çok fazla artışı var olmaktadır. Zamanı faydalı harcayabilmek, kişinin kendisine, çalışma yaşamına, sosyal yaşamına, dinlenmelerine ve eğlenceli vakit geçirmelerine, biyolojik ve fizyolojik taleplerinin yerine getirilmesine ayırmış zaman dilimleri arasında iyi bir denge sağlayabilmelerine bağlı kalmaktadır (Karaküçük, 1999).

Zaman yönetimi, zamanın en etkili biçimde kullanılarak değerlendirilmesidir. İhtiyaç duyulanları saptamak, bu ihtiyaç duyulanları karşılayabilmek için lazım olan amaçları ortaya koymak, ehemmiyetli işleri saptamak ve önceliklerle zamanı, planlama, programlama ve gruplandırma yoluyla birbirleri ile uyumlu çalışmalarına zaman yönetimi denir (Erdul 2005).

Öğrencilerin zamanı yönetme konusunda iyi bir maharete sahip olması, zamanı iş hayatlarında da ve mezuniyet sonrasında verimli kullanacağı ve vereceği hizmetinin etkinliğine etkide bulunacağı düşünülür (Başak vd., 2008).

Bireyin gerekli ihtiyaçlarının dışında kalan, çalışmadığı ve kendi isteği ile kullanabildiği zaman boş zaman olarak ifade edilir (Kılbaş 2001). Bu kavram, bireylerin gündelik yaşamından ve sıradan işlerden arta kalan dilimde, kendi gelişimlerini sürdürebilmek için sanat ve spor etkinlikleriyle ilgilenmeleri olarak da açıklanabilir.

İnsanlar kendi istekleri doğrultusunda katıldıkları bu etkinliklerle, boş zamanlarını kullanırken kendilerini de yenileme imkanı bulabilmektedirler.

Çatışma kavramı, iki veya ikiden fazla birey ya da grubun az olan imkanların paylaşılmasında üstünlük hakkı gözetmesinden, güç, statü, çıkar vb. beklentilere sahip olabilme karmaşasından doğacak olan anlaşma sağlayamama veya uyumsuzluk biçiminde tanımlanmaktadır (Ergin, 1999). Kişinin hayatını sürdürdüğü sosyal ortamlar veya zaman dilimi içinde istemediği şeyler ile yüz yüze kalması ve bir sonuç dahilinde güçlük çekmesi halinde ortaya çıkan hareket, yaşamış olduğu duygusal zemin olarak çatışmayı açıklamak mümkün kılınmaktadır (Erdoğan, 1996).

Çatışma kavramı birbirlerinden farklı iki grup içerisinde ihtiyaç, amaç veya fikir anlamında yaşanan farklılaşmalardan ortaya çıkan mücadele olarak açıklanabilmektedir (Baltaş, 2000). Örgütsel bakımdan ele alındığında, çatışmanın bir grup içinde kişiler veya grupların birlikte çalışabilme anlaşmazlıklarından ortaya çıkan, kalıplaşmış olağan aktivitelerin aksatılmasına veya sonlanmasına neden olan durumlar anlamında da ifade edilebilmektedir (Eren, 1984).

Zaman esaslı çatışma bir sınırlanmış kavram olarak, çoğunlukla bir rol ile ilişkili faaliyete ayrılmış zaman, kişinin diğer görevlerine derleyeceği zamanı etkisi altına alması ile bu görevlere katılmayı engellemesi halinde ortaya çıkabilmektedir (Greenhaus ve Beutell, 1985). Diğer bir açıklama ile zaman temelli çatışma, iş görenin bir görevle etkileşime girdiği hallerde ortaya çıkmaktadır. Böyle bir halde farklı bir görevin taleplerini yerine getirebilmek oldukça zorlaşmaktadır (O'Driscoll ve ark., 1992).

Daha açık bir ifadeyle, bir kişi boş zaman aktivitelerine daha fazla zaman harcamayı denediğinde, işe konsantre olamaz (iş konularına zaman harcayamaz) veya boş zaman aktivitelerinde daha fazlasını elde etme arzusundan kaynaklanan stres, çalışma ortamını olumsuz yansıtabilir. Bu durum ters şekilde de işleyebilir: İş sırasında yaşanan stres boş zaman etkinlikleri ile aşılamaz veya iş yükü nedeniyle boş zaman etkinlikleri için yeterli zaman sağlanamaz (Greenhaus ve Beutell, 1985).

Modern yaşamda boş zaman ihtiyacı her geçen gün artmaktadır. Özellikle okul çağındaki çocuklar ve üniversite gençlerinin boş zaman aktivitelerine daha fazla ihtiyacı vardır. Bu hedef gruplar üzerinde yapılan çalışmalar, okul-eğlence çatışması için temel nedenin öğrencilerin katıldıkları boş zaman etkinlikleri için motivasyon düzeyleri ve bu boş zaman faaliyetlerinin kalitesi ile ilişkili olduğunu göstermektedir (Fries vd.erleri,

2008). Bu çalışmalar aynı zamanda motivasyonun nedenlerine odaklanmakta çalışma ve boş zaman etkinlikleri arasında tercih yapmak için motivasyonun temellerini araştırmaktadır (Dietz vd.erleri, 2005; Ratelle vd.erleri, 2005;, 2003; Hofer vd.erleri, 2010).

Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı farklı bölümde eğitim gören üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışması arasındaki düzeyleri farklı değişkenlere göre incelenmesidir.

Çalışmanın Önemi

Ülkemizdeki alan yazınında bu konu daha çok iş-serbest zaman ve iş-aile çatışması boyutunda ele alınmıştır ve bu alanlar üzerinde yapılan çalışmaların sayısı giderek artmaktadır. Bu çalışmalardan farklı olarak bizim çalışmamız üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışması üzerine yapılmıştır. Ders-Boş Zaman çatışması yaşayan bireylerin hayat tatmin düzeylerinin düşük olması beklenir. Bu durum stres ve strese bağlı olarak çeşitli hastalıkların oluşumunu tetikleyebilir. Bu durum öğrenciler açısından çalışma verimliliğini olumsuz yönde etkileyebilecek bir etmendir. Mevcut çalışma bu noktada hem durum tespiti hem de çeşitli önerilerle bu aşamada var olan eksikliği giderme noktasında önem arz etmektedir.

Bu çalışma 7 bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ilk bölümde giriş kısmına yer verilmiştir. İkinci bölümde zaman, boş zaman, çatışma hakkında ayrıntılı literatür bilgilerine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde gereç ve yöntemin çerçevesi çizilmiştir. Dördüncü bölüm veri analizi sonucu ortaya çıkan bulgular ve yorumlamalarını kapsamaktadır. Beşinci bölümde üniversite öğrencilerin ders-boş zaman çatışma düzeyleri üzerinde yapılan uygulamaya ilişkin sonuçlar değerlendirilmeye ve yorumlanmaya çalışılmıştır. Altıncı bölümde sonuç ve öneriler kısmına yer verilmiştir. Son bölümde ise kaynaklar kısmına yer verilmiştir.

Hipotezler

H₀:Farklı bölümlerde eğitim gören üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Farklı bölümlerde eğitim gören üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₀:Cinsiyet değişkenine göre üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Cinsiyet değişkenine göre üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₀:Üniversite öğrencilerinin yaşlarına göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin yaşlarına göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₀:Üniversite öğrencilerinin ailelerinin yaşadığı yere göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin ailelerinin yaşadığı yere göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₀:Üniversite öğrencilerinin anne ve baba eğitim durumu değişkenine göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin anne ve baba eğitim durumu değişkenine göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık var vardır.

H₀:Üniversite öğrencilerinin mezun oldukları liseye göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin mezun oldukları liseye göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₀:Üniversite öğrencilerinin aylık gelir durumlarına göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin aylık gelir durumlarına göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₀:Üniversite öğrencilerinin masraflarının karşılandığı kaynağa göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin masraflarının karşılandığı kaynağa göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₀:Üniversite öğrencilerinin kaldıkları yere göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin kaldıkları yere göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₀:Üniversite öğrencilerinin boş zamanı olumlu kullanma durumuna göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin boş zamanı olumlu kullanma durumuna göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₀:Üniversite öğrencilerinin haftalık boş zaman durumuna göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin haftalık boş zaman durumuna göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₀:Üniversite öğrencilerinin üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterliliği hakkındaki düşüncelerinin durumuna göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterliliği hakkındaki düşüncelerinin durumuna göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi; Fen Edebiyat Fakültesinde eğitim gören 75 öğrenci, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde eğitim gören 93 öğrenci, Tıp Fakültesinde eğitim gören 71 öğrenci ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda eğitim gören 101 öğrenci ile sınırlıdır.

Çalışmanın Sayıtları

Bu araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin ölçekte yer alan her maddeyi dürüst ve içtenlikle cevap verdikleri kabul edildiği varsayılmıştır.

Bu araştırmaya katılan örneklem grubunun çalışmanın evrenini özümlediği varsayılacaktır.

Katılımcıların tüm anket sorularına içtenlikle cevap verdikleri varsayılacaktır.

2.GENEL BİLGİLER

2.1. Zaman, Boş Zaman ve Rekreasyon Kavramları

Günümüzde epeyce çok kullanılan zaman kelimesi aslında insanların ortaya çıkardığı, yaşamın süreğenliğini bir uyum içinde sürdürebilmek için oluşturulmuş ve kullanıla gelmiştir. İnsanlar vaktini harcayarak iş yapma sürelerini, dinlenme sürelerini, tatillerini, yemek yeme sürelerini, uyuma sürelerini düzenlemekte ve yaşamlarını belirli bir uyum içinde devam ettirmektedirler. Zaman, kişiler için doğuşundan bu tarafa büyük değer sırtlanan bir olgudur. Kişilerin gelişmesinde, hayatın düzenini yapılandırmasında, günlük faaliyetlerini düzene sokmasında ve hangi mecrada olursa olsun meslek hayatındaki başarıda zaman kavramı düşüncesinin önemi fazladır. Bu, bireyler için nasılsa toplumlar içinde böyle gelişmektedir. Çalışma yaşamını, sosyal bağlantılarını, eğlenme ve istirahat huylarını bu düşünce içinde düzenleyen toplumlar da, diğer toplumlara nispeten daha çok gelişmiş durumdadırlar (Karaküçük, 1999).

Bu anlamda zamanın ne şekilde kullanılabileceği büyük değer taşımaktadır. Eğer zaman yoktan yere kullanılırsa gelişme ve ilerleme yaşanamaz. Ancak doğru harcanırsa fertlerin, ailelerin, ülkelerin gelişimine, büyümesine, ilerlemesine çok fazla artışı bulunmaktadır. Zamanı faydalı harcayabilmek, kişinin kendisine, çalışma yaşamına, sosyal yaşamına, dinlenme ve eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik taleplerinin yerine getirilmesine ayırdığı zaman dilimleri arasında iyi bir denge sağlayabilmelerine bağlıdır (Karaküçük, 1999). Kişiler zamana endeksli olarak yaşamaktadır. Fakat çoğu bu zaman dilimlerini birbirinden değişik şekilde algılar. ABD’de yöneticiler üzerine yapılmış bir araştırmada, yöneticilerin yalnızca %1’i yeterli zamanı olduğunu, her on kişiden biri %10; dördü %25; beşi ise %50 oranında yeterli zamana sahip olmadığı ve işlerini yapabilmek için bu düzeylerde zamana gerek duyduklarını belirtmişlerdir. Burada yöneticilerin aynı zamanı vardır fakat ihtiyaç duydukları zaman değişik gözlemlenmektedir. Bu hâlde sorun zamandan çok bireyin kendisinde olduğu söylenebilir (Karaküçük, 1999).

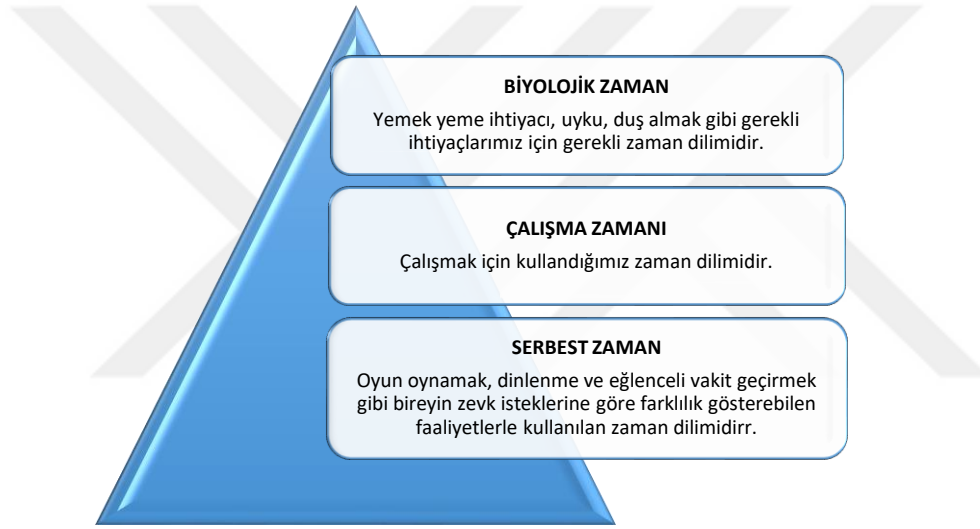
Yaşamımızda bu kadar değerli bir yere sahip olan ve “zaman nedir?” diye sorusuna yeterli bir cevap sağlanamayan bu kavramı aydınlatılabilmek için farklı tanımlar yapan çeşitli yazar, araştırmacı vb. vardır.

2.1.1. Zaman

Varoluşta ve geçmişte, gelecekte ve şimdiki zamanlar da olan tüm vakaların sonu gelmeyen bir biçimde sürdürülme süreci zaman olarak adlandırılmaktadır (Oxford, 2018).

Hayatımızın büyük bir kısmı zamandır ve zamanı boşa harcamak, hayatımızı boşa harcamak anlamını taşımaktadır. Zamanı insanlar psikolojik bakımdan değişik olarak algılamaktadırlar. Olayların zincirleme içerisinde olması, geçmişte yaşanan anıların tesiri ve geleceğe hitap eden haz ve dilekler saatle ölçülebilen gerçek olan zamanın insanlara daha kısa veya daha uzun anlaşılabilmesine yol açabilmektedir (Karaküçük, 1999).

Örnek verecek olursak, resim çizebilmek gibi insanın hoşuna giden bir işi yapması durumunda zaman hızlı bir şekilde geçerken, yapmış olduğu işi sevmeyen ve bu işten hoşnut duymayan insanlar için zaman akmamaktadır. Zaman, biyolojik zaman, çalışma zamanı ve serbest zaman olarak bütün olarak incelenme ve kullanılma biçimlerine göre 3 gruba ayrılır (Hacıoğlu vd., 2009).

Şekil 1. Zaman çeşitleri

İnsanları, serbest zamanı olumlu kullanma bakımından ilerlemiş ülkeler daha fazla bilinçlenmiş olarak eğitim vermektedir. Bu manada zamanın kârlı ve etkin harcanmasında en fazla yükümlülük ailelerde ve eğitim kurumlarına kalmaktadır. Diğer taraftan zamanın kötü yararsız harcanması yalnızca kişinin benliğini değil etrafındaki çoğu bireyleri de etkileyebilmektedir (Köktaş, 2004).

İnsanlar yaşamlarını sınıflandırılmış zaman dilimleri olan gün, saat, ay, hafta v.b araçlarla biçimlendirmektedirler. Aynı zamanda bu şekillendirmede rol alan bir diğer etkende insanların yaşam standartlarıdır. Maddi durumu kötü olan bir birey daha çok para kazanabilmek için daha çok çalışmak zorunda kalacak, günün büyük bir bölümü bu kişi için çalışmakla geçecek, maddi anlamda sıkıntı yaşamayan bir birey çok fazla çalışmak zorunda kalmayacaktır ve çalışma zamanı dışında kalan süreyi farklı aktivitelerle

değerlendirebilecektir. Ya da birey oturduğu yer iş yerine çok uzak ise yine işe gidiş ve geliş süresi uzun olacağından zamanını bu faktörü göz önüne alarak planlayacaktır. Dolayısıyla zaman, insan yaşamını çeşitli bölümlere ayıran bir özelliğe sahiptir (Küçüktopuzlu, Gözek, Uğurlu, 2003). Ayrıca bu bölümler insan yaşamındaki zaman çeşitliliğini de göstermektedir. Zaman kavramının belli başlı özellikleri incelendiğinde;

- Emanet alınamaz
- Ödünç alınamaz
- Satın alınamaz
- Çoğaltım yapılamaz
- Depolama yapılamaz
- Artırım edilemez (Hazar, 2003). Sadece kullanılır ve kaybedilir (Kılbaş, 2001).

Drucker'a göre ise, en kısık ve emsalsiz, Mackenzie'e için son derece kibar, Tyler'e için yaşamdaki en gaddar en katı madde ve Laiken'e göre ise başlıca kaynak olan bir maddedir (Karaküçük, 1999).

Zamanın bu özellikleri dikkate alındığında zamanı oldukça dikkatli, en yüksek faydayı ve verimi alacak şekilde kullanma zorunluluğunda olduğumuzu görmekteyiz.

Yaşam döngüsü içerisinde kişiye özgü olarak zamanın kullanım şekli değişmektedir. Yukarıda (Şekil 1) 3 ana başlık altında sınıfladığımız zaman birbirleri ile iç içe ve her birinin gerçekleştirilme süresi kişiden kişiye değişiklik göstermektedir. Bir kişi için bakım süresi 2 saat iken bir başka kişi için bu süre 15 dakika olabilir. Yani zamanın kullanımı kişiye özgülük göstermektedir. Zamanı ayrıca yıl, ay, hafta, gün, dakika, saniye, salise gibi ayrımlarla da kullanmaktayız. Bir gün 24 saattir, bunun 8 saati çalışma için, 8-10 saati uyku için, 6-8 saati de dinlenme ve diğer ihtiyaçlarını gerçekleştirmek için kullanılabilir. Sonuç olarak zamanı genel anlamda 3 başlık altında ve daha ayrıntılı olarak sınıflayabilmekteyiz. Bu sınıflandırma bize zamanı daha verimli kullanabilmemizi sağlamaktadır.

2.1.2. Zaman Yönetimi

Kavram olarak zaman yönetimi çok modern olup ortaya çıktığı 1970'lerde ve 1980'lerin başlarında iş üst yöneticiler bakımından zaman kavramı sistemli kullanılması gereken bir element şeklinde anlaşılmaya başlanmaktadır (Topal 2009). İşleri yoğun olan

yöneticilerin zaman kavramını daha verimli şekilde düzene sokmalarına yardımcı olabilmek hedefiyle bir öğrenim materyali olarak Danimarka'da başlayıp, hızla dünyaya sıçramıştır (Akatay 2003). Bilhassa dönemimizde profesyonel iş yapma yaşamında başarılı olabilmenin en değerli elemanlarından biri haline dönüşmüştür (Koch 1998).

Zaman yönetimi, zamanın en etkili biçimde kullanılarak değerlendirilmesidir. İhtiyaç duyulanları saptamak, bu ihtiyaç duyulanları karşılayabilmek için lazım olan amaçları ortaya koymak, ehemmiyetli işleri saptamak ve önceliklerle zamanı, planlama, programlama ve gruplandırma yoluyla birbirleri ile uyumlu çalışmalarına zaman yönetimi denir (Erdul 2005). Zamanın yönetilmesi, zamanın, amaçlarını, sorumluluklarını, zevklerini ve sosyal hayatın içerisindeki etkinlikleri tek bir bütün altında yönetebilecek biçimde kurgulanması manasına gelebilmektedir (Özgen, 2002). Zaman yönetimi yeteneklerinin üniversite öğrencilerine kazandırılması ve onların bunun bilincinde olması başarı seviyesini olumlu doğrultuda etkilemektedir (Andıç, 2009). Bu sebeple zamanı; eğitebilme sürecinde ve sosyal hayatında, gündelik yaşamın her zamanında verimli ve düzgün planlama yapılmasında zaman yönetimi becerisinin mühim faydası vardır (Varışoğlu vd., 2012).

Zamanın etkili harcanmaması durumunda zamanın anında meydana gelen ve oluştuğu an içerisinde harcanan bir varlık olmasından kaynaklı telafisi olmayan bir oluşum sona ermiş olur. Bu anlamda zaman kullanımı veya yönetimi bireyler bakımından oldukça değerli bir olgudur. Zamanın kontrol edebilmek kişilerin hayatının önemini artıran elemanlardan biri olmaktadır (Gümüştül 2013).

İnsanların önceliklerini tespit edebilmesi, kısa ve uzun dönemde amaçlarına ulaşabilmesi zaman yönetiminin iyi ve düzgün biçimde yönetilmesi ile mümkün olabilmektedir (İşcan 2008). Zaman yönetebilmek yanlış olanı hızlı yapmak değil, doğru olanı kısa sürede yapmak olarak düşünülmelidir. Zaman rahatlıkla kontrol edilme özelliğine sahip değildir, biz yalnızca kendimizi ve zamanımızı harcamayı yönetebilme biçimine sahibizdir. (Yurdagül 2016).

Zaman yönetimi planlı bir zaman dilimi içerisinde yapılması icap eden etkinliklerin gereken düzen, randıman ve etkinlikle yönetilmesidir. Etkin ve akılcı hareket etmenin neticesinde zaman yönetimi ortaya çıkmaktadır. Belirsiz olan gelecek için planlama yapılması ve bunun etkin bir şekilde yönetilmesi geleceğin yönetilmesi ile eşdeğerdir. Zamanın en büyük tuzaklarından biri belirsizlikler olup gelecek de belirsizdir. Her zaman iyi bir planlama yapmak ve hedefleri doğru belirlemek, zamanın etkin yönetilebilmesi

açısından faydalı olacaktır. Yöneticilerin zamanı yönetme konusunda ne kadar başarılı olurlarsa, yapılması gereken faaliyetleri de o kadar etkin ve verimli bir şekilde sürdürdükleri varsayılabilir. Yöneticilerin zaman yönetimi ile ilgili başarılarını çalışanlarına da aşılması durumunda örgüt genelinde yüksek verimlilik sağlanması kolaylaşabilir (Tutar 2015).

Zamanı iyi kullanabilmeyi bilen birey; çoğunlukla ne yapması gerektiğini ve zamanını daha iyi biçimde nasıl harcayacağını bilebilmektedir. İnsanlar arzu ettiği hedeflere göre her gün zamanını ne şekilde harcaması gerekliliği ile ilişkili yeterli olarak kendisini hazır şekilde tutmakta ve bu biçimde daha etkili duruma gelmektedir (Tolukan, 2010).

Zamanı iyi kullanabilmek kişisel olarak; kariyeri faydalı yürütme ve geleceğe hazırlanma, yenilenmiş gelişmeleri ve teknolojik gelişmeleri takip edebilme, daha çok okuma ve öğrenme, aile ve diğer bireylere zaman ayırabilme, istirahat, eğlenme, düşünme, yeni fikirler ortaya çıkarma, yeni çalışmalar yapmak için imkânlar sağlamaktadır (Sayan 2005).

Öğrencilerin zamanı yönetme konusunda iyi bir maharete sahip olması, zamanı iş hayatlarında da mezuniyet sonrası verimli kullanacağı ve vereceği hizmetinin etkinliğine etkiye bulunacağı düşünülür (Başak vd., 2008).

2.1.3. Zamanın Önemi

Zaman etkili kullanıldığında değer kazanmaktadır. Etkili kullanımda bir eğitim ve uygarlık görevidir. Eğitim, okul ve çevre mesuliyetinde bütünleşmektedir. Zamanı faydalı bir şekilde harcayabilmek için, ilk olarak bireyin kendisini iyi bilmesi gerekmektedir. Bu nedenle yapacağı şeyleri, hedeflediği şeyleri, amaçlarının ne olacağını belirlemelidir. Birey neyi başarıp başaramayacağını çizgilerini iyi planlamalıdır. Düşünce ve ayrıntılar konusunda zaman harcamayıp, kısa sürede çok iş yapabilmek, zamanı faydalı harcamak değildir. Ters olarak, hedef ve öncelik durumları iyi tespit edilip, sadece gerçekleştirilecek ihtiyaçların gerçekleştirilmesi, zamanın faydalı harcanması demektir (Baltaş ve Baltaş, 1987). Özet olarak, birey zamanını iyi düzenlemek ve harcamak zorundadır. Çünkü,

- Zaman artırım edilemeyen,
- Emanet alınamayan, kiralanamayan
- Satın alınamayan, arttırılamayan

- Para gibi toplanamayan, hammadde gibi depolanamayan
- Sadece harcanan ve kaybedilen Drucker'e göre en kısık ve emsalsiz, Mc Kenzie'e için, -son derece kibar ve Laiken'e için ise başlıca önemli olan bir kaynaktır. (Can, 1991).
- Bireyler planladıkları zamanda istedikleri hareketi gerçekleştiremezlerse veya önlerine, zaman planlarını aksatacak engeller çıkarsa ya da bireyin faydalı zaman düzenlemesi yapamaması stres ortaya çıkarmaktadır. Stres kaynağı olmaktan zaman baskısını kurtarmak için önce iyi bir düzenleme gerçekleştirmek, işleri zaman dilimlerinin içene halledilebilecek şekilde sığdırmak gerekmektedir (Erdoğan, 1996).

2.1.4. Boş Zaman

Bireyin gerekli isteklerinin dışarısında kalan, işleri dışarısında ve kendi isteği ile kullanabildiği zaman boş zaman olarak ifade edilir (Kılbaş, 2001). Bu kavram, bireylerin gündelik yaşamından ve alelade işlerden arta kalan dilimde, kendi gelişim durumlarında sürdürürebilmek için sanat ve spor etkinlikleriyle ilgilenmeleri olarak da açıklanabilmektedir. İnsanlar bireysel istekleri doğrultusunda katıldıkları bu etkinliklerle, boş vakitlerini kullanırken benliklerini de geliştirme imkanı bulabilmektedir. Boş zamanı Karaküçük ve Gürbüz (2007), 'bireyin kültürel veya toplumsal etkenlerin tesirinden kurtulabilmesi, hayata bağlanabilmesi, hayatı sevebilmesi ve hayatından zevk alabilmesi' şeklinde de tanımlanmaktadır.

Bu terim ile ilgili literatürde, birden fazla değişik tanım olmakta ve boş zaman ile serbest zaman genellikle eş değer veya birbirlerine benzemekte oldukları kabul görmekte, buna nispeten bazı açıklamalarda aynı anlam etrafında açıklanmaktadır. Bir başka çalışmada boş zamanı Türkmen vd, (2013), 'kişilerin iş yapma gününün sonucunda, hafta sonu izinlerinde ve yıllık tatillerinde, iş dışarısında kalan vakitlerin tamamını' içerdiğini ifade etmektedirler.

Parker, serbest zaman ile boş zamanın kavramlarının aynı anlamı ifade etmediğini belirtmiştir. İş hayatından sonra kalan zaman (serbest zaman) aslında bolca mecburiyet ve yükümlülüğünde yerine getirildiği zaman dilimidir. Bu yükümlülükler, uyumak, yemek-içmek, aileye ayrılan süre ve temel fizyolojik ihtiyaçlar olarak ifade edilebilir. Boş zamanı tüm bunlardan ayırıştırabilmek için daha belirleyici bir tanımlamaya ihtiyaç duyulmaktadır (Harris, 2005). Bireyin hem benliği hem de başka kişiler için bütün yükümlülüklerden

veya ilişkilerden ayrıştığı ve kendi iradesiyle belirleyeceği bir etkinlikle ilgileneceği zaman dilimi serbest zaman olarak ifade edilmektedir. Bireyin kesin bir şekilde bağımlı olmayan ve özgür olduğu zaman dilimidir. Çalışma yaşamının dışarısında bir zaman dilimidir (Karakuş 2005). Başka bir bakışa göre ise serbest zaman, işten sonra kalan, özgürce, istediğimiz etkinlik ile kullanabileceğimiz zaman olarak ifade edilebilir (Amman vd., 2010).

Boş zaman, sürekli yenilenen teknoloji sayesinde kazanılmış, hatta tekrardan kazanılmış bir olanaktır. Bu olanak çeşitli biçimlerde değerlendirilmesi, kişisel ve toplumsal faydalar sağlar. Boş zaman ile çalışma süresi kesin olarak ayrılabilmesi gibi, her ikisini de birbirinden net çizgilerle ayrıştırabilmek bazı durumlarda zordur (Erkal vd., 2014).

Boş zamanın önemi günümüz toplumunda giderek artmaktadır. Teknolojinin gelişmesi ile sanayide ve her türlü çalışma alanında kişilere düşen işgücünün azalması kişilerin kendilerine ait, sorumluluklarından uzak olduğu anlar olan boş zamanlarında artış gözlenmesine neden olmuştur. Bireylerin boş vakitlerini kullanabilmeleri için çok imkanlı hizmet var eden hareketli bir bölüm de oluşmaktadır (Demirel ve Harmandar, 2006).

Boş zamanın, bilhassa gelişmiş ve sanayileşmiş milletlerde, günümüzde boş zaman düşüncesindeki gelişim süreci içinde az da olsa Türkiye gibi gelişme içerisinde olan devletlerde uygarlık ve gelişmişliğin bir ganimeti olarak görülmesi şekli ile sürdürüldüğünü görebilmekteyiz. Boş zamanların sosyal ve toplumsal yaşam içerisindeki değeri tatil günlerinin artması, günlük ve haftalık çalışma saatlerindeki düşüşler toplumsal alışkanlıklardaki değişim gibi nedenlerle daha da belirginleşmeyi ve yükselmeyi hızlı bir biçimde sürdürmektedir (Karaküçük, 2008).

2.1.5. Boş Zaman Anlayışının Tarihsel Gelişim Süreci

İnsanların boş zamanları hakkında eski tarih kayıtlarını incelediğimizde müzik, resim ve çeşitli spor etkinlikleriyle uğraştıkları tespit edilmiştir. Daha sonraları ise boş zaman Antik Yunan medeniyetinde yaşamın bir hedefi ve toplumları birbirleri ile toplayıcı bir eleman şeklinde yer alırken, Roma zamanında ise spor yarışmalarının hedefi ise dönemin şartlarında savaşa hazırlanmanın yanı sıra fiziksel zindeliği kazanmak için yapıldığı tespit edilmiştir.

Avrupa'da başlamış Rönesans ve Reform tepkileri ile gelişmekte olan ve 17. yüzyılda dünyada köklü değişimlere neden olan bilim ışığında boş zaman kavramı 18.

yüzyıl sonuna doğru yaşanan sanayi devrimi zamanında daha değişik anlamlara bürünerek kişilerin fazla çalıştırılmasıyla daha fazla randıman elde edilebileceği anlayışına dönüşmüştür (Abadan, 1966). 20. yüzyıl başlarında bilhassa İkinci Dünya Savaşı bittikten sonra ilk olarak sanayileşmiş batı topluluklarında başlayarak yeni toplumsal değerler ve düşüncenin gelişme göstererek boş zaman anlayışı değişik bir anlam kazanmıştır. Daha fazla randıman almak için çalışanların çalışma dışı zamanı çoğaltmakla kalmayıp daha verimli değerlendirmeleri için uygun ortamlar oluşturulmaya başlanmıştır (Güler, 1978).

Günlük ve haftalık mesai vakitlerinde azalmaların olması ile izin günlerinin artması, toplumsal alışkanlıklarda değişiklik gibi sebeplerle boş vakitlerin toplumsal ve sosyal yaşam içindeki değeri daha çok belirlemeye ve hızla yükselmeye devam ederek, boş zaman kişi için devrim niteliği taşıyarak kişinin sosyal etkinlik, istirahat, bedensel ve zihinsel kullanımlar, aile içi ve aile dışı süreler arasında tercih imkânı sunma şeklini aldığı bu gelişmeler sonucunda görülmektedir (Languar, 1961).

2.1.6. Boş Zamanın Temel Fonksiyonları

Dumazedier, boş zaman kavramının üç başlıca işlevlerinden söz etmektedir. Kelimelerin İngilizce baş harflerinden yola çıkarak 3D olarak da ifade edilen bu fonksiyonları “dinlenme (de lesement), eğlence (divertisement), gelişme (development)” şeklinde ifade etmiştir (Köktaş 2004).

- **Dinlenme Fonksiyonu**

Dinlenme unsuru Karaküçük’e göre; boş zaman kavramını en çok karakterize eden ve değişik algılanma ile iş yaşamı süresince değerlendiren başlıca bir işlev olduğu tespit edilmiştir. Mesela, iş sonrasında gerginlik ve yorgunluk azaltma gibi fiziksel hırpalanmayı ve öfke gerilimlerini yok eden unsur olduğu görülmektedir. Sanayi devriminde iş vakitlerinin 12-15 saat olduğu ilk zamanlarda, iş görenler boş vakitlerinde dinlenme fonksiyonunu yalnızca bedensel gücü tekrardan kazanmak anlamında kullandıkları tespit edilmiştir (Karaküçük, 2008).

- **Eğlenme Fonksiyonu**

Eğlenme fonksiyonu, eğlenmek, bazı zamanlar sıkıntıdan sıyrılmak haricinde, hoş zaman harcamak ve enerjik olabilmek, benliğini iyi hissedebilmek için yapılabilmektedir (Foulquie, 1994). Dönemimizde insanların başarılı sayılması ve statülerinin artmasının boş zaman faaliyetine katıldıklarına bağlı olduğu düşünülmektedir (Tezcan, 2015). ABD’deki gençlik eğlence programları ile ilgili Smith’in yapmış olduğu çalışmasında, toplu eğlenme

faaliyetlerinin, katılanların zinde ve mutlu gelişmelerine katkı sağlayacak haz duyma ve ilgi çekici imkanlar sunduğu, toplu hayatı zenginleştirip, gençleri hayata hazırladığı konulardan bahsetmektedir (Köktaş, 2004).

- **Gelişim Fonksiyonu**

Gelişim fonksiyonu, kişilerin daha kapsamlı sosyal alanlara sahip olmalarını sağlamakta olan ve bireyin benliğini geliştirebilmesine ve gösterebilmesine olanak sağlayan etkinlikleri kapsamının yanı sıra günlük stresten uzaklaştırmaktadır. Birey çalışma yaşamı dışarısında kendi tercihi doğrultusunda katıldığı etkinlikler sonuçlarında kendini geliştirmektedir. Yemek kursuna gitmek örnek gösterilebilmektedir (Karaküçük, 2008). Gelişim fonksiyonu, bilgi almak, bilgi vermek, kültür geliştirmek ve gönüllü sosyal faaliyetlere katılmak olarak kendini göstermektedir.

2.1.7. Boş Zaman Kullanım Sürelerindeki Gelişmeler

Sanayi devrimi ile ortaya çıkan otomasyonla beraber üretimin artmasıyla refahtaki yükselme sanayi devriminin ilk dönemlerinde pozitif doğrultuda gelişmeye de zaman geçtikçe kişilerin boş zaman ihtiyacının artması çalışma sürelerinde azalmalara neden olmuştur. İş görenlerin işte olduğu zamanların azaltılma anlayışının gelişme zamanları incelendiğinde 18'inci yüzyıla kadar uzanmaktadır.

Bu konu ile alakalı olarak Lafarge (1993) 'milletin ekmeğini kazanabilmek için harcamış olduğu vakit beraberinde elde etmiş olduğu ekmeği mutluluk ile tüketmesi için de vakti olması gerektiğini tersi durumda iş görenin iş karşısında iğrenme hissi ile ekmeğini karşılayamaz duruma gelebileceğini' söylemektedir. Sanayide yaşanan gelişimlerle beraber gelişmiş ülkelerde yaşanmakta olan ekonomik anlamda değişimler, iş görenlerin çalışma hayatlarını yakından etkilemektedir. Sonuç olarak iş zamanlarında değişik düzenleme yapılmasına neden olmuş, tabi ki bu düzenlemeler iş görenlerin boş zamana sahip olması, sahip oldukları bu boş vakitleri ise benliği ve toplumlar için kullanabilme imkanı olabilmesi hedef alınmıştır. Karaküçük boş vakit harcama zamanlarındaki gelişimleri bu biçimde ifade etmektedir (Karaküçük, 2008).

Sanayileşmenin başlamasının ilk dönemlerinde makineleşmedeki gelişmelerle beraber ilk başlarda iş sürelerinde de yükselme ortaya koymuş, iş görenler sadece boş zamanlarında zorunlu isteklerini karşılamaları ve tekrardan iş başına dönmeleri için istirahat edecek süreye sahiptiler.

Sürecin tersine dönmeye başlaması 20. yüzyılın ilk zamanlarında özellikle 1930'lardan sonra gerçekleşmiş refahla ilişkili olarak kişilerin daha az iş başı yaparak daha çok boş zaman bulmalarına makineleşme sağlamıştır. Sivil toplum grupları da bu hakka sahip olmalarında etki yaratmıştır.

İşte kalma sürelerinin azaltılması yalnızca boş zaman isteği ile yetinmeyerek eğitime ve okula çok vakit ayrılması sağlanmıştır. Vardiya sistemi, ev işleri kişisel isteklerin karşılanmasını sağlayan kolaylıkların yanı sıra işe gidip gelme zamanlarına gerek bedensel gerekse ulaşım durumuna bağlı dokunuşlarla düzeltme gibi gelişmelerle pozitif etki yaratmıştır.

Bireylerin dinlenme, eğlenme, kendini geliştirme, rekreatif faaliyetler gerçekleştirme, spor yapabilme gibi zevk duyacağı bir zaman zarfı olarak değerinin artış gösterdiği, iş görenler için gelişmekte olan sendikalar ve diğer sınıfların daha az iş yapıp daha çok boş vakte ihtiyaç duymalarının geliştiği dönem boş zamanlardır.

2.1.8. Boş Zaman Hakkı

Boş zaman yüzyılımızın başlarında kişiler için bir tembellek ve başıboşluk olarak sayılmaktaydı, toplumda yaşanan değişimler ile orantılı halde boş zamanlar hallerinde ve onun harcanmasında değişimler oluşturmuştur.

Sınıf ayrışımı yapılan ortaçağda boş vakitlerin soylu aileler ve asil aileler için önemli olduğu bu vakitlerde birçok spor, sanat ve eğlence biçimleriyle alakadar olduğu ve bunu kendi benlikleri için bir hak, toplum içinse boş vakitlerin söz bile edilemediği zamanlardı. Ortaçağda boş zamana yalnızca soylu ailelerin ehil olduğu, halk kesiminden bu hakkı olmaması iş yapma sürelerinin fazla olması pazar günlerinde bile gerçekleştirilen izinlerin, özellikle spor ile gerçekleştirilmesi kilise tarafından halk sınıfı için yasaklanmıştı (Karaküçük 2008).

I. Dünya harekâtından sonra bazı Avrupa devletleri kanunlarında iş görenlerin boş zaman hakkını vermeleri ve ücretli biçimde izin hakkının olduğu bazı yazılmış hukuk ve sürdürülen hukuksal kanunlar ortaya çıkmaya yasalarda yer vermeye başlamıştır. 1920'lerde iş görenlerin boş zamanı ile alakalı ilk toplantısı yapılmıştır. Uluslararası Çalışma Örgütü ve Birleşmiş Milletler Topluluğu bu konuyu gündeminde 1930'larda yer vermiştir. Avrupa devletleri ücretli olarak izin hakkında 1936'larda kanun çıkararak uygulamayı başlatmıştır (Karaküçük, 2008). Başta sanayileşe olarak gelişmiş ülkeler olmak üzere diğer gelişme yaşamakta olan ve geleneksel toplumlarda da boş zaman

düşüncesinin geliştiği görülmektedir. Kişiler teknolojik aletlerin ve daha fazla üretim yapmanın kendilerine imkan verdiği boş zaman olanaklarının yükselerek sürdürülmesini ve bu olanaklarını her tür faaliyetlerle geliştirmelerini istemektedirler. Zamanımız şartlarında ilk başta gelişmiş olan ülke bireylerinin bu hakka ehil oldukları görülür (Karaküçük, 2008).

Boş zaman hakkına sahip olunması ve arttırılarak devam etmesi sendikaların, mahalli idarelerin ve devletlerinde gözettiği politikaları içerisinde bulunmaktadır. İnsan Hakları Evrensel Bildirisinin 24. maddesinde kapsam olarak herkesin istirahat etmeye, boş zamana, özellikle çalışma zamanlarının idari ölçüde gruplandırılmasına ve belli zamanlarda ücretli tatillere hakkı olduğu tanımlanmaktadır (Kapani, 1991).

T.C.1982 anayasasının 50. Mad. ise, iş ortamı ve istirahat hakkı güvence altına alınmaktadır. Bu maddeye göre istirahat etmek iş görenlerin hakkıdır. Ücretli hafta sonu ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir maddesi yer almaktadır (Gözler, 1999). Çalışma ve sosyal güvenlik bakanlığının 4857 sayılı iş yasasına göre ise işyerinde çalışma alanları ile dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden ve meslekî eğitim alanları gibi diğer eklentiler ve araçlar da işyerinden sayılır.

İşveren ile görev aldığı işveren arasında bağda işveren alt işveren bağlantısı olarak tanımlanmaktadır. Bu kurulan bağda görev aldığı işveren altında çalışan iş görenler kendi yapısında çalışan iş görenler olarak muamele görmektedirler. İşveren görev aldığı alt işverenin taraf olduğu toplu iş akdinden doğan sorumluluklarından alt işveren ile beraber yükümlü olmaktadır. Çalışma esnasında arıza gibi olağan dışı hallerde arızanın giderilmesi sonucunda işlerin sendelememesi için iş görenler kısa sürede çok çalıştırılabilir ama uygun dinlenme vakitleri de gösterilmesi zorunlu kılınmaktadır. İşveren bildirim süreleri içerisinde, iş görene yeni bir iş bulabilmesi için lazım olan iş arama icazetini çalışma süreleri içerisinde ve ücret kesmeden vermeye mecbur durumdadır. İş arama izninin zamanı günde iki saatten az olması şartı ve iş gören isterse iş arama izin vakitlerini birleştirerek toplu kullanabilme hakkı vardır. Yeni iş arama hakkını toplu kullanmak isteyen iş gören, işi bırakacağı günden önceki günlere karşılaştırmak ve bu olayı işverene duyurmak zorundalığı vardır.

İşveren iş bulma iznini vermediği durumlarda veya yarım olarak kullandığı durumlarda o zaman ile ilgili ücret iş görene verilir. Ulusal bayram ve resmi tatillerde çalışma yerlerinde çalışılıp çalışılmayacağı toplu iş akdinde veya iş sözleşmeleri ile neticeye varılır. Anlaşmalarda hüküm bulunmaması durumunda bahsedilen zamanlarda

çalışılması için iş görenin oluru gerekmektedir. Genel anlamda çalışma zamanı haftada en çok kırk beş saat olmaktadır. Aksi durum konuşulmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın iş zamanı günlerine eşit miktarda ayrılarak uygulanmaktadır. İşveren bakımından iş görenin çalışmakta olduğu iş yerinden farklı bir çalışma yerine çalışmak için gönderilmeleri durumunda yolda geçmiş zaman, iş görenin iş görmeye hazırlıklı bir şekilde olmakla birlikte çalıştırılmadan ve çıkacak işi bekleyerek çalışmaksızın geçirdiği zamanlar, iş görenin işveren bakımından her ne nedenle olsa da farklı bir şekilde meşgul olması çalışma zamanı olarak sayılmaktadır.

Dört saat veya daha az süreli işlerde on beş dakika, dört saatten çok ve yedi buçuk saate kadar (yedi buçuk saat dâhil) süresi olan görevlerde yarım saat, yedi buçuk saatten çok süreli çalışma yerlerinde bir saat, ara dinlenmesi verilmesi gerekmektedir. İstirahatler bir çalışma alanında iş görenlere aynı veya farklı zamanlarda kullanılabilmektedir. Ara istirahatleri iş zamanından sayılmamaktadır. Kadın iş görenlerin doğumdan önce sekiz ve doğumdan sonra sekiz hafta olacak şekilde toplamda on altı haftalık izin verilmektedir, hamile olduğu süresince kadın iş görene periyodik kontrolleri için ücretli izin verilmektedir. Doktor raporu ile vacip görüldüğü halde, hamile olan kadın iş gören sağlığına uyumlu daha hafif alanlarda çalıştırılmalıdır. Bu durumda iş görenin maaşında bir azalma söz konusu değildir. Doğum yapmış olan çalışan istediği takdirde doğum sonrası altı ay kadar ücretsiz izin verilmektedir. Verilen süre, yıllık ücretli izin hakkının durumunda önemi alınmaz.

2.1.9. Rekreasyon

Çağdaş toplumlarda artmakta olan serbest vakitler ve kişilerin değişmekte olan ihtiyaçları, değişik ifadeleri de yaşamımıza yerleştirmiştir. Bu kavramlardan en önemlisi ve bilinmiş olanı rekreasyondur. Bunlar, kitap okumak, resim çizebilmek ve televizyon izleyebilmek gibi ev esaslı faaliyetlerin yanında bir veya birden fazla günü dışarda geçirmeyi sağlayan yürümek ve gezmek gibi faaliyetleri de içerir (Nagle, 2005).

Rekreasyon kavramının kökü Latince “sağlık yenilenmesi” manasına gelen “recreatio” kavramından gelmiştir. Bu sebeple gelenek olarak bu kavram, kişiyi restore eden ya da tekrardan oluşturan bir biçimlenme olarak görülmüştür (Torkildsen, 1999:).

Türkçe’de genelde “boş zaman veya serbest zaman değerlendirme” olarak kullanılır (Sevil vd., 2012; Karaküçük, 1999). Uzmanlık ve mesleki manada ise rekreasyon ile ilgili değişik araştırmacılar farklı tanımlar yapmıştır. Bunlardan bazısı; Cordes (2013)’e

için rekreasyon, ilişkili kişi eğlence ve manalı gelen serbest zaman faaliyetlerine katılmaktadır.

Rekreasyonu Tütüncü (2012), bireyin yaşam standardını yükseltmek için doğaya zarar vermeden serbest ve boş zamanında, benlik isteği ve gönüllü şekilde gerçekleştirdiği aktiviteleri içeren multidisipliner bir iş ortamı olarak tanımlamaktadır. Rekreasyonu Nagle (2005) ise, bir bireyin serbest vakitlerinde bireysel tat veya keyifli olarak gönüllü olarak üstüne aldığı bütün aktiviteler olarak tanımlanmıştır. Tribe (2004) göre, kitap okuma, televizyon izleme gibi ev içi faaliyetlerle, spor yapma, tiyatroya gitme, sinemaya gitme ve gezme gibi ev dışı rekreasyon faaliyetlerini içermekte olan serbest vakitlerde ilgilenilen işlerdir.

Karaküçük (1999), kişinin çalışma yükü ağır, olağan hayat biçimi veya negatif çevresel etkiden riske girmekte olan veya negatif etkilenmiş olan fiziki ve ruhi sağlığını tekrardan sağlamak, korumak veya sürdürülebilmek bunun nezdinde arzu ve haz alabilmek hedefiyle, bireysel tatmin yaratacak, tamamıyla çalışma ve gerekli ihtiyaç için harcanan vakit dışarısında kalmış özgür ve bağlantısı olmayan serbest zaman içerisinde, beklentiye bağlı ve razı olarak kişisel veya örgüt içerisinde seçim yapma biçimiyle yapılan faaliyetlere rekreasyon denilmektedir.

Cushman ve Allan (1990), serbest zamanların bütünüyle tecrübe edilmesi ve haz alabilmek için bir faaliyet olarak görülmekle beraber sosyal hedefleri düzenleyen sosyal bir örgüt şeklinde görülmektedir. Fairchild (1970) ise, geç kalınmış bir ödül ya da acil istek, kişisel veya örgüt şeklinde, serbest ve özgür bir biçimde, zorlama ile değil bütünü ile kendi isteğimiz hedefinde serbest vakitlerde yapılan bir faaliyet olarak tanımlanmıştır.

2.1.10. Rekreasyonun Tarihçesi

Rekreasyonun vakit içerisinde ve dünyanın değişik bölgelerinde geçirmiş olduğu değişimden ve rekreasyon teriminin göz önüne çıkmasından bahsedilmiştir.

2.1.11. Antik Çağ

Bu dönemlerde eğlenme imkanlarının yeteri kadar olmaması ve iş ve serbest zaman kavramı arasında birbirlerinden ayırıştırmanın oldukça karışık olması görülmektedir. O dönemler elde olan serbest zaman imkanları diğerlerine nispeten dini veya ruhani kutlama ve festivallerle ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Antik Mısır Uygarlığı, asil kısım halkın okçuluk, dans, müzik ve tiyatro faaliyetleri ile zevkli vakit harcamalarını sağlamak için görünümü ilkel bir sosyal yapı şeklindeydi. Antik dönemde ki seyahatler ticari ya da dini

hedefli yapılmaktaydılar. Bununla beraber M.Ö. 776 yılında yapılmaya başlanan birinci Olimpiyat Oyunları ile zevk almak için birkaç tane seyahat yapıldığını kanıtlayan belgelerde bulunmaktadır (Youell, 1994).

Bilhassa Antik Yunan felsefecileri iş ve serbest zaman arasında kesinliği ayırtırmaya ilk başlamış olanlardır. Serbest zaman kavramından Platon ve Aristo'nun yazdıklarının ve felsefelerinin oldukça etkilendiği görülmektedir. Serbest vakitlerin müzik, tiyatro, spor, vatandaşlık ve eğitim gibi önemli faaliyetlerle harcanması gerekmesini Platon ifade etmiştir. Aynı zamanda mutluluk için düşünce, felsefe ve kendini geliştirmiş olmanın önemini savunmaktadır (Torkildsen, 1999).

Serbest vakitlerin akıllı harcanması konusunda aynı fikirde ve iş ve oyun arasında uyumun zinde bir topluluk ve zinde bir kişi olma düşüncesini desteklemektedirler. Fakat serbest zaman faaliyetlerini toplumun asil ve aristokrat kısmının yaptığı zamanlardı. Spor gündelik hayatın bir elemanı olmakta ve arp, flüt, şir ve tiyatro sunumları gagesinde müsabakalar sunan bardik veya müzikal faaliyetler bulunmaktaydı (McLean ve Hurd, 2012). Spor için verilen değer birden fazla kavramın Antik Yunanda yaşayanlar ile bağlantısı olduğunun düşünülmesine neden olmuştur (stadyum, dekatlon, spor salonu gibi) (Youell, 1994). Sahip olunan serbest zaman biçimlerini olimpiyat oyunları, spor salonları, büyük bahçeler ve festivaller için açık hava amfi tiyatroları ortaya koymaktadır (Torkildsen, 1999).

Yunan şehir kraliyetleri gibi erken zamandaki Roma'da güçlü biçimde ve milliyetçi bir devlet konumundaydı. Romalılar, milletini savunmak ve savaşlarda savaşmak zorunda kalmışlardır. İnsanlar, bedeni kuvvetli ve ruhu babayiğit tutma yönünde spora ve jimnastiklere katılmaktadırlar (McLean ve Hurd, 2012). Roma mühendisleri bedensel gelişmek ve savaşa hazırlanmak için uygulama yapabilmek için şehir nüfusuna kamuya ait tesisler yaptırmıştır (Youell, 1994). Romalılar, sistemli şekilde plancı ve inşaat konusunda daha iyilerdi. Yunanlıların palaestra tesislerinde güreş odalarını içeren jimnastik salonu, filozoflar için sohbet alanı ve kışın kötü hava şartlarına rağmen kış aylarında oyunlar yapabilmek için kolonilere benzer binalar yapmışlardır. Bunların dışında Romalıların geliştirdiği yollar, yolculuğun daha çabuk ve daha rahat yapılmasını sağlamaktaydı. Ticaret yapabilmek için yolculuk etmek, arkadaşları ve akrabaları ziyaret etmek ve başka yerlere gezi yapabilmek nadir değildi (Youell, 1994).

2.1.12. Orta çağ

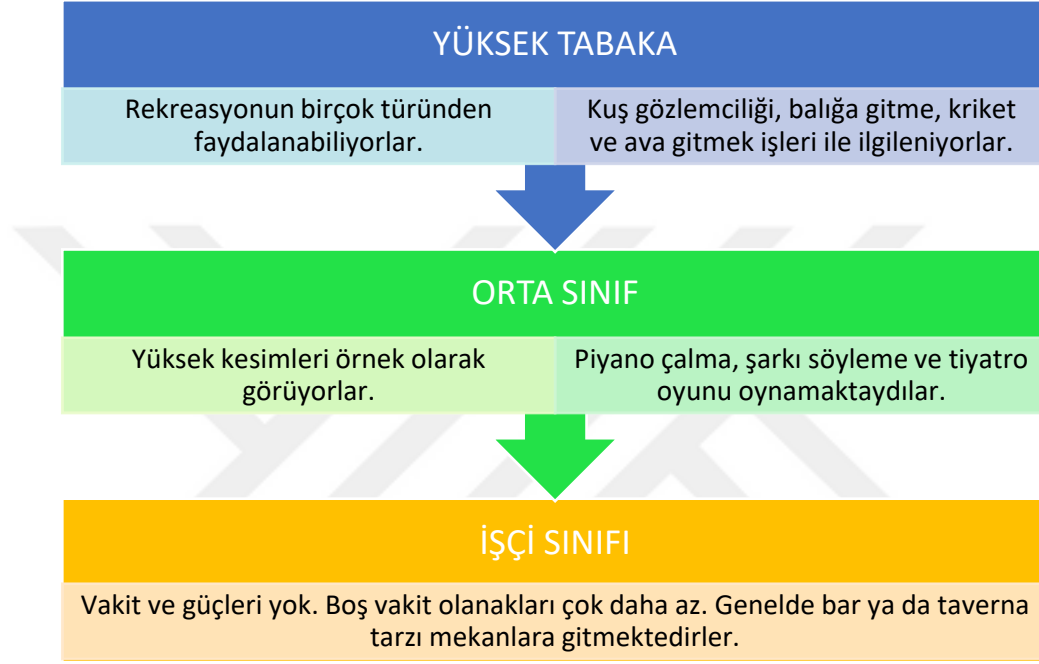
Halk serbest zaman aktivitelerine Ortaçağ döneminde çok katılamazdı. Hristiyanlığın yükselmeye geçmesi serbest zamanda yapılan aktiviteleri ibadet ve dini kutlamalarla kısıtlamaktaydı. Kilisenin belirlemiş olduğu “kutsal günler” halkın bütünlüğünün serbest zaman harcama kaynaklarındandı. Dinsel hedeflerle yapılan geziler kutsal mekanlara yapılan haclar ile ün kazanmıştır (Youell, 1994). Üst kesimler tarafından müzik, dans ve kumar gibi faaliyetler sürdürülmekteydi. Kraliyet tarafından yasaklanan kumar yasak olduğuna nispeten yeterince popüler olmaktaydı. Şövalyeler hükümdarlar emri ile savaş yapmak ile sorumlulardı. Avcılık becerisi, ortaçağ krallarının ve asilzadenin bir asilliği olarak görülmekteydi (McLean ve Hurd, 2012). Diğer taraftan lordların leydileri çağırdıkları savaş müsabakaları da gerçekleşmekteydi (Sevil vd., 2012).

Rönesans dönemi, Ortaçağ zamanı ile modern çağ arasında geçiş başlatmıştır. Rönesans kavramı, yeniden doğmak manasına gelmekte ve bu zamanda gelişmekte olan antik Yunan ve Roma'nın bilim, felsefe ve sanattaki kıvılcım tanımlamaktadır. Büyük biçimde, düşünme ve konuşma bağımsızlığının daha rasyonel ve bilimsel bir hayat görüşünün ve Avrupa'da ticari gelişmelerin ve yolculukların yaygınlaşması olmuştur (McLean ve Hurd, 2012). Boş zamanların yalnızca ayrıcalıklı olan kısımlara ait olmadığını Rönesans göstermiştir; Ortaçağ'daki sıkı din bağlantılarının azalması, müzik, tiyatro ve dans gibi eğlenmek için yapılan aktivitelerin insanlara yayılması manasına da gelmektedir. Halk festivallerin tadını çıkartmıştır (Torkildsen, 1999).

1700'lü yıllarda Sanayi Devrimi İngiltere'den başlamakta olup, 1800'lerin başında Avrupa'nın diğer kesimlerine ve Kuzey Amerika'da yayılmış sanayileşmenin gelişmekte olması serbest zaman terimine farklılıklar ortaya çıkardı. Ortaçağda yaygınlaşmakta olan sanayileşme, elektrikle çalışmakta olan makinelerin kullanımı ile ilişkili olarak birçok ürün yapılmasında fazla bir artma yaratmıştır (Russell, 2013). Bilimin ilerleme kaydetmesi kişilerin uzun ve zinde hayat sürmelerine olanak vermiştir (Mowatt, 2017). Bu olay, halkın çalışma biçimi ve çalışma zamanlarında önemli farklılıklara neden olmuştur. Zaman, iş yapan için değerli bir eleman olmakta ve diğer taraftan kadın ve erkekler günlerinin büyük bir zamanında ayrı kalmaktaydılar (Russell 2013).

İş gören kesiminin rekreatif etkinlik için vakitleri ve güçleri olmamaktaydı. Haftanın altı günü on iki saat çalışmaktaydılar. Karşın mavi yakalı iş görenler bile serbest zaman anlamında güçlük yaşamaktaydılar. Makineler ile çalışmakta olan iş görenlerin çoğu çok zorlu şartlar altında çalışmaktaydılar ve işler vakit geçtikçe monoton olmaya

başlamaktaydı. On yaşın altında olan birden fazla çocuk çok az maaşa günde on dört saat çalışmaktaydı (Leith vd., 2008). Diğer taraftan kırsal bölgelerden kentlere yapılmakta olan ölçsüz göçler birden fazla negatif boyuta da sebep olmuştur. Bu da kalkınma yaşamakta olan devletlerde birbirleriyle düzen problemlerine ve yeni ideolojilerin kabullenmesine neden olmuştur (Köktaş, 2004). Şekil 2’de görüldüğü gibi halk işçi sınıfı, orta sınıf ve yüksek tabaka olarak üç kısma ayrılmıştır.

Şekil 2. Sanayi devriminde rekreasyonel bakımından sınıf ayrımları

2.1.13. Rekreasyonun Önemi

Rekreasyonun farklı biçimleri olmasından kaynaklı özelliği hakkında ortak bir sonuç çıkarılması zor olmaktadır. Araştırmacılar nezdinde kabul edilmiş, genele indirgenmiş bazı nitelikleri vardır. Bu ortak niteliklerden bazıları şöyle sıralanmıştır (Akyürek, 2016).

- Rekreasyon aktivitelerinin seçilmesi gönüllü yapılmalıdır. Birey benlik isteği istikametinde zorlama olmaksızın rekreasyon aktivitelerine katılmalıdır.
- Rekreatif faaliyetlere katılma neticesinde ortaya rekreasyon kavramı çıkmaktadır. Bir aktivitedir. Bu aktiviteler bireyi özgür hissettirmektedir. Bunlar basketbol oynamak, yüzmek ve trekking gibi türlü aktiviteler olabilmektedir.
- Kişilerin serbest zamanları için bir rekreasyon gereklilik ve bir ihtiyaç olmaktadır. Her yaş grubundan, her cinsiyet tarafından ve her meslek grubundan

insanlar rekreasyon aktivitelerine katılabilirler. Seçim işleri tamamıyla kişinin hazzına ve olanaklarına bağlıdır. Aktiviteleri sürdürüp sürdürmemekte tamamıyla kişinin isteğine kalmıştır.

- Bireylerin herhangi bir iş ile ilgilenmedikleri serbest vakitlerinde yapmış oldukları bir aktivite rekreasyondur. Rekreasyon içerisinde oyunlar, eğlenceler ve istirahat gibi çok farklı aktiviteler barındırmaktadır. Rekreatif aktiviteler, kişinin her serbest zamanında, her mevsim yapılabilir.
- Rekreasyon aktiviteleri, kişinin yaratıcılık gücünü geliştirmesine, tecrübe sahibi olmasına ve yeni bir şeyler öğrenmeye yardımcı olur. Bireye huzur ve zevk verir.
- Bir aktivite yaparken, bu aktivitenin yanında 2 veya daha çok aktiviteye de ihtiyaç duyma ve yapabilme olanağını rekreasyon sağlamaktadır.
- Kişinin sağlığına ve psikolojik durumuna rekreasyon aktiviteleri faydalı gelebilmektedir. Nedeni şu ki hem dinlendirme özelliğine bunun yanında da bazı türleriyle zinde kalmayı sağlayan bir aktivitedir.
- Rekreasyon toplumsal bir olgu olmasından kaynaklı merkezi ve yerel idarelere de fazla yükümlülük vermektedir.

2.1.14. Rekreasyonun Özellikleri

Özellikleri amaç, katılma biçimlerine göre farklı düşünceler içinde ele alınır ve araştırmacılar tarafından kabul edilen en genel nitelikleri şöyle sıralanabilir; Rekreasyon aktivitelerine katılmak gönüllü olması lazımdır. Özgürlük hedefi taşıyan gönüllü katılma gençler ve çocuklar için uyması gerekli bir yükümlülüktür. İsteğe bağlıdır. Aktiviteleri sürdürme yükümlülüğü yoktur. Faaliyetler, zaman ve mekan ile kısıtlanmaz. Tüm mevsimlerde ve her alanda uygulanabilir.

Rekreasyon çok farklı aktiviteler içerir. Zaman bakımından bir kısıtlama söz konusu olmamaktadır. Rekreasyonun bir boş zaman aktivitesi olduğu söylenebilir. Rekreasyon bireyin benliğini anlatabilmesi ve yaratıcı olmasına olanak sağlamakta olan aktiviteler içermek zorundadır. Rekreasyon toplumların ahlaki ve manevi normlara ve törelerine uygun olması gerekli, sosyal normlara karşı olmamalıdır. Ruhsal, toplumsal, mental, bedensel aktiviteler tek tek olabildiği gibi birazını kapsayan aktiviteler olmalıdır. Aktivitenin kendi varlığı bir ödüllendirme olmaktadır. Evrensel olarak gerçekleşmektedir. Bireyin yaratıcı olması ve kendisini anlatabilmesine olanak veren aktiviteleri kapsar. Haz

ve neşe içeren aktivitelerdir. Bireylerin sosyal ve fiziksel içeriklerini, psikolojik yanlarını, vatandaşlık duygularını, sağlıklarını ve diğer benlik niteliklerini rekreasyonel aktiviteler geliştirmektedir. Bireylerin mutlu olması ve tatmin olmasında toplum içindeki amaç ve varış yerlerinden sonrasında bir yan ürün olarak görülmektedir.

Rekreasyonel aktiviteler bir başkası için başkası tarafından ortaya konulamaz. Aktivite gerçekleştirilirken 2 veya daha çok aktiviteye ihtiyaç duyma ve yapabilme olanağı vermektedir. Gerçekleştirilen aktivite nasıl olursa olsun aktiviteyi yapan bireyin bir maliyet vermesi açıkçası bir masraf yapma durumu söz konusu olmaktadır. Rekreasyon aktivitesinin bir fiyatı bulunmaktadır. Rekreasyon rekreatif aktivitelere katılma sonucu gerçekleştirilen bir tecrübedir. (Karaküçük ve Gürbüz 2007)

2.1.15. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Kültürel değişikliklerin olması rekreasyonun sınıflandırılmasının birçok tür gösterebileceğini öngörmüştür (Eroğlu 2000). Rekreasyon farklı gruplarda ele alınarak ortaya konulmuştur.

Tribe (1995) ise; rekreasyon aktiviteleri evde yapılmakta olan faaliyetler, ev dışarısında yapılmakta olan aktiviteler ve seyahat ve turizm olmak üzere 3 grupta ele alınmıştır. Karaküçük'e (2005) göre; rekreasyonun sınıflandırılmasında, bireyin rekreasyon aktivitelerine katılmasına neden olan amaçlar, istekler ve hazların etkili olduğu görüşünü savunmuştur. (Karaküçük ve Gürbüz 2007). Karaküçük (2008) sınıflandırmasını iki temel başlık altında toplamaktadır:

2.1.16. Amaçlarına Göre Rekreasyonun Sınıflandırılması

Birey herhangi hedef ve beklentileri ışığında bir rekreasyon etkinliğe katılmak için karar vermişse, buna uyan bir rekreatif türü göz önüne çıkmıştır.

- **Dinlenme amacıyla yapılan rekreasyon faaliyetleri:** Serbest zamanın, tamamıyla dinlenme, örneğin beden ve ruh sağlığının sürdürülmesi veya dengede tutulması için gerçekleştirilen aktivitelerle gerçekleştirilmesidir.
- **Kültürel amaçlı yapılan rekreasyon faaliyetleri:** Serbest zamanın, tarihi eser ve müze gezileri ve diğer kültürel faaliyetlerle kullanılmasıdır.
- **Toplumsal amaçlı yapılan rekreasyon faaliyetleri:** Toplumsal bağlar kurma ve geliştirme doğrultusunda serbest vakit olumlu kullanma aktiviteleridir.

- **Sportif amaçlı yapılan rekreasyon aktiviteleri:** Aktif sporun içinde olmak veya pasif biçimde seyirci, taraftar veya yönetici olarak serbest vaktin sportif aktivitelerle kullanılmasıdır.
- **Turizm amaçlı yapılan rekreasyon aktiviteleri:** Evvelden tatil zamanlarında olduğu yerden, farklı yerden gezme, görme hedefiyle gitme suretiyle serbest zamanların kullanılmasıdır.
- **Sanatsal amaçlı yapılan rekreasyon aktiviteleri:** Sanatın birden fazla dalından biri veya birkaçı ile uğraşı göstererek serbest vaktin kullanılmasıdır (Karaküçük 2008).

2.1.17. Çeşitli Kriterlere Göre Rekreasyon Sınıflandırılması

- **Yaş faktörüne göre:** Farklı yaş gruplarının kendi niteliklerine göre seçtikleri yaptıkları aktivitelerdir.
- **Aktivitelere katılanların sayısına göre:** Bireysel, grup, kitlesel veya aile şeklinde gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetleridir.
- **Zamana göre:** Yaz, kış veya diğer mevsimlerde gerçekleştirilebilen rekreasyon faaliyetleridir. Bunun yanında günlük, hafta sonu ile emekli olma zamanlarını kapsayan uygun serbest vakitlerde yapılan faaliyetlerdir.
- **Kullanılan mekana göre:** Açık veya kapalı yerlerde gerçekleştirilen aktivitelerdir.
- **Sosyolojik içeriğe göre:** Lüks, geleneksel ya da belirli halk sınıflarının desteklemesiyle katılmanın gerçekleştiği rekreasyon aktiviteleridir (Karaküçük 2008). Hacıoğlu vd., (2009) göre, rekreasyon türlerinin gruplandırılmasında mekan, amaç, fonksiyon vb. ölçütlerin rol aldığı vurgulamıştır. Bunun sebebini de rekreasyonun çok yönlü olmasına bağlamıştır. Buna göre rekreasyonun sınıflandırmasını şu biçimde yapmıştır:

1. Mekansal Açıdan Rekreasyon Çeşitleri

- **Açık alan rekreasyonu:** Açık olan alanlarda yapılmakta olan her türlü boş zaman kullanma etkinliğidir. Örneğin; kayak, tırmanma, tenis, açık hava konserleri, sergiler, piknik, izcilik, kampçılık vb. etkinliklerdir.
- **Kapalı alan rekreasyonu:** Halkın kullanma imkanına sunulmuş kapalı alanlardaki ve evlerde boş vakit kullanma aktiviteleridir. Örnek olarak; kapalı mekanlardaki sergiler, kongreler, sportif ve sosyal etkinlikler, ev içinde kitap okumak vb etkinliklerdir.

2. Katılımcıların Milliyetlerine Göre Rekreasyon Çeşitleri

- Ulusal rekreasyon: Ülke sınırları içindeki birey ve örgütlerin gerçekleştirdikleri boş zaman kullanma aktiviteleridir. Örnek olarak, Ulusal kongreler, sanatsal etkinlikler
- Uluslararası rekreasyon: Ülke içinde ve ülke sınırı dışarısında birey veya örgütlerin gerçekleştirdikleri boş vakit kullanma aktiviteleridir. Örneğin, Film festivalleri, uluslararası el sanatları sergisi, uluslararası kongreler gibi etkinlikler

3. Bireyin Etkinliklere Katılma Biçimine Göre Rekreasyon Çeşitleri

- Etken (aktif) rekreasyon: Kişilerin etkin rol oynadıkları boş zaman kullanma aktiviteleridir. Örnek olarak; kişilerin kişisel veya örgüt biçiminde yüzmeye, golf oynama, pikniklerde rol alma gibi etkinliklere yer almaları
- Edilgen (pasif) rekreasyon: Bireylerin rol oynamadıkları, izleyici olarak gerçekleştirdiği boş zaman kullanma aktiviteleridir. Örneğin; spor karşılaşmalarını, sanatsal gösterileri izleme, müzik dinleme vb. etkinliklerdir.

4. Katılımcıların Yaşlarına Göre Rekreasyon Çeşitleri

Katılımcıları veya izleyicileri yaş durumlarına göre, çocuk rekreasyonu, yetişkin rekreasyonu, üçüncü kuşak rekreasyonu gibi sınıflandırılabilir.

5. Katılımcıların Sayısına Göre Rekreasyon Çeşitleri

- **Ferdi (bireysel) rekreasyon:** Kişilerin sadece boş zamanlarını değerlendirmesidir. Örnek olarak; evde tek olarak müzik dinleme gibi.
- **Grup rekreasyonu:** İnsanların grup biçiminde boş vakitlerini değerlendirmesidir. Örnek olarak; grup şeklinde sinemaya gitmek, kutlama yemeğine katılmak gibi.

6. Fonksiyonel Açıdan Rekreasyon Çeşitleri

- **Ticari Rekreasyon:** Kişilerin ücret karşılığında gerçekleştirdiği boş vakitlerini kullanma aktiviteleridir. Örneğin; Bowling oynamak, Sinemaya gitmek gibi.
- **Estetik Rekreasyon:** Genellikle yüksek eğitim ve kültür seviyelerindeki bireylerin gerçekleştirdiği etkinliklerdir. Örneğin; Sanatsal etkinlikleri izleme, ünlü müzik yapıtlarını dinlemek gibi.
- **Sosyal Rekreasyon:** Sosyal bağlar kurmak veya sosyal bağları kuvvetlendirmeye yönelik aktivitelerdir. Örneğin; Kutlama partileri, yemekli toplantılar gibi.

- **Sağlık Rekreasyonu:** Sağlığı korumak, tedavi etmek boş zaman kullanma aktiviteleridir. Örnek olarak; Sportif faaliyetler, kaplıca gezileri, yaylacılık gibi.
- **Fiziksel Rekreasyon:** Açık ve kapalı mekanlarda gerçekleştirilen tüm spor türleri ve sportif oyunlara katılmaktır. Örneğin; Rafting, rüzgar sörfü, yelkencilik, tırmanma, basketbol, futsal, tenis branşlarda etkinliklere katılmaktır.
- **Sanatsal Rekreasyon:** Bireylerin sanatsal yeteneklerini geliştirici ve artırıcı aktivitelerdir. Örneğin; sepetçilik, seramik işleri, tiyatro, opera, halk oyunları gibi etkinliklerde rol alma.
- **Kültürel Rekreasyon:** Katılan bireylerin ilim ve yeteneklerini artırmaya yönelik her biçimde yapılan boş zaman kullanma aktiviteleridir. Örneğin; belediye veya eğitim kurumlarının düzenledikleri el sanatları kursu, meslek kursu, yabancı dil kursu katılmaları, gününbirlik ve turistik geziler
- **Turizm Rekreasyonu:** Turistik anlamda yapılan boş zaman sürecini değerlendirme aktivitesidir. Örneğin, turistik amaçlı kongreye katılma, turlarla seyahate gitme vb etkinliklerdir (Hacıoğlu vd., (2009).

2.1.18. Rekreasyon İhtiyacı

Kişi bir şeyin azlığını algıladığı vakit onun yokluğunu kapatmak için hareketler yaparak ve doyum yakalamaya çalışmaktadır. Azlığını hissettiği hedef doğrultusunda hareketler ile istediği şeyi yapmaya çalışmaktadır.

Bireyi eylem yapmaya iten temel nokta talep ettiği şeyler olup ihtiyacı gidermeye yöneliktir ve rekreatif aktivitelere katılma hedefleri insandan insana farklılık gösterir (Hick 1979, Şahin 1991).

Kişiler rekreasyona bireysel ve sosyal yönden talep duymaktadırlar. Bireysel olarak duyulan taleplerin ilk başlarında ‘‘hareketsizlik’’ ve ‘‘stres’’ öğeleri gelebilmektedir. Boş zaman ve rekreasyon sanayileşmekte olan ve kentleşmiş milletleri ilk başından ilgilendirdiği varsayıldığında bu talebin sebepleri daha çok anlaşılabilir. Toplumsal yönden ise rekreasyona duyulan ihtiyaçların nedenleri arasında ise kısaca toplumsal bütünleşme ve dayanışmayı sağlar, ortak duyguları paylaşma, başkalarının haklarına saygı duyma ve benzeri yaklaşımları saymak mümkündür.

2.1.19. Rekreasyona Katılımı Destekleyen Sosyal ve Ekonomik Etkenler

Sanayileşme ve kentleşme sonucu insanların sistemli çalışma saatleri olması, çalışma dışı zamanlarını ise verimli bir şekilde değerlendirmeleri için toplum içerisinde örgütlenmiş guruplar halinde bulunan bireylerin, rekreasyonel aktivitelere katılma istekleri ve arzularında devamlı bir artış olmasını sağlamaktadır. Rekreasyona katılımı destekleyen sosyal ve ekonomik etkenlerdir (Güler 1978).

Ekonomik randıman ve iş şartlarında meydana gelen düzenlemeler, boş zaman sürelerinde artmalar olması ve bu boş zaman sürelerinde artmalarla kalmayıp boş zaman içerisinde rekreatif canlılığı geliştirecek, iş görenin dinlenme, eğlenmesi, mutlu olma ve boş zamanlarını cazip aktivitelerle doldurma gerekliliği oluşmasına sebep olmaktadır (Erkal 1981). Sanayi ve teknoloji yönünden gelişmiş ülkelerde harcanabilir gelirin artmasıyla birlikte rekreatif etkinlikler daha yoğun ve yaygın bir şekilde yapılmasına sebep olmaktadır (Tör 1966).

Kitle iletişim araçlarının yapmış olduğu etki, reklam ve propaganda, kitle iletişim teknolojisindeki gelişim ve modernleşme milyonlara varan bireye baştan altına alan radyo, tv, sinema, gazete, dergi ve internet gibi iletişim araçlarını meydana getirmiş olduğu etkiler (Tör 1966).

Teknolojinin gelişmesi insanlar daha az hareket etmeye sürüklenmesi bunun yanı sıra rekabet ortamında var olmak için işlerine daha fazla zaman ayırmak için kısa sürede hızlı bir şekilde beslenme yolunu seçmektedirler. Bu sebeplerden dolayı dengesiz beslenme, hareketsiz yaşamın ve işin verdiği stresten uzaklaşmak, sağlığını korumak için rekreatif etkinliklere yönelmeyi artırmaktadır (Karaküçük 2008).

2.1.20. Rekreasyon Etkinlik Alanları

Rekreasyon faaliyet alanlarında ise; boş zamanın biçimine, süresine, katılımın tarzına, iklim, ekonomik, coğrafi durumlar ile toplum kültürüne göre değişiklikler ya da farklılıklar görülmektedir (Zengin vd. 2001). Rekreasyon etkinlik alanları, birçok yazar tarafından çok farklı aktivitelerle ayrıştırılarak açıklanmaktadır.

Ergin'e göre rekreasyon faaliyet alanlarını yaratıcı faaliyetler, spor ve oyun, öğrenme faaliyetleri, izleme faaliyetleri, kişisel etkinlikler, grup faaliyetleri oluşturmaktadır.

Dumazedier'e göre de rekreatif etkinlikler bu biçimde verilmektedir. Sanatsal (sinema, tiyatro, fuar, şarkı, resim, heykel, fotoğraf gibi), entellektüel (konferanslar, radyo,

TV, kitap vb.), sosyal (aile, balo, toplantılar vb.), pratik (bahçecilik, el uğraşları, gibi) ve fiziki (spor, av, yürümek vb) etkinlik alanları.

Rekreasyon programlarının her sınıftan bireyin istek ve eğilim alanlarını kapsayarak, bireylerin rahat biçimde gerçekleştirebileceği ve becerilerini sergileyebileceği bölümleri sağlaması gerekir. Bu düşünce ile rekreasyon faaliyet yerlerini şu biçimde açıklayarak da gruplayabiliriz:

- Müzik etkinlikleri.
- Spor etkinlikleri.
- Oyunlar.
- Dans.
- Sanat ve beceri gerektiren etkinlikler.
- Mekan dışı etkinlikler.
- Akli ve kültürel etkinlikler (Karaküçük 2008).

2.2. YÖK'e Bağlı Üniversitelerde Rekreasyon ve Sporun Yeri ve Politikalar

Çalışmada uluslararası ölçekte UNESCO ve BM'in ortaya koydukları ilkeler ve sözleşmelerin yanı sıra, ülkemizde ulusal ölçekte DPT'nin kalkınma planları ile YÖK'ün, beden eğitimi-sporun ve serbest zaman etkinliklerinin öneminin gençler üzerindeki etkilerine dikkat çektikleri karar ve yönetmelik maddeleri doğrultusunda spor ve rekreasyonun önemi ortaya koyulmaktadır. Sayısal potansiyelinin büyük çoğunluğunu öğrenci bireylerin oluşturduğu üniversite yerleşkelerinde, öğrencilerin ruh ve beden sağlığı ulusal ve uluslararası ölçekte alınan kararlar ve sözleşmeler gereğince yasal güvence altına alınmaktadır.

UNESCO'nun 21 Kasım 1978'de "Beden Eğitimi ve Spor Sözleşmesi" adı altında imzaladıkları ve ilan ettikleri kısımdaki maddeler gereğince; (Krotee ve Bucker, 2007). Madde 2.2.'de "Beden eğitimi ve spor, kişisel düzeyde, sağlığın korunmasına ve iyileştirilmesine etki yapar, sağlıklı bir serbest zaman aktivitesi yapma olanağı sunar ve insanın çağdaş hayatın sakıncalı yönlerinin üstesinden gelmesini sağlar" maddesiyle sporun serbest zamanı değerlendirmedeki önemi ortaya koyulmaktadır. Yine madde 2.3'de "Her genel eğitim sistemi, fiziksel etkinlik ve eğitimin öteki öğeleri arasında denge kurmak ve bağları kuvvetlendirmek için beden eğitimi ve spora yeteri kadar önem vermelidir" diye belirterek eğitim veren kurum ve kuruluşlarda sporun eğitimdeki önemi ve diğer materyallerle olan bağlantısına dikkat çekmektedir.

Madde 3.1’de ise “Beden eğitimi ve spor programları, her ülkenin kurumsal, kültürel, sosyoekonomik ve iklimsel koşulları kadar katılımcıların gereksinimlerine ve kişisel özelliklerine de uygun şekilde tasarlanmalıdır” ibaresine yer verilmektedir. Madde 4.1’de “Beden eğitimi ve sporda mesleki sorumluluk alan personel uygun eğitim ve vasıflara sahip olmalıdır” diye belirtirken madde 5.2 ise “ tesis ve araç gereçleri temin etmek ve bunları uygun şekilde kullanmak için güç birliği yapma ve planlar hazırlama sorumluluğu her düzeydeki hükümet, yerel yönetim, okul ve özel sektör kuruluşlarına düşmektedir” ibaresini göz önüne alındığında bir bakıma üniversitelerdeki yapılanmaların nasıl olması gerektiğini veya organizasyon ve planlamalara ait ayrıntıları dile getirmektedir. BM Genel Kongresi Uluslararası Spor Yılı Kongresi’nde ise Beden eğitimi ve sporun genç kuşaklar üzerindeki önemine vurgu yapılarak Beden eğitimi ve spor genç insanlara öğrenmek, iletişime geçmek, gruplar arası işbirliği yapmak, ekip çalışmasına dâhil olmak, başkalarına saygı göstermek ve mağlubiyeti kabullenmek için fırsatlar sunar. Beden eğitimi ve spor, sosyal gelişme sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır” sözü edilmiştir (URL- 1).

Devlet Planlama Teşkilatı (D.P.T)’nin kalkınma planlarında belirlediği amaçlar, ilkeler ve politikalara göre; “serbest zamanların olumlu kullanılabilmesi kültürünün geliştirilmesi için yaygın ve örgün eğitim programlarından yararlanılacaktır.” (Köktaş, 2004).

DPT’nin “Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı”nın 1985 yılı yıllık programında gençlerin katılacağı gönüllü çalışma kamplarının kurulması çalışmalarına önem verileceği, yurdun çeşitli yerlerinde gençlik merkezlerinin kurulmasının hızlandırılacağı, üniversitelerin mediko-sosyal hizmetlerine önem verileceği, gençlerin kötü alışkanlıklar edinmemeleri için çalışmalar yapılacağına değinilmektedir (Köktaş, 2004). “Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı”nda rekreasyon konusuna yer verilmiştir ve ilke ve politikalarından bir tanesi olarak da “eleman yetiştirilmek üzere üniversitelerde rekreasyon anabilim dalı oluşturulması” kararı alınmıştır (Köktaş, 2004).

Yine “Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı”nda da rekreasyona önem verildiğine değinilerek üniversitede Rekreasyon Ana Bilim Dalı kurulması amaçlanmıştır. Planda rekreasyona olanak sağlayacak tesislerin toplumun her kesiminin yararlanmasını sağlayacak biçimde geliştirilmesi için çok amaçlı tesislerin kurulması çabalarının süreceğine işaret edilmektedir (Köktaş, 2004). DPT’nin “Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı”nda ise “Boş zamanı değerlendirme etkinlikleri; merkezi ve yerel yönetimler,

üniversiteler, sivil toplum kuruluşları aracılığıyla ve kişilerin kendileri tarafından gerçekleştirilmektedir” ibaresi yer almaktadır (DPT, 2001).

Türkiye’de 2547 sayılı YÖK Kanunu’nun 47. Maddesi “Yüksek Öğretim Kurumları’nın yapacağı plan ve programlar uyarınca öğrencilerin beden ve ruh sağlığını korumak, beslenme, çalışma, dinlenme, boş zamanlarını değerlendirme gibi sosyal gereksinimlerini sağlayabilmek ve bu hedef ile bütçe olanakları oranında okuma salonları, yataklı sağlık merkezleri, öğrenci kantini ve lokanta açmak, toplantı, tiyatro salonları, spor salonu ve sahalar, kamp yerleri sağlamak ve bunlardan öğrencilerin en iyi biçimde kullanılmasını sağlayabilmek gerekli önlemi almakla görevlidir” demektedir (Önder 2003).

Yine 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu’nun 25. Maddesi ise “ders dışı saatlerde ve tatillerde öğrencilerin sosyal ve kültürel gereksinimlerini sağlayabilecek her türlü tedbir alınır” şeklindeki ifadelerle bu konudaki öneme dikkat çekmektedir (Önder 2003). Bugün ülkemizdeki üniversitelerde, öğrencilerin bedensel ve zihinsel verimliliklerini koruma altına alma ve geliştirme ihtiyacını sağlamak için rekreasyon ve sporun yapılması ve yürütülmesinden sorumlu 3 temel birim ortaya çıkmıştır. Bu temel birimler;

- Mediko-Sosyal ve Spor Daire Başkanlığı (Sosyal ve sağlık sorunlarının giderilmesi için kurulan yapılanma),
- Rektörlüğe bağlı Beden Eğitimi Bölümü (Öğrencisi olmayan, ancak bütün bölümlerdeki öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirmek amacıyla aldıkları seçmeli zorunlu kredili veya kredisiz derslerin organize edildiği bölüm),
- BESYO (Fakülte statüsüne benzer ve bünyesinde yöneticilik, öğretmenlik antrenörlük ve rekreasyon gibi bölümleri tutan ve öğrencisi olan yapılanmadır).

2.3. Türkiye’de Kalkınma Planlarında ve Hükümet Programlarında Rekreasyon

2.3.1. Kalkınma Planlarında Rekreasyon

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi (1963-1967): Gençliğin boş zaman faaliyetlerine ve spora yer verilmemiştir (Karaküçük 1995).

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi (1968-1972): "Toplumun Güvenlik İçinde Gelişmesi ve Sosyal Refahı” kısmında sözü geçmiş ve sürükleyecek tutum ve hareketleri yaptıracak biçimde değerlendirilmesi, bu

konularda yapıcı bilgi ve beceriler kazandırabilecek aktivitelerle öncelik ve yer verilmesi göz önüne koyulmuştur

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı "İlkeler bölümünde Gençliğin boş vakitlerini, verimsiz ve negatif sonuçlara sürükleyen aktivitelerden kurtaracak yapıcı bilgi ve beceriler kazandırıcı aktiviteler ile kullanabilme olanağı sağlanacaktır" biçiminde söz edilmektedir.

"Uygulanacak. Politikalar" kısmında, boş zaman aktiviteleri ile ilişkili olarak şu politikalar belirlenmiştir.

Gençliğin izleyici olarak spora eğilimi görülmektedir. Bu eğilimi gençliği etkin olarak spor yaptıracak doğrultuda geliştirmek ve var olan yapılardan (tesis) yararlanma olanaklarını artırmak için programlar tasarlanacaktır. Gençlik yaz kampları yapılacak, bilhassa küçük şehirlerden büyük merkezlere gerçekleştirilecek seyahatler gençleri eğitici, görgü ve bilgi verilecek gezi seyahatleri, gençleri eğitici, görgü ve bilgi kazandırıcı katkıları ile göz önüne koyulacak ve bu hedefle yaz mevsiminde türlü yörelerdeki yatılı eğitim birimlerinden aylarında farklı yörelerdeki yatılı öğretim birimlerinden yararlanılacaktır.

Gençliğin boş vakitlerini olumlu kullanmak hedefi ile spor, yaygın eğitim, kültür ve sosyal aktiviteleri içine alan tasarımlar çeşitli kurumların iş birliğiyle hazırlanacak, bu aktiviteleri yürütecek olan gençlik liderleri yetiştirilecek ve var olan tesislerden ve normal çalışma vakitleri dışında okullardan bu hedefle faydalanılacaktır" (MEGSB, 1988).

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı ve Rekreasyon Politikası (1973-1977): Yeni strateji ve kalkınma planı olarak ele alınan Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında "Planlı Dönemler Gelişmeler", "Uzun Dönemli Gelişme Yönü" ve "Üçüncü Plan Döneminde Gelişmeler" ana başlıkları altında hedef ve stratejiler belirlenmiştir. Kalkınma planının "İlkeler ve Tedbirler" bölümünde gençliğin kamu kurumlarına ait eğitim, kültür, spor ve sosyal tesislerde tam kapasite ile istifade edebilmesi hedefi ile var olan tesislerin kullanılma olanaklarının araştırılması ve tam kullanılmasını sağlamak için bir düzenin geliştirilmesi Gençlik ve Spor Bakanlığınca spor hizmetleri gençliğe birçok farklı spor dallarında dengeli olarak spor yapma olanakları vermesi biçiminde genişletilmesi, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluşlarca yönetilen eğitim, yönlendirme, boş vakitleri

kullanma izcilik, spor, kültür ve yayım hizmetleri ve tesisleri gençler hızlı bir sosyo-ekonomik kalkınmanın köklü kültür ve bilgi, sağlam karakter, başarıma ve yaratma gücü, ruh ve beden sağlığı ve toplum içerisinde yaşama ve dayanışma alışkanlığı gibi ortak değerler kazandırması doğrultuda hazırlanması biçiminde söz edilmiştir (Karaküçük, 1995).

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı ve Rekreasyon Politikası (1979-1983): Dördüncü Beş Yıllık Planda; Gençlik iki bölümde ele alınmıştır. Planının "Birinci Kesim, Üçüncü Plan Döneminde Ekonomik ve toplumsal gelişmeler" başlıklı bölümünde Gençlik ile ilgili temel notlara değinilmiştir.

Planın ikinci kesimini "Ekonomik ve Toplumsal Hedefler ve Politikalar" teşkil etmektedir. Burada Gençlik ile ilgili kesinleşmiş amaç ve stratejiler bulunmaktadır. Bunlar; Gençlerin Okul içerisinde ve boş vakitlerinde spor, kültür, sanat, folklor gibi haz hissettikleri alanlarda çalışmalar gerçekleştirilmesi, toplumun canlı sınıfını oluşturan gençliğin eğitim, beslenme, boş vakitlerini değerlendirme, sağlık, barınma, istihdam ve çalışma meselelerinin bir bütün içinde görülmesidir (Karaküçük, 1995).

1984 Yılı Programı: 1984 yılı programının "Durum" bölümünde; Gençliğin sorunlarına Kamu tarafından getirilen çözüm ve hizmetlerin arttığı belirtilmiştir. 1984 Yılı Programında ön görülen tedbirler ise; Gençlik ve Spor Bakanlığı denetiminde, Uluslararası Gençliğin, icabında Türk Gençliğinin katılacağı gönüllü çalışma kampları kurulması yolundaki çalışmalara başlanacağı, okul içi ve dışı gençlere ve bütün vatandaşlara spor faaliyetlerin iştirak etmesini teşvik ve temin etmesini sağlamak amacıyla spor tesislerinin hizmet dışı zamanlarda açık tutulması gerektiği belirtilmiştir (Karaküçük, 1995).

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ve Rekreasyon Politikası (1985-1989): Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, Gençlik Konusu "Sosyal Hedef ve Stratejiler" bölümünde yer almıştır. Bu ilke ve stratejilere göre; Gençlerin Ruh, Fikir ve Beden bakımından fevkalade biçimde gelişmesini sağlamak hedefi ile okul içi eğitim ve öğretime, ek olarak okul dışarısında fikir, kültür, sanat, spor ve folklor etkinliklerinin destekleneceği, gençlere verilecek hizmetlerin ve tesislerin artırılması için gerekli önlemlerin alınacağı, sporun semtlere ve köylere genişletilmesi için basit ekonomik tesisler, Özel İdare ve Belediyelerin işbirliği ile gerçekleştirileceği belirtilmektedir (Karaküçük, 1995).

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı ve Rekreasyon Politikası (1990-1994): Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında boş zaman faaliyetleri Dördüncü bölümde "Sosyal hedef, İlke ve Politikalar" ana başlığı altında daha öncesi planlardan farklı olarak "Boş Zamanların Değerlendirilmesi" başlığı ile özel bir bölüm içinde ele alınmış İlkeler ve Politikalar şu şekilde tespit edilmiştir. Bireyin çalışma saatleri dışarısında eğimli olarak gerçekleştirdikleri ve fiziki, sosyal, psikolojik ve zihni gelişme olumlu etkide bulunan aktivitelerin çoğunu kapsayan boş vakitlerin kullanılması hakkında öğretici programlar gerçekleştirilecek, tv, radyo, tanıtıcı broşür vb. araçları ile ders verici aktiviteler yapılacaktır.

Boş zaman aktiviteleri ile ilişkili alan ve tesislerin planlamasında uluslararası kurallara uymak, kurulan merkez ve parkların insanlar için rahat, güvenli, rahatlıkla ulaşılabilen merkezi yerlere ve yerleşim bölgelerine dengeli biçimde dağılmasını planlanacaktır.

Boş vakitlerin kullanılması ile ilgili mevzuat yapılanmaları yapılarak uygun organizasyonlar düzenlenecek ve bu konu hakkında etkinlik gösteren kamu ve gönüllü kurumlara destek verilecektir.

Boş vakit aktiviteleri ile ilişkili var olan alan ve tesislere ek olarak toplumun isteklerini gerçekleştirmeye yönelik yeni alanlar açılacak ve tesisler yaptırılacaktır.

Merkezi İdareler, Belediyeler ve köy idareleri boş vakitlerin olumlu kullanılmasında yönlendirici olacaktır.

Boş vakitlerin kullanılmasında eğitim ve organizasyon aktivitelerini yönetecek özellikle çalışanların yetiştirilebilmesi hedefi ile üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerinde "rekreasyon" ana bilim dalı açılması planlanacaktır.

Boş vakitlerin harcanmasında kullanılan alan ve tesisler, çocuk, genç, engelli vb. örgütler tarafından farklı vakitlerde sürekli kullanılabilir biçimde geliştirilecektir.

Uluslararası faaliyetlerde iş birliği yapılarak boş zaman aktivitelerinin gelişimi desteklenecektir (Karaküçük, 1995).

2.3.2. Hükümet Programlarında Rekreasyon

Gençliğin boş zaman faaliyetleri ile ilgili olarak programında yer veren ilk hükümet I. Demirel Hükümeti olmuş ve boş zaman faaliyetlerini ciddi bir şekilde ele alıp, geniş bir yer ayırmıştır. I. Demirel ile Özal Hükümeti ile başlayan boş zaman faaliyetlerinin programa alınması II. ve III. Demirel Hükümetleri zamanında da devam etmiş, gençlik

sorunlarına ve boş zamanlarının değerlendirilmesi konusuna ciddi bir şekilde yaklaşmıştır (Karaküçük, 1995).

Ayrıca, bu konuda dikkat çeken en önemli husus cumhuriyet tarihinde ilk kez gençlik ve sporu bünyesine alan bunlardan sorumlu olan Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın Demirel Hükümetleri zamanında kurulması olmuştur (Karaküçük, 1995).

12 Mart askeri muhtırasından sonra kurulan I. ve II. Erim Hükümetlerinde gençliğin boş zaman faaliyetleri hükümet programında yer almamıştır. Gençlik ve ilgili konular günün siyasi ortamı içerisinde değerlendirilmiştir. Gene bu dönemi takip eden Melen ve Talü Hükümetleri programlarında gençliğin boş zaman faaliyetleri ile ilgili konulara yer vermedikleri gözlenmiştir (Karaküçük, 1995).

Netice itibariyle, 12 Mart askeri muhtırasından itibaren 1974 yılına kadar geçen süre içerisinde gençliğin boş zaman faaliyetleri ilgili konular hükümet programlarında yer almamış, gençliğin daha ziyade milli birlik ve beraberlik duyguları içerisinde ele alınması gerektiği belirtilmiştir (Karaküçük, 1995).

1974 yılından sonra kurulan değişik hükümetler programlarında gençlik ve gençliğin boş zaman faaliyetleri ile ilgili konulara değişik oranlarda değinmişlerdir. Ancak, boş zaman faaliyetlerinin hükümet programlarında yer almaya başladığı 1965 yılından günümüze kadar geçen sürede boş zaman faaliyeti politikalarının yeterli olmadığı, fakat böyle bir politikaya ihtiyaç duyulduğu gözlenmiştir (Karaküçük, 1995). Planlı dönemlerde ise; planlı dönemin başladığı yıl olan 1963'ten 1967 yılı süresince olan zamanı içine alan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda gençliğin boş zaman faaliyetlerine yer verilmemiştir.

Gençliğin boş zaman faaliyetleri ile ilgili konular ilk defa İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında ele alınmış, yıllık programlarda konu ile ilgili detaylara inilmiş ve bunu sırasıyla diğer beş yıllık kalkınma planları, yıllık programlar izlemiştir. Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi'nde boş zaman aktiviteleri daha önce yapılmış kalkınma planlarından farklı olarak değişik biçimde "Boş Zamanların Değerlendirilmesi" başlığı ile özel bir bölüm içinde göz önüne alınmış, konu ile ilgili ilke ve politikalar yapılmıştır.

Bahsedilen farklılık 1990, 1991 ve 1992 yılı programlarına da yansımış ve "Boş Zamanların Değerlendirilmesi" başlığı altında özel bir bölümde yer almıştır (Karaküçük, 1995).

Kalkınma programları ve yıllık planlarda boş zaman faaliyetleri ile ilgili politikaların, hükümet programlarındaki politikalar gibi yetersiz kaldığı ancak ciddi bir

rekreasyon politikasına ihtiyaç duyulduğu yapılan bu çalışmada tespit edilmiştir. Ancak Altıncı Beş Yıllık Planda ve bu dönemin yıllık programlarında "Boş Zamanların Değerlendirilmesi" özel olarak ele alınması rekreasyon konusunda bir başlangıç ve atılım olarak sevindiricidir (Karaküçük, 1995).

Kalkınma planları ve hükümet programlarında eksik gibi görünen bir hususu spor ya da boş zamanların değerlendirilmesi olayının sadece gençlikle ve sınırlı tutulması oluşturmaktadır. Toplumun çalışan, çalışmayan, emekli, öğrenci, okumayan, kadın, erkek ve özürlüler gibi her kesimi içi söz konusu olan ve önem taşıyan boş zamanların değerlendirilmesinin, gençlikle sınırlı tutularak, toplumun diğer kesimlerin göz ardı edilmesi ortaya önemli bir eksikliği çıkarmaktadır.

Elbette, toplumun nitel ve nicel yönden önemli bir bölümünü gençlik oluşturmaktadır. Ancak bu, kesimler için de çok önemli olan bir konunun ihmal edilmesini gerektirmez (Karaküçük, 1995).

2.4. Çatışma Kavramı

Günlük yaşantımızın çeşitli kısımlarında çok sık kullandığımız ve önümüze çıkan "çatışma" kavramı en bütün anlamda savaşımlardan endüstriyel karşılaşmalara, rekabetten diğer kişilerden hoşnut olunmamasına kadar farklı durum ve olayları bünyesinde bulundurmaktadır (Bumin, 1990). İnsanların her konuda anlaşma sağlamaları algıları ve kişilikleri farklı olduğu için mümkün olmamaktadır. Aynı biçimde grup içinde, bölümler ve gruplar arasında, açık sistem olarak çevre ile devamlı bağlılık içinde olan örgütler ve toplumlar arasında, hangi seviyede olursa olsun aynı seçenekler üzerinde her zaman uyum sağlamak olanak dışı olduğundan çatışmanın kaçınılmaz olduğu söylenebilmektedir (Topaloğlu, 2005).

Ancak, ortaya çıkış nedenlerinin değişikliği ve oluşumu veya gerçekleşmesi bakımından değişik çeşitlerinin olması sebebiyle, çatışmayı zor tanımlanan kavramlardan biri olarak karsımıza çıkarmaktadır (Corey, 2002). Bu da çatışma kavramının farklı bilim insanları tarafından değişik biçimlerde tanımlanmasına yol açmıştır. Genelde bir karşı oluşu, anlaşmazlığı ifade eden çatışma olgusu, geniş bir alana yayılmıştır. Aile içinde görülen tartışmalar, arkadaş kavgaları, din ve mezhep çatışmaları, bölgesel kültürel ayrılıklar, politik ve ideolojik anlaşmazlıklar, mesleki ve sektörel karşı oluşlar, kısaca akla gelebilen kişisel ve toplumsal boyutlu her karşı oluş ve anlaşmazlıklar "çatışma" olgusu kapsamında ele alınır.

Çatışmayı Robbins; her şekilde karşı koyma ve karşılıklı negatif bağ anlamına gelip, gücün, kaynakların veya toplumsal pozisyonun azlığına ve değişen değer yargılarına dayanır (Gordon, 1993). Benzer biçimde çatışmaya uyumsuz hareket ve eylemler olarak bakan Deutsch da çatışmayı, “bir kişinin müdahale etme, tıkama ya da başka bir yolla bir başkasının davranışını engelleme ya da daha az etkili hale getirme süreci” olarak tanımlamıştır (Sabuncuoğlu, 1982).

Berelson ve Steiner çatışmayı, “aynı pozisyonu ele geçirmeye çalışan iki ya da daha fazla kişiden yalnızca birinin ele geçirmesi” olarak tanımlamışlardır (Artan, 2002). Marc ve Simon ise daha değişik bir bakış açısıyla çatışmayı, “standart karar verme mekanizmalarında meydana gelen bir bozulma ve bunun sonucunda birey ya da grubun belirli bir alternatifi seçmekte güçlüklerle karşılaşması” anlamında kullanmışlardır (Düşükcan, 2003). Bennis ve Benne’ye göre çatışma; şiddeti, ortadan kaldırmayı, insanlıktan uzaklaşmayı (animality), barbarlığı, uygar seviyedeki kontrolün kaybedilişini, mantıksızlığı gösterdiği gibi, macerayı, yeniliği, gelişmeyi, açıklamayı, yaratmayı ve diyalektik düşünmeyi de gösterebilir (MEB, 2019).

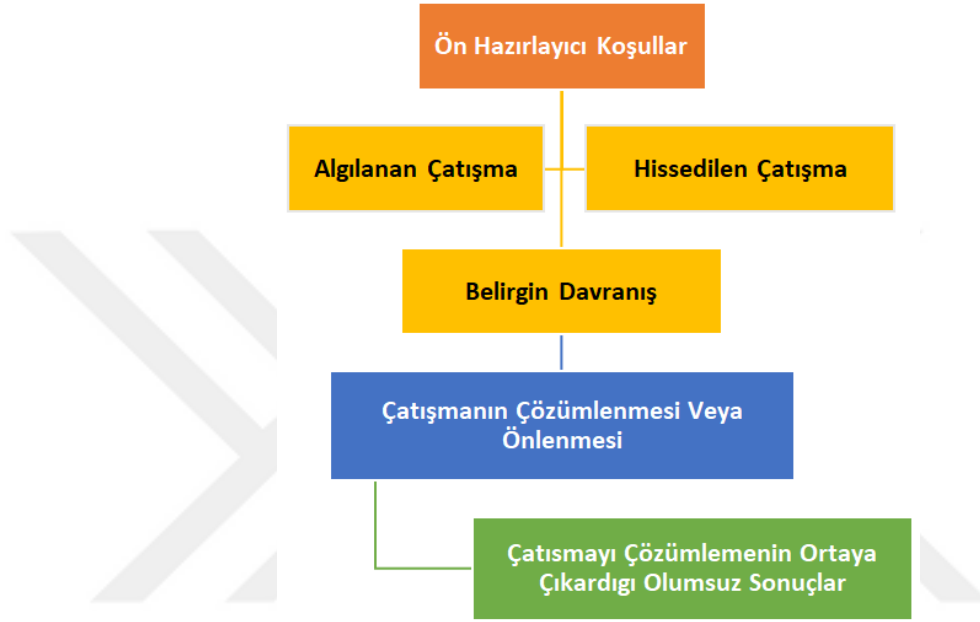
Çatışma; örgütte aynı aktiviteyi gösteren iki veya daha fazla kişi/örgüt biriminin umut ettikleri, gerçekleşmiş veya potansiyel etkiden yoksun kalmaları sonucu oluşan, birbirine zıt olma durumu ve hareketidir (Gümüşeli, 1994). Örgütsel çatışma ve çatışma yönetimi konularında değerli araştırmaları olan Rahim de çatışmayı genel olarak şöyle ifade etmiştir: Çatışma, kişi ve grupların içindeki veya arasındaki uyumsuzluk ya da anlaşmazlık şeklinde kendini gösteren bir etkileşim durumudur (Şendur, 2006). Çatışma kavramını Pondy tanımlarken, çatışma olgusunun gelişimiyle ilgili adımlar üzerinde durmuş ve bu adımları şu biçimde ifade etmiştir (Ertürk, 1994):

- Anlaşmazlığa ya da uyuşmazlığa yol açan ortamlar (kaynakların kıt oluşu, amaç farklılıkları gibi)
- Tarafların içerisinde buldukları duygusal durum (kaygı, endişe, huzursuzluk, gerilim gibi)
- Tarafların kavrama durumları (algılama veya farkına varma yetenekleri gibi)
- Pasif direnişten saldırganlığa varan çatışmacı hareketler

Çatışma Pondy’ye göre, bu hareketlerin bir neden-sonuç ilişkisi ile birbiri ile ilişkisinden meydana gelmektedir (Ibid). Diğer bir deyişle çatışma kavramını, bu aşamalardan sadece biriyle sınırlandırmak doğru değildir. Çatışma, ancak bunların

karşılıklı bağlantıları ile açıklanabilecek bir süreç durumundadır. Çatışmanın bir süreç olarak ele alınması gerektiğini savunanlardan biri de Filley'dir.

Çatışmayı Filley, "iki ya da daha fazla birey, grup ya da örgüt arasında çeşitli nedenlerle ve çeşitli derecelerde gelişen bir süreç" (Alan 1975) olarak tanımlanmıştır. Çatışma sürecinin altı aşamadan meydana geldiğini belirten Filley, bu aşamaları ve aralarındaki ilişkileri aşağıdaki şekil yardımıyla açıklamıştır.

Sekil 3. Çatışma Süreci

Filley'e göre çatışma sürecinin ilk aşamasını, çatışmayı doğuracak nedenlerin varlığını ifade eden, hazırlayıcı koşullar oluşturmaktadır. Hazırlayıcı koşullara örnek olarak, iletişim engelleri, yetki ve sorumlulukların belirgin olmaması ve kıt kaynaklar için rekabet verilebilir. Bu koşulların var olması halinde çatışmanın da muhakkak ortaya çıkacağı şeklinde bir genelleme yapmak yanlıştır. Algılanan çatışma, örgütsel ilişkiler içindeki çatışmalı durumların taraflarca algılanmasıdır.

Hazırlayıcı koşulların olmadığı durumlarda da çatışmanın algılandığı görülebilmektedir. Hissedilen çatışmada ise durum bireyselleştirilmekte ve düşmanlık, tehdit, korku gibi hissiyatlar atağa geçmektedir. Belirgin davranış ile anlatılmak istenen, saldırganlık, rekabet, tartışma gibi çatışmacı davranışların ortaya çıkmasıdır. Beşinci aşama olan çatışmanın çözülmesi veya önlenmesi, çatışmanın, tarafların aralarında anlaşmaya varmaları ya da bir tarafın yenilgisi ile sonuçlandırılmasıdır.

Çatışmanın sona erdirilmesi, uyum ve işbirliğine katkıda bulunabileceği gibi gelecekteki çatışma olasılığını da artırabilir. Bu durumda çatışmayı çözümlemenin ya da

önlemenin olumsuz sonuçları, hazırlayıcı birer koşula dönüşecektir (Ibid). Çatışmanın sözü edilen bu aşamaların hepsinden geçmesi gerekmez. Dolayısıyla çatışma içerisinde olan taraflar, aynı seviyede olmayabilirler. Örneğin bir taraf kesin hareket seviyesinde iken, diğer taraf algılama seviyesinde olabilir. Çatışma kavramı negatifiği ifade ediyor görünümü vermekle birlikte, bir birlik ya da bir grup olabilmenin olmazsa olmaz şartı olarak da kabul edilmektedir. Karşı çıkma, hem çatışma hem de yarışma manasında kişi toplulukları için en az işbirliği kadar lazım olan bir etkidir. Bir topluluğun bir birlik olarak açıklanmasında kullanılan ölçüt, beraberlik içerisinde çatışmanın olup olmayacağıdır (Burton vd., 1990).

Çatışma ne olumlu ne de olumsuzdur. Çatışma risklerin belirtisi olabileceği gibi yeni imkanların ihbarcısı da olabilmektedir. Sonucun ne doğrultuda olabileceği çatışmanın anlaşılması ve yönetilmesine bağlı durumdadır. Çatışmanın olumsuz bir terim olarak görülmesi, çatışma kavramının anlamı hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaktan ve çatışma kavramına sadece yıkıcı bir anlam yüklemekten kaynaklanır. Bir olay ya da olgu hakkında bilgi eksikliği onun hakkında yanlışlar ortaya çıkmasına sebep olur.

Yanılgılar yanlış kuramlarla, yanlış bir kavrayış ve anlayışla hareket edilmesi sonucunu doğurur. Çatışma kavramına ve sürecine ilişkin yanılgılarımız, çatışmaya ilişkin düşündüklerimize hâkim olabilmektedir (Hendricks, 1991). Çatışmanın birçok tanımı olduğu gibi, çeşitli bilim adamları ve yazarlar tarafından yapılmış çok farklı sınıflandırılmaları vardır.

2.4.1. Çatışmanın Tanımı

Çatışmanın birden fazla değişik tanımları bulunmaktadır. Tanımlar, çalışma yapan kişinin çatışmayı bir çıktı, bir süreç veya bir iletişim şekli olarak algılamalarına bağlı olarak değişiklik göstermektedir (Alexander, 1995). En genel anlamda çatışma, anlaşmazlık ve uyuşmazlıklar sonucunda sosyal varlıklar içerisinde ortaya çıkan enteraktif bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Sirivun, 2001). Çatışmaya, dahil olan birey veya bireylerin iç ve dış koşullarıyla biçimlenen, kişisel veya grup başarısını olumlu veya olumsuz şekilde etkileyebilen bireyler arası bir dinamiktir (Lin, 2003).

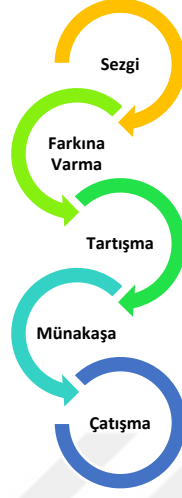
2.4.2. Çatışmanın Kapsamı

İşletmeler, kendi bünyesinde çalışan bireyler arasında çatışmaların olmasını her ne kadar tehlikeli durum olarak görse de az da olsa çatışmaların yaşanmasını doğal bir olgu olarak görmektedir. Eğitim kurumları da bir işletme gibi düşünülürse, her eğitim kurumunda çatışma mutlaka olacaktır. Çatışma yalnızca bireylere ait bir olgu değildir. Tüm varlıklar hayatlarını sürdürebilmek için devamlı olarak çevreleri ile mücadele etmek ve zamanı geldiğinde çatışmak zorunda kalırlar. Bir varlık bir ihtiyacını yerine getirebilmek istediğinde bir kısıt ile karşılaşır; huzursuzluk kaçınılmaz olur (Eren, 1996).

Çevresiyle sürekli etkileşim halinde olan insanlar, bu etkileşim sürecini dengeli bir şekilde yürütmeye çalışır ve yaşamını kendi ilkeleri doğrultusunda devam ettirirler. Ancak her bireyin toplumsal yaşamın gereği olarak uyacağı veya uyum sağlayacağı birtakım kurallar vardır. Birey bu kurallara uyma noktasında sorun yaşarsa, insan hayatında çatışmalar başlamış olur. İnsan bu çatışmaları kendi lehine dönüştürebilmeli ve bu çatışmalar, insanı daha değerli kılan, büyüten, olgunlaştıran bir unsur olarak insan hayatında yer alabilmelidir. İnsanlar farklı (kültürel, ekonomik, eğitsel vb.) çevrelerde doğup büyümektedirler.

Sosyal hayatta ise yetiştikleri çevre ile farklı özellikler gösteren alanlarda yaşamak zorunda kalabilirler. Kişi her zaman özellikleri ile birebir uyum sağlayabileceği kişi ve örgütlerle etkileşim halinde bulunamayacağından anlaşmazlık durumlarının ortaya çıkması doğaldır. Aynı şekilde kişilerden oluşan grupların da her zaman birbirleriyle tam olarak anlaşmaları mümkün değildir (Yalman, 2008). Dünyadaki tüm gelişmelerin temelinde çatışmaların var olduğu unutulmamalıdır. Her çatışma farkında olmadan birey veya örgütün önüne açılan fırsatlar şeklinde değerlendirilmelidir. Çatışmanın olmadığı örgütlerde, performanstan, yaratıcılıktan, inovasyondan ve değişimden söz edilemez. Çatışma, kurumlara yenilikler sunulmasına imkan sağlar. Böylece başarıya giden yolda çatışmaların olması doğal bir durum olarak görülür.

2.4.3. Çatışma Süreci

Şekil 4. Çatışma süreci (İpek 2003)

- **Sezgi:** Herhangi bir hareket ya da değişikliğin sonucunun kestirilmesidir.
- **Farkına Varma:** Değişikliğin konuşulmaya başlanması ve bu konuda tansiyonun yükselmesi.
- **Tartışma:** Değişikliğin biçimsel olarak duyurulması ve farklı görüşlerin ortaya çıkmaya başlaması.
- **Münakaşa:** Farklılıkların keskinleşmesi ve açıkça söylenmesidir.
- **Çatışma:** Tarafların, karşısındakileri kendi görüşlerini kabul etmeye zorlamasıdır.

Değişimi isteyenlerin, organizasyonlarda var olan durumları korumak isteyenlerin, grupların, lobilerin, rakiplerin vb. karşılaşma ortamı vardır. Bir grup etki alanında başka bir grubun yer almaya başladığını hissettiği anda, çatışma eğilimine girer. Örgütlerde çatışma, bölümler, gruplar ve kişiler içerisinde kaçınılmaz bir oluşumdur. Eğer grup bir değişimi yaşamak azmindeyse çatışma zorunluluktur. Çatışmada değerli olan değişikliklerin bütünleştirilmesi ve organizasyonların enerjisini boşa kullanmalarının sağlanabilmesidir (İbicioğlu, 2001).

2.4.4. Çatışma Türleri

Gruplarda ortaya çıkan çatışmaları farklı yönlerden gruplandırmak mümkündür. Çatışmaların gruplandırılması çoğunlukla çatışmalara sebep olan birincil hallere göre yapılmaktadır. Çatışmalar görev, işler, yargılar, hedefler gibi sıralı kaynaktan ortaya

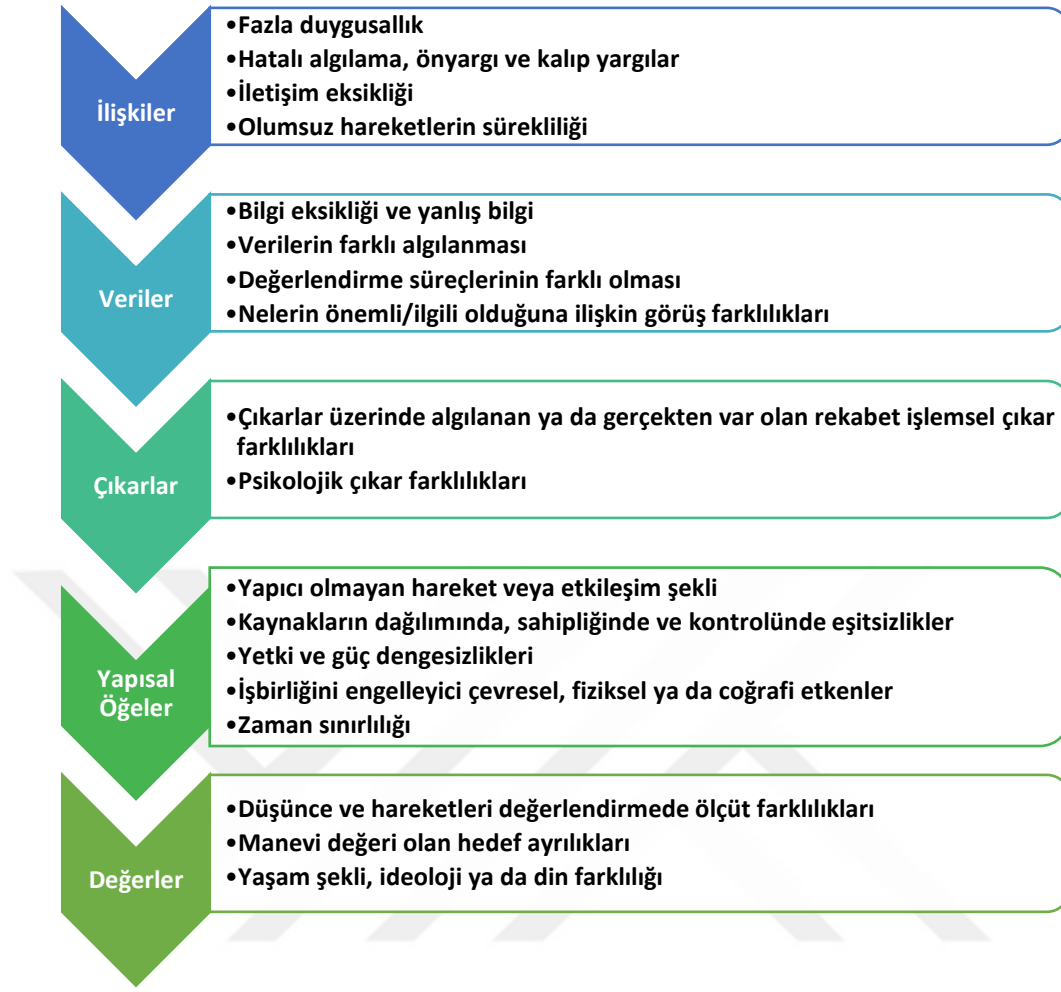
çıkımlı olabilmektedir. Çatışmaların doğasının ve tesirlerinin daha iyi anlaşılması bakımından çatışma kaynağına göre bir gruplandırma yapılabilmesi etkili olabilecektir (Rahim, 2001). Çatışma evreleri tanımlanırken, çatışmaların nitelikleri, yoğunluğu ve şiddeti dikkate alınarak bir sınıflama yapılmıştır. Çatışmalar, çatışma kaynaklarına göre ya da çatışmanın gerçekleştiği toplumsal-örgütsel düzeye göre sınıflandırılabilir (Karip, 2010). Çatışma kaynaklarına göre yapılmış bir gruplandırmada çatışmalar; değer çatışması, veri çatışması, çıkar çatışması, yapısal çatışma ve ilişki çatışması olarak tanımlanmıştır (Moore,1996).

2.4.5. Çatışmanın Kaynakları

Çatışmanın kaynaklarını, toplumsal yapısal kuram ve psiko-kültürel çatışma kuramı birbirinden oldukça değişik şekillerde açıklamaktadır. Yapısal çatışma kuramına göre; çatışmalar, örgütlerin birbiri ile rekabet biçiminde olan hedeflerinden kaynaklanır. Gruplar, çıkarlarını korurlar ve çıkarları korumaya yönelik hareketleri ödüllendirirken, grup çıkarlarına ters düşen hareketleri cezalandırırlar. Psiko-kültürel kuram ise çatışmayı kişinin kendisi, diğerleri ve hareketlere ilişkin düşüncelerini biçimlendiren psikolojik ve kültürel değişiklikler olarak açıklar. Çatışmayı, grubun ve grubu oluşturan kişilerin içsel dünyasından hareketle değerlendirmek ve anlamak gerekir (Karip, 2003).

Çatışmaların nasıl halledileceğinin bulunması çatışmanın kökenlerinin anlaşılmasıyla başlar. Kişiler içerisindeki her çatışma; yaşamı devam ettirme, sevgi ve arkadaşlık, saygı kazanma ve sürdürme, güç gereksinimi, özgürlük, eğlence ve farklı değerler gibi temel ihtiyaçların karşılanmasına yönelik hareketleri içerir (Schumpf vd., 1997). Çatışma bir sorunun halledilmesine ilişkin veri kısıtlılığında ve yanlış olmasından oluşabileceği gibi, taraf olanların verileri değerlendirmelerinde, yorumlamalarında değişik uygulamalar kullanmalarından ve çeşitli anlamlar çıkarmalarından da kaynaklanabilmektedir.

Mantıksal olarak çelişkili sonuçlara ve yargılara aynı verilerden hareketle ulaşılabilir. Taraf olanların verileri değerlendirme yöntemleri ve verilerden çıkardıkları anlam üzerine ısrarcı tutumları taraflar içerisinde değişimin kutup olmaya dönüşmesine ve bir çatışma sürecinin ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir. Bu süreçte hangi verilerin çatışma konusu ile ilgili olduğuna ilişkin görüş değişiklikleri ve çatışmanın kapsamı ile ilgili uyumsuzluklarda var olan çatışmanın yoğunlaşmasına ve yeni çatışmaların ortaya çıkmasına neden olabilir (Karip, 2010).

Şekil 5. Çatışma kaynakları

2.4.6. Çatışma Yönetimi

Örgütlerde çatışmalar, örgütlerin gelişebilmesi için imkanlar olarak düşünülebilir. Yöneticiler, örgütle ortaya çıkacak çatışmaları yönlendireceklerine inanması ve bu konuda kendilerine güvenmeleri ise, yaratıcılık hareketlerinin yavaş yavaş yok olup verimin azaldığı hallerde, uygun bir çatışma ortamı yaratmalıdırlar. Öyle ki, kurumlarda çatışma yaşanmaması hallerinde ise, yükümlülükten kaçınma ilgi ve düşünce eksikliği gibi sonuçlarla karşılaşılabilir (Türkel, 2000).

Organizasyonlar farklı aktivitelerde bulunan kişi ve örgütlerin karşılıklı reaksiyonlarının, isteklerinin, değerlerinin, inançlarının ve perspektiflerinin göz önüne konulmasıyla oluşmuş yapılardır. Bütün bu karşılıklı aynı zamanda kompleks ilişki durumları gruplarda çatışmalara sebep olabilmektedir. Bu açıdan çatışma yönetimi; uzlaşmazlığı belirli bir doğrultuda sonuca yönlendirmek için, çatışmaya taraf olanların ya da üçüncü bir tarafın bir dizi harekette ve karşı harekette bulunmasıdır. Hareketler

çatışmanın sona gelmesine ya da çatışma sürecinin etkilenebilmesine yönelik olabilmektedir.

Çatışma yönetiminin hedefi olumlu, yapıcı, barışçıl ve uzlaşmacı bir şekilde çatışmayı bitirebileceği gibi karşı tarafa büyüklük oluşturmaya yönelik de olabilir. Çatışmayı sonuca getirme ise çatışma yönetiminden değişik olarak, çatışmanın taraflar arasında uzlaşma ya da anlaşma ile bitirilmesini içerir (Yavuzylmaz, 2008). Hızla değişen dünya karmaşık organizasyon yapılarının oluşmasına neden olurken, bu karmaşıklığı ve değişimi yönetecek yönetsel davranış modellerinin gelişimini de beraberinde getirmektedir. Bu yönetsel davranış modellerinden birisi de çatışma yönetimidir. Çatışma yönetimi; organizasyonda her düzeyde meydana gelen çatışmaların, organizasyona zarar verebilecek duruma gelmesini önlemek amacıyla, sorunlara yaratıcı çözümler sunulabilmesi doğrultusunda yapılandırılması ve yönlendirilmesidir (Bumin, 1990).

Örgütte içerisinde ortaya çıkan çatışmaları örgütün yaşaması ve gelişmesine etkide bulunacak şekilde dönüştürmeye çatışma yönetimi denir. Yöneticiler, personel veya gruplar arasındaki çatışmaları örgütün hedeflerine etkide bulunacak biçimde yönetmek zorundadırlar. Bireyler arası çatışma yönetimi ile örgütsel çatışmaların yönetimini birbirinden ayrı ele almak gerekir. Bireyler arası çatışma yönetimi ve çözüm konusunda şunları ortaya koyabiliriz. Çatışma içerisinde olan bireyler bazı eylemler sergilerler. Örneğin, çekilme ve etkisiz kalma, saldırgan olma, rasyonelleştirme, olgun olmayan eylemler sergileme gibi (Güney, 2000).

Bütün yöneticiler, organizasyon içerisindeki çatışmaları yönetmek zorundadırlar. Genellikle yöneticilerin kendileri de çatışmada bir taraf olabilmektedir. Ne hallerde olursa olsun, yönetici çatışma durumunu anlayabilmek ve organizasyon hedefleri yönünde kullanabilmek zorunluluğundadır. Aksi durumda çatışma durumları organizasyonları çalışmayan ve iş göremeyen duruma getirebilecek ve organizasyonların varlık sebebi hedefler yerine getirilemeyecektir (Koçel, 2010).

Örgütsel çatışmayı tamamıyla yok edebilecek bir grup ortamı gerçekleştirilebilmek olanaksız olmaktadır. Çatışmaların gerçekleştiği yerlerde olumsuz sonuçlar alındığı gibi kişi ve örgütlerin gelişmesi için olumlu sonuçlara da ulaşabilmek olanaklıdır. Çünkü örgütsel çatışma örgütün hedeflerini yerine getirebilmek üzere bir kuvvet olarak kullanılabilir. Bu bakımdan, çatışmayla uyumlu biçimde başa çıkma becerisi, yöneticilerin kesinlikle sahip olması gerekli değerli bir yetenek olarak değerlendirilmektedir (De Genzo, 1997).

2.4.7. Eğitim Kurumları ve Çatışmalar

Okul bireyler arası iletişimin yoğun bir şekilde gerçekleştiği bir alandır. Öğrenciler hem birbirleri ile hem de öğretmenleri ile devamlı etkileşimde bulunurlar. Devamlı iletişim içinde bulunmak bazı zamanlarda anlaşmazlıkları da arkasından getirir. Çünkü her bireyin kendine has düşünme şekli, değer yargıları ve inançları bulunmaktadır. Kısaca, her birey yaşamakta olan olaylara değişik şekilde bakmakta, farklı yorumlar getirmekte ve birbirlerinden farklı eylemler gerçekleştirmektedir. Bu durumlarda günlük hayatta bazı zamanlarda anlaşmazlığa düşülmeye ve çatışma yaşamaya sebep olabilmektedir.

Okul hayatında da her öğrencinin birbirlerinden değişik özellikleri ve hayatları olduğu varsayılırsa, birbirini anlama şekillerinin değişik olma durumundan doğan çatışmaların olması normaldir (Taştan, 2010). Yöneticilerin okullarda sahip olduğu kültürel özellikler, inançlar ve değerleri, öğretmenlerin güdülenmelerini ve sınıf içerisindeki aktivitelerini negatif doğrultuda etkileyebileceği bilinmektedir (Van Slyke, 1997). Okullar toplumun geleceğinin belirleyici kaynağıdır, fakat okullarda gerçekleşen çatışmaların çözülmesinde kullanılmakta olan geleneksel uygulamalar barışçıl ve demokratik alanların sağlanması için kâfi değildir. Okullarda barışçıl koşulların olabilmesi için öğrencilerin gelişmesinde etkide bulunabilecek hünere kazandırıldığı programların uygulanması bir zorunluluk olarak görülmektedir (Öner, 1990).

3. GEREÇ ve YÖNTEM

3.1. Çalışmanın Evreni

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi rektörlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra ölçekler, araştırmacı eşliğinde Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi lisans eğitimi alan öğrenciler çalışmanın evrenini oluşturmuştur.

3.2. Çalışmanın Örnekleme

Çalışmanın örneklemini ise Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Tıp Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda lisans öğrenimi gören öğrenciler oluşturmuştur. Bu çalışma için kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmaya gönüllü olarak katılan 194 kadın ve 146 erkek olmak üzere toplam 340 öğrenciye anket uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Yöntemi

Üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışmasına maruz kalıp kalmadıkları ile ilgili mevcut durumu ortaya koyabilmek için öğrencilerin görüşleri genel tarama modeliyle elde edilmeye çalışılmıştır. Tarama modeli, ‘çok sayıda elemandan meydana gelen bir evrende, evren hakkında genel bir kaniya ulaşmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek veya örneklem üzerinde uygulanan tarama düzenlemeleridir’ (Karasar, 2014).

3.4. Veri Toplama Araçları

Katılımcılara dağıtılan anket formu toplamda 35 soru ve 2 bölümden oluşmaktadır.

Kişisel Bilgi Formu

Anket formunun birinci kısmı üniversite öğrencilerinin Yaş, Cinsiyet, Fakülte/Yüksekokul, Bölüm, Ailenin Yaşadığı Yer, Baba Eğitim Durumu, Anne Eğitim Durumu, Öğrenim Görülen Lise, Aylık Gelir, Masrafların Karşılandığı Kaynak, Öğrenimde Kalınan Yer, Boş Zamanı Olumlu Kullanma Durumu, Haftalık Boş Zaman Süresi, Üniversitenin Rekreasyon Alanlarının Yeterliliği, Katılmaktan Hoşlanılan 3 Boş Zaman Aktivitesi özelliklerini tespit etmek amacıyla oluşturulmuştur.

Ders-Boş Zaman Çatışması Ölçeği

Anket formunun ikinci kısmında üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışmasını belirlemek için “Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeği” kullanılmıştır.

Bu ölçek 2012’de Tsaur ve ark. tarafından geliştirilen “İş-Boş Zaman Çatışma Ölçeği” doğrultusunda 2018’de Işık ve Demirel tarafından ‘Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeği’ olarak Türkçe’ye uyarlanmıştır. Orijinal ölçeğin, çalışanların iş rahatlığı çatışmalarını ölçen 30 maddesi ve 6 alt boyutu bulunmaktadır. İş ile ilgili bu 30 maddede yer alan terimler, okul ile ilgili terimlerle değiştirilmiştir. Öncelikle, çalışmanın temeli olan “İş-Boş Zaman Ölçeği”, dilsel denkliği sağlamak amacıyla Türkçe’ye çevrilmiştir. Geçerlilik açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri kullanılarak araştırılmıştır. Güvenilirlik Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı, bölünmüş yarılar yöntemi ve Guttman güvenilirlik katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Çeviri süreci belirli aşamaları içermektedir. Orijinal ölçek 4 İngilizce öğretmeni tarafından Türkçe’ye çevrilmiştir; çevrilen ölçek, rekreasyon alanında uzman 3 akademisyen tarafından değerlendirilmiş ve “iş” ile ilgili bölümler rekreasyon alanına ve ölçülmesi amaçlanan özelliklere göre “çalışma” olarak değiştirilmiştir. Bir sonraki adımda, anlaşılabilirliği artırmak için 2 Türk öğretmen tarafından gözden geçirilmiştir. Daha sonra ölçeği Türkçeye çeviren İngilizce öğretmenlerinden 3 kişi Türkçe ölçeğini tekrar İngilizceye çevirmiştir. Orijinal ölçek ile çevrilen ölçek arasındaki fark “iş-ders” kelimelerindeki değişikliklerle ilişkilidi ve uzmanlar başka fark olmadığını tespit etmişlerdir. Daha sonra İngiliz Dili ve Edebiyatı’na devam eden 25 üniversite öğrencisinden İngilizce ve Türkçe ölçeklerini iki haftalık aralıklarla doldurmaları istenmiş ve bu iki ölçek arasında yapılan korelasyon analizi dil denklik çalışmasını tamamlamak için kullanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek için açıklayıcı faktör analizi yapılmış ve tüm maddeler için faktör yükleri hesaplanmıştır. Daha sonra yapının bu analize uygun olup olmadığını sağlamak için madde korelasyonları araştırılmış ve madde korelasyonlarının uygun olduğuna karar verilmiştir. Sırasıyla Sampling Adequacy ve Bartlett Sphericity testleri yapılmıştır. Verilerin faktör analizine uygun olması için KMO değerlerinin .60’dan yüksek olması ve Bartlett testinin anlamlı olması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2003). Bu çalışmada Sampling Adequacy için KMO katsayısı .882 ve Bartlett Sphericity testi için 65.2 değeri 2565.683 olarak bulunmuştur ($p < .001$). Sonuçlar veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermiştir. İstatistiksel olarak 0.40 veya daha yüksek faktör yük değerleri seçim için iyi bir ölçümdür (Büyüköztürk, 2003). Bu nedenle bu çalışmada faktör yük değeri .40 olarak alınmıştır. Ölçeğin faktör yapısının incelenmesinde Principal Components Analizi ve Quartimax Rotation yöntemleri kullanılmıştır. Orijinal ölçekte altı alt boyut bulunmaktaydı ancak, Principal Components Analizi yardımıyla yapılan açıklayıcı faktör analizi mevcut

çalışmada kullanılan örneklem için aynı durumu ortaya koymamıştır. Scree Plot grafiği incelendiğinde, öğelerin en uygun beş alt boyut altında toplandığı görülmüştür. Bu beş alt boyut ile açıklanan toplam varyans % 58.046 olarak bulunmuştur. Program, yük değerleri 0,40'ın altında olan öğeleri otomatik olarak yok saymıştır. Çalışmanın esas ölçeği 30 maddeyi ve 6 alt ölçeği içerirken, örneklem grubu tarafından sunulan yapının açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçek 25 maddeden ve 5 alt boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir. Açıklayıcı faktör analizi sonuçlarına göre elde edilen alt boyutları doğrulamak için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi modelin uyum indekslerini incelemiş ve ki-kare değerleri ile uyum iyiliği indekslerinin istenilen düzeyde olmadığı görülmüştür. Tahmin değerlerindeki varyanslar incelenmiş ve aşırı varyanslı kalemler (toplam beş madde) ortadan kaldırılarak ölçek değiştirilmiştir. Madde kaldırıldıktan sonra tekrarlanan doğrulayıcı faktör analizi, model için uyum değerlerinin kabul edilebilir aralıkta olduğunu ve modelin ‘üniversite öğrencileri’ için yapısal olarak uygun olduğuna dair yeterli kanıt sağlamıştır. Ölçek açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre 5 alt boyut ve 20 madde ile sonuçlandırılmıştır. Bu ölçek orijinal ölçekten farklı olduğu ve alt boyutların sayısı değiştiği için araştırmacılar alt boyutları yeniden adlandırmışlardır. Bu alt boyutlar ve alt boyutlara ait olan maddeler aşağıda görülmektedir:

- Boş Zamanın Ders İle Çatışması (gerilim) = 14, 15
- Boş Zamanın Ders İle Çatışması (yoğunluk) = 16, 17, 18, 19, 20
- Dersin Boş Zaman İle Çatışması (zaman) = 1, 2, 3
- Dersin Boş Zaman İle Çatışması (gerilim) = 4, 5, 6, 7, 8, 9
- Dersin Boş Zaman İle Çatışması (yoğunluk) = 10, 11, 12, 13

Ölçeğin güvenilirliğini için üç ayrı analiz yapılmıştır. Bu çalışmada sırasıyla Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı, Guttman güvenilirlik katsayısı ve Split-Half yöntemi gibi aralık tutarlılığı yöntemleri kullanılmıştır. Tüm ölçek için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,901, Guttman güvenilirlik katsayısı alt sınırı 0,751 ve Split-Half Yöntemi katsayısı 757 olarak bulunmuştur. Bu analizler ölçeğin Türk Üniversite öğrencileri için “Ders-Boş Zaman Ölçeği” nin kullanılabilirliğini göstermiştir. Anket Formu Ek-1’de verilmiştir.

3.5. Veri Toplama Süreci

Bilimsel araştırmalarda en güvenilir sonuçlara ulaştıran yöntemlerden bir tanesi olan nicel veri toplama yöntemlerinden “anket uygulaması” tekniği kullanılmıştır. Katılımcılara 2 ayrı bölümden ve toplam 35 sorudan oluşan anket paket halinde sunulmuştur. Anketlerde

“Kişisel Bilgi Formu” ve “Ders-Boş Zaman Çatışması Ölçeği” uygulanmıştır. Anketler öğrenciye yaptırılmadan önce gerekli ön bilgiler verilmiştir.

Rekreasyon alanında temelde iki farklı akım vardır. Bunlardan bir tanesinde bazı bilim insanları “serbest zaman” terimini kullanmayı tercih ederken diğerleri ise “boş zaman” terimini kullanmayı tercih etmektedirler. Kullanacağımız ölçekleri oluşturan bilim insanları “boş zaman” terimini kullanmışlardır. Bu yüzden anketlerde “boş zaman” terimini kullanmanın uygun olacağını düşündük.

3.6. Veri Analizi

Bu araştırmada anketlerin demografik bilgilerinden elde edilen veriler tanımlayıcı istatistik analizlerinden yüzde ve frekans analizi ile değerlendirilmiştir. Değişkenler arası farklılıkları tespit etmek için çok yönlü varyans analizi (MANOVA) kullanılmıştır. Çıkarımsal analizlerde istatistiksel anlamlılık değeri $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

İstatistik testlerde ilk olarak dataların parametrik testlerin ön koşullarını sağlayıp sağlamadığına Skewness ve Kurtosis (çarpıklık basıklık) değerlerine bakılarak -1.96/ +1.96 aralığında yer aldığından verilerin normal dağıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca varyansların homejen olup olmadığı da karar verilmiş ve daha sonra MANOVA analizlerine geçilmiştir. Üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışma ölçeğinin demografik özellikleri ile alt boyutları arasında farklı MANOVA analizi gerçekleştirilmiştir. Öncelikle dersin boş zaman ile çatışması karşılaştırılmıştır (zaman, gerilim ve yoğunluk); daha sonra boş zamanın ders ile çatışması alt boyutları (gerilim, ve yoğunluk) için demografik özelliklerle karşılaştırılmıştır. Manova analizleri aslında birden fazla yapılmış Anova analizi olduğundan, bulgular kısmında Manova analizi değerleri gösterildikten sonra, değişkenler arasındaki farkları göstermek için Anova tablolarından faydalanılmıştır (Büyüköztürk,2018).

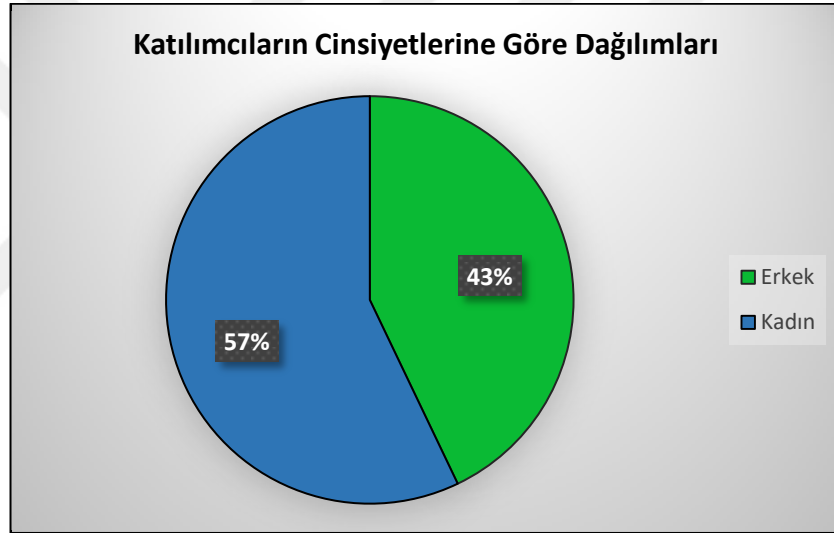
4. BULGULAR

İstatistik analizlerine göre elde edilen veriler “tanımlayıcı istatistikî bulgular” ve “çıkarımsal istatistikî bulgular” olmak üzere iki ayrı şekilde yorumlanmıştır.

4.1. Tanımlayıcı İstatistikî Bulgular

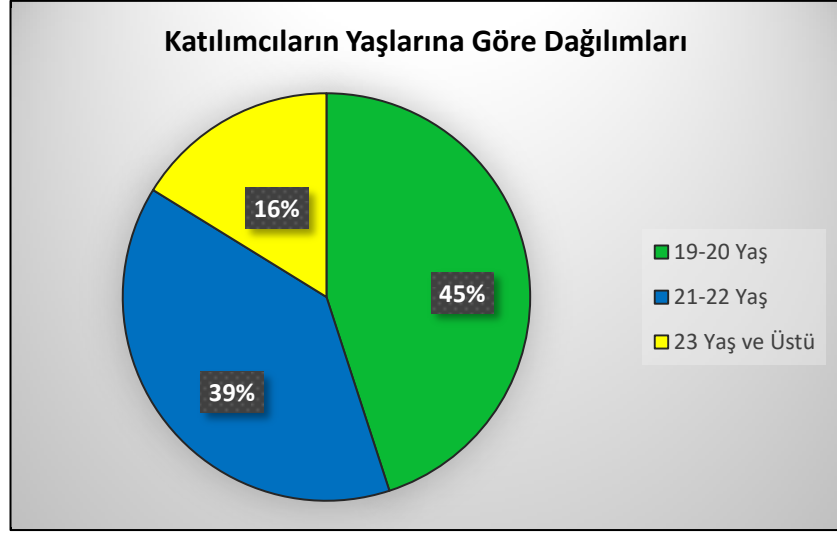
4.1.1. Katılımcıların Demografik Dağılımları

Şekil 6’da katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların %43’ü (N=146) Erkek iken; %57’si (N=194) Kadın katılımcılardan oluşmaktadır.

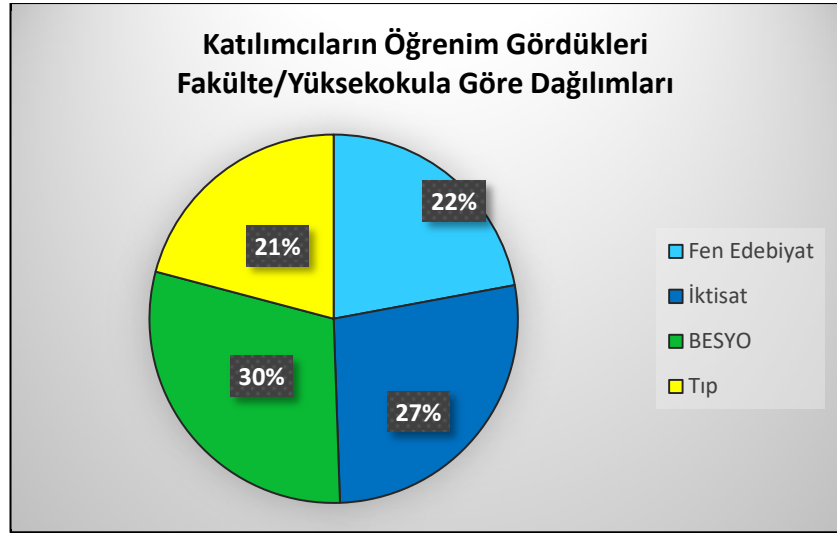
Şekil 6. Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımları

Şekil 7’de katılımcıların yaşlarına göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların %45’i (N=153) 19-20 Yaş; %39’u (N=132) 21-22 Yaş; %16’sı (N=55) 23 Yaş ve Üstü yaşında olan katılımcılardan oluşmaktadır.

Şekil 7. Katılımcıların yaşlarına göre dağılımları

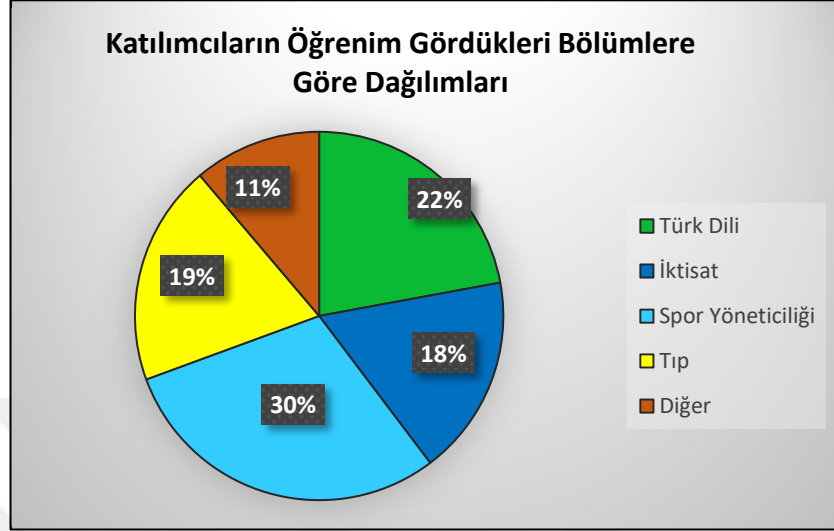
Şekil 8'de katılımcıların öğrenim gördükleri fakülte/yüksekokula göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların %30'u (N=101) BESYO; %27'si (N=93) İktisat; %22'si (N=75) Fen Edebiyat; %21'i (N=71) Tıp okuyan katılımcılardan oluşmaktadır.

Şekil 8. Katılımcıların öğrenim gördükleri fakülte/yüksekokula göre dağılımları

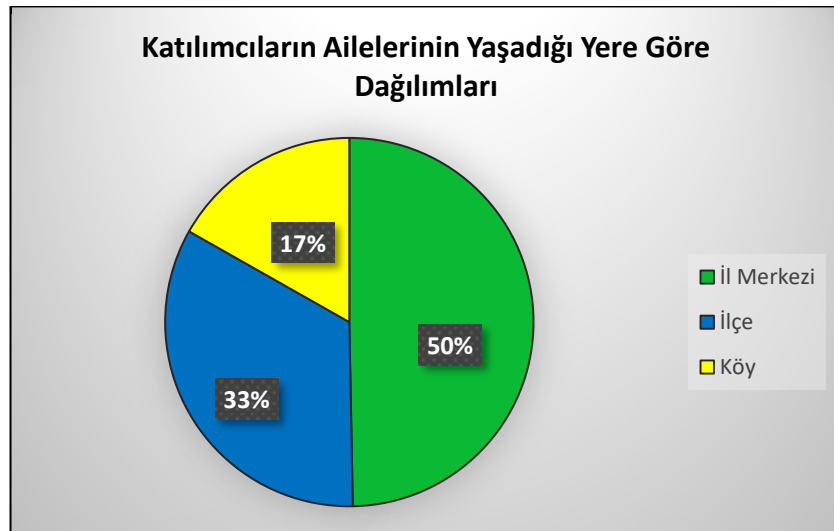
Şekil 9'da katılımcıların öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların %30'u (N=101) Spor Yöneticiliği; %22'si

(N=75) Türk Dili; %19'u (N=66) Tıp; %18'i (N=60) İktisat; %11'i (N=38) Diğer bölümlerde okuyan katılımcılardan oluşmaktadır.

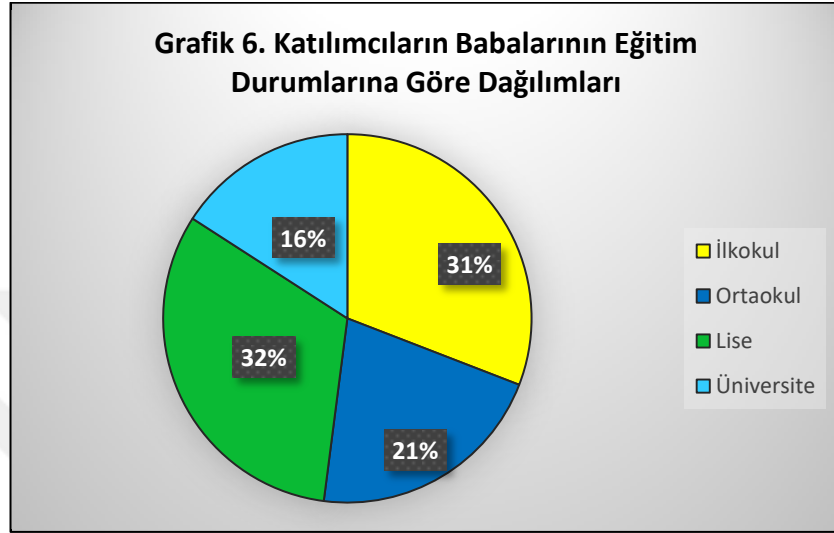
Şekil 9. Katılımcıların öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımları

Şekil 10'da katılımcıların ailelerinin yaşadığı yere göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların %50'si (N=169) İl Merkezi; %33'ü (N=114) İlçe; %17'si (N=57) Köyde yaşayan katılımcılardan oluşmaktadır.

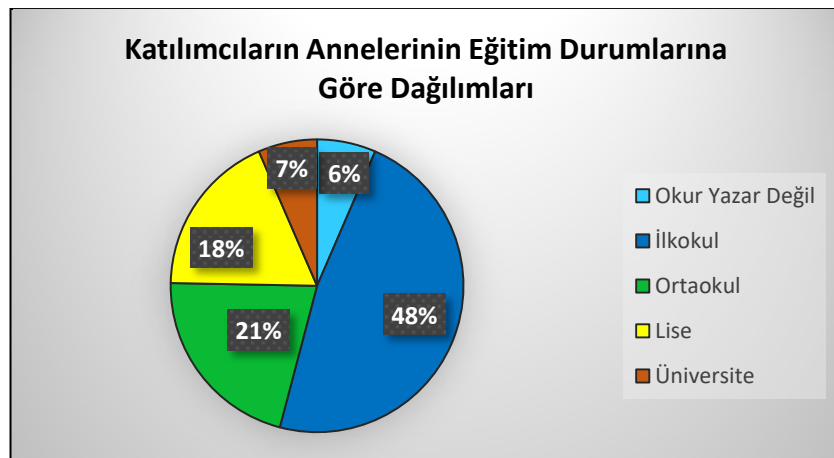
Şekil 10. Katılımcıların ailelerinin yaşadığı yere göre dağılımları

Şekil 11'de katılımcıların babalarının eğitim durumlarına göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların babalarının %32'si (N=109) Lise; %31'i (N=105) İlkokul; %21'si (N=72) Ortaokul; %16'sı (N=54) Üniversite eğitimi alan katılımcılardan oluşmaktadır.

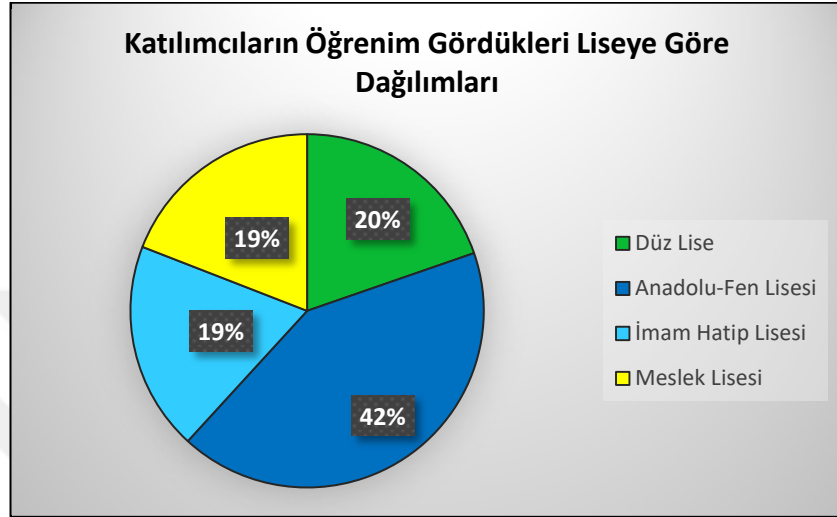
Şekil 11. Katılımcıların babalarının eğitim durumlarına göre dağılımları

Şekil 12'de katılımcıların annelerinin eğitim durumlarına göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların %48'i (N=162) İlkokul; %21'i (N=72) Ortaokul; %18'i (N=62) Lise; %7'si (N=22) Üniversite; %6'sı (N=22) Okur yazar olmayan katılımcılardan oluşmaktadır.

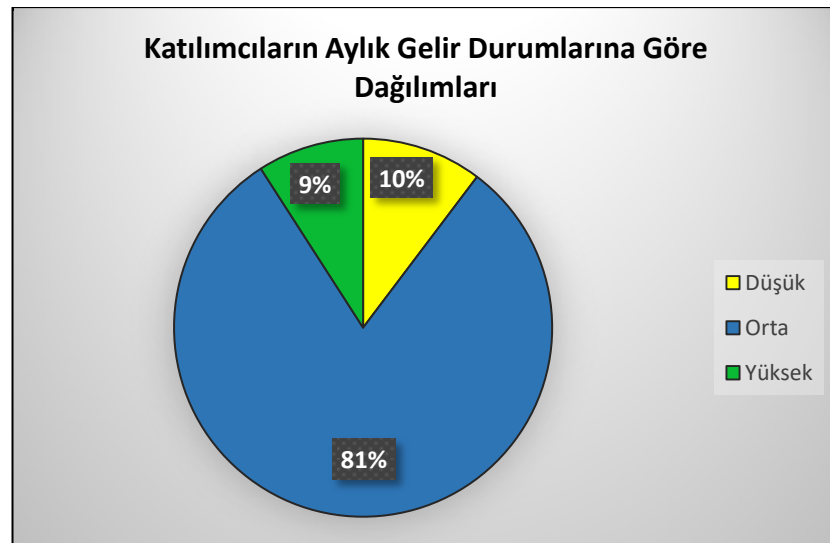
Şekil 12. Katılımcıların annelerinin eğitim durumlarına göre dağılımları

Şekil 13'de katılımcıların öğrenim gördükleri liselere göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların %42'i (N=143) Anadolu-Fen Lisesi; %20'si (N=67) Düz Lise; %19'u (N=65) İmam Hatip Lisesi; %19'u (N=65) Meslek Lisesi eğitimi almış katılımcılardan oluşmaktadır.

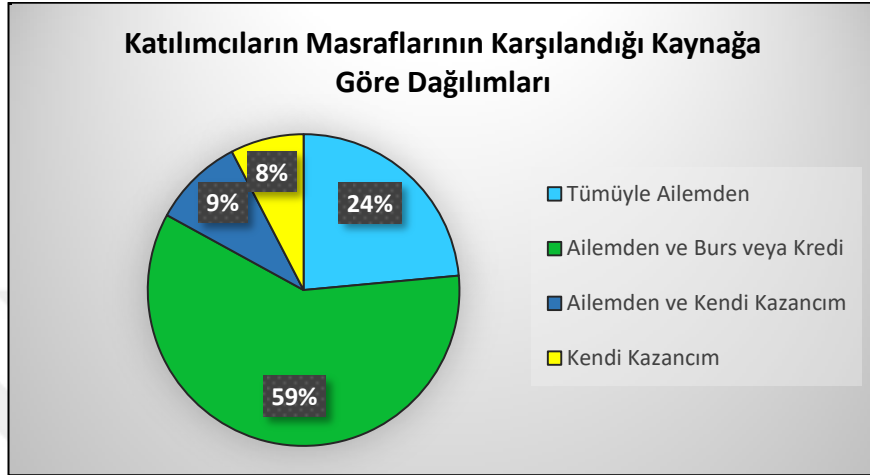
Şekil 13. Katılımcıların öğrenim gördükleri liseye göre dağılımları

Şekil 14'te katılımcıların aylık gelir durumlarına göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların %81'i (N=274) Orta; %10'u (N=35) Düşük; %9'u (N=34) Yüksek gelire sahip katılımcılardan oluşmaktadır.

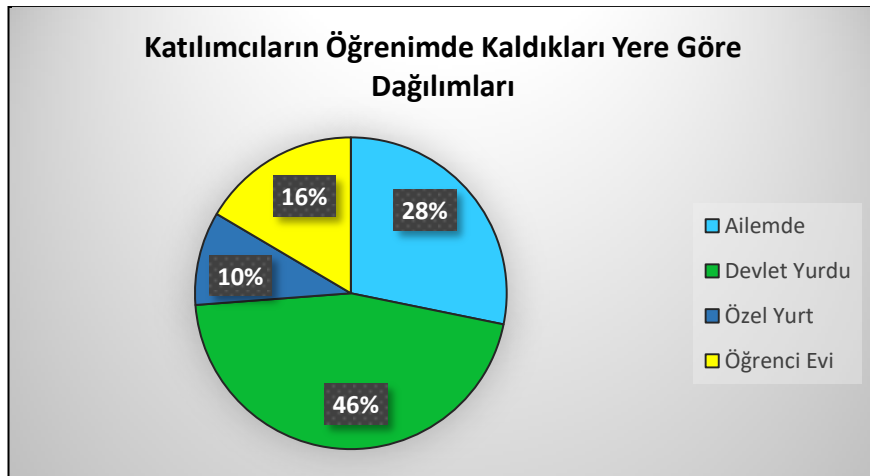
Şekil 14. Katılımcıların aylık gelir durumlarına göre dağılımları

Şekil 15'te katılımcıların masraflarının karşılandığı kaynağa göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların %59'u (N=202) Ailemden ve Burs/Kredi; %24'ü (N=80) Tümüyle Ailemden; %9'u (N=32) Ailemden ve Kendi Kazancımdan; %8'i (N=26) Kendi Kazancı ile geçinen katılımcılardan oluşmaktadır.

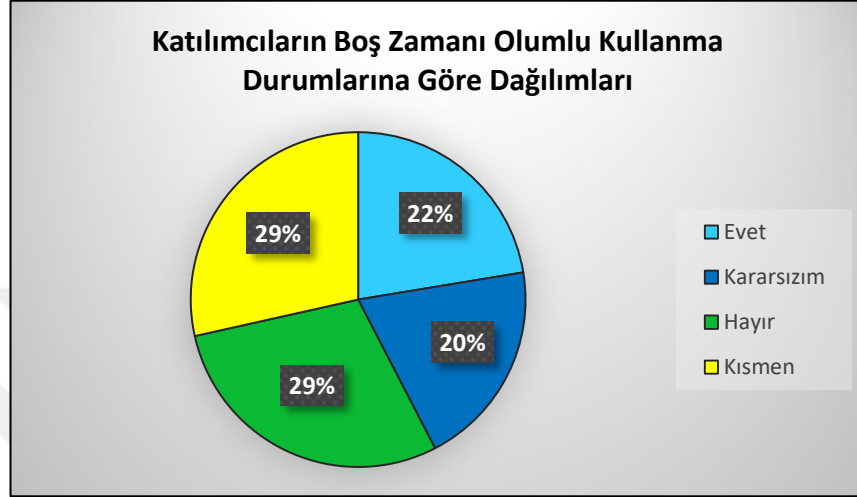
Şekil 15. Katılımcıların masraflarının karşılandığı kaynağa göre dağılımları

Şekil 16'da katılımcıların öğrenimde kaldıkları yere göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların %46'sı (N=155) Devlet Yurdu; %28'i (N=96) Ailemde; %16'sı (N=56) Öğrenci Evi; %10'u (N=33) Özel Yurtta kalan katılımcılardan oluşmaktadır.

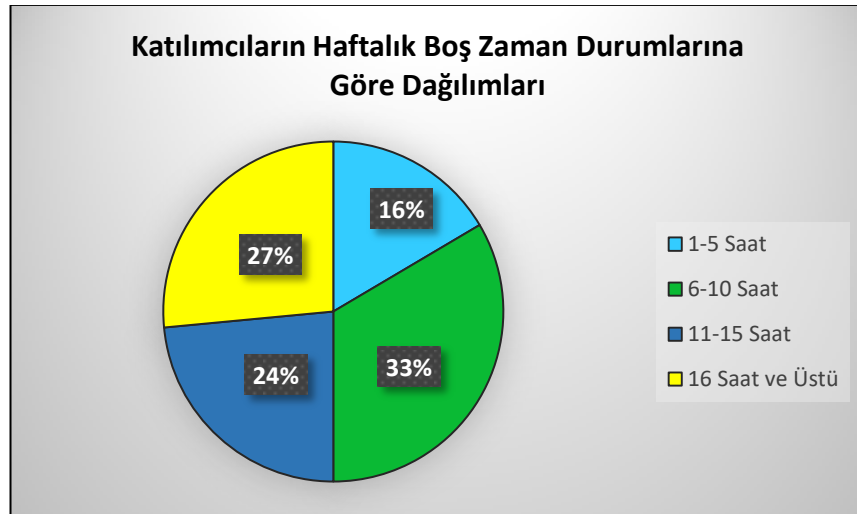
Şekil 16. Katılımcıların öğrenimde kaldıkları yere göre dağılımları

Şekil 17’de katılımcıların boş zamanı olumlu kullanma durumlarına göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların %29’u (N=99) Hayır; %29’u (N=97) Kısmen; %22’si (N=76) Evet; %20’si (N=68) Kararsızım cevabı veren katılımcılardan oluşmaktadır.

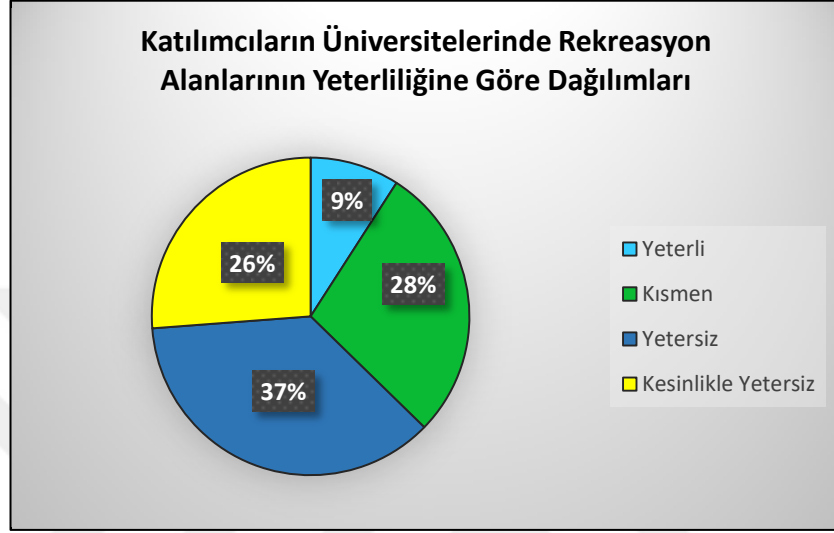
Şekil 17. Katılımcıların boş zamanı olumlu kullanma durumlarına göre dağılımları

Şekil 18’de katılımcıların haftalık boş zaman durumlarına göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların %33’ü (N=114) 6-10 Saat; %27’si (N=90) 16 Saat ve Üstü; %24’ü (N=80) 11-15 Saat; %16’sı (N=56) 1-5 saat boş zaman durumuna sahip olan katılımcılardan oluşmaktadır.

Şekil 18. Katılımcıların haftalık boş zaman durumlarına göre dağılımları

Şekil 19’da katılımcıların üniversitelerindeki rekreasyon alanlarının yeterliliğine göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan katılımcıların %37’si (N=124) Yetersiz; %28’i (N=96) Kısmen; %26’sı (N=84) Kesinlikle Yetersiz; %9’u (N=31) Yeterli olarak düşünen katılımcılardan oluşmaktadır.

Şekil 19. Katılımcıların üniversitelerinde rekreasyon alanlarının yeterliliğine göre dağılımları

4.2. Çıkarımsal İstatistikî Bulgular

4.2.1. Dersin Boş Zaman ile Çatışması

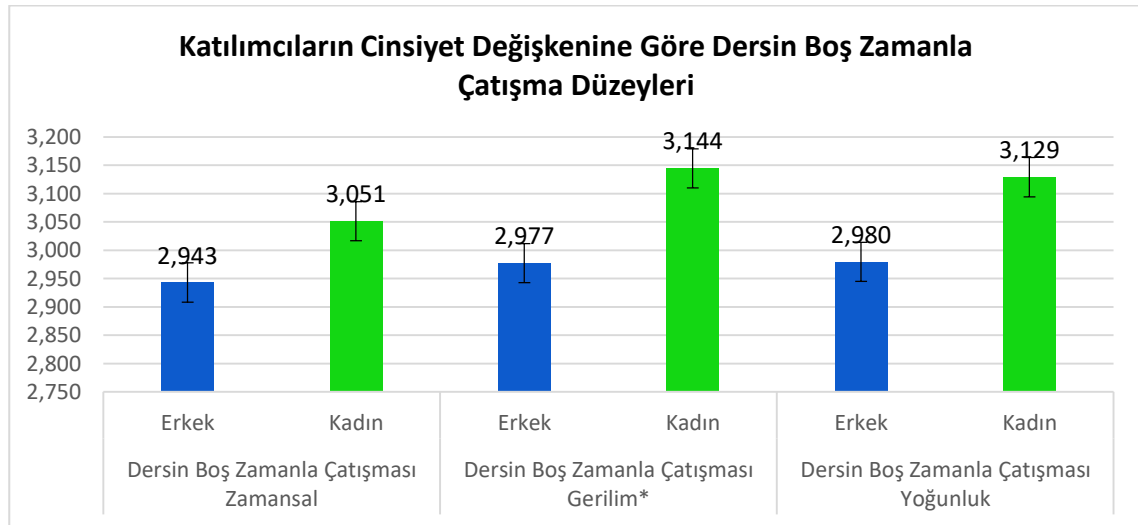
Katılımcıların demografik özelliklerine göre Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin Dersin Boş Zaman ile çatışması (Zamansal, Gerilim, Yoğunluk) alt boyut puanları aşağıda verilmiştir.

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların cinsiyet değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır. ($WilksL(\lambda)=,988$; $F_{(3,336)}=1,348$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların cinsiyete bağlı olarak değiştiğini gösterir.

Tablo 1. Katılımcıların cinsiyetlerine göre dersin boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Cinsiyet	n	X	S	sd	F	p
Dersin Boş Zamanla Çatışması	Erkek	146	2,943	1,046	1-338	0,916	0,339
	Kadın	194	3,051	1,020			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Gerilim	Erkek	146	2,977	0,786	1-338	3,877	0,050*
	Kadın	194	3,144	0,766			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Yoğunluk	Erkek	146	2,980	0,903	1-338	2,217	0,137
	Kadın	194	3,129	0,926			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların cinsiyete göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların gerilim alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık ortaya çıkarken ($p < 0,05$), (Erkek*Kadın); zamansal ve yoğunluk alt boyutlarında herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p > 0,05$).

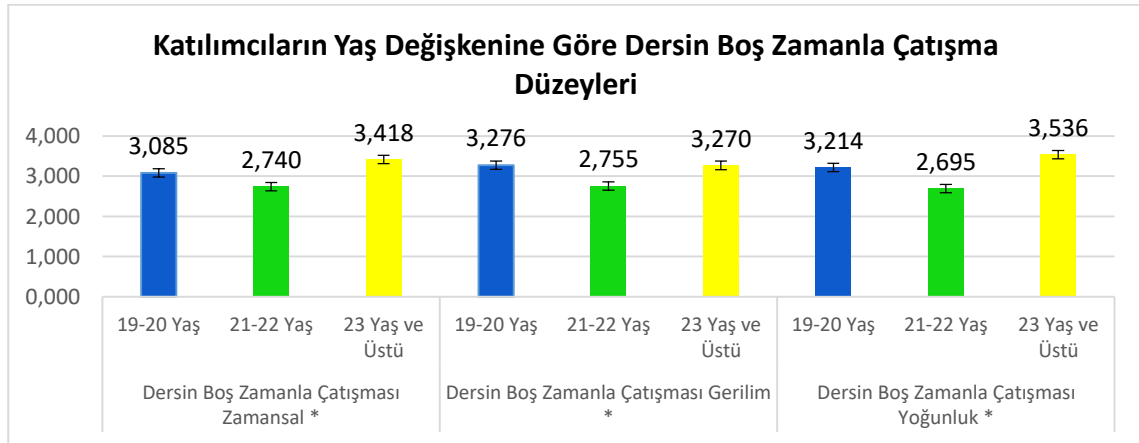
Şekil 20. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre dersin boş zamanla çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların yaş değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır (WilksL(λ)=,843; $F_{(6,670)}=9,986$; $p<0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların yaşa bağlı olarak değiştiğini gösterir.

Tablo 2. Katılımcıların yaşlarına göre dersin boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Yaş	n	X	S	sd	F	p
Dersin Boş Zamanla Çatışması Zamansal	19-20 Yaş	153	3,085	1,007			
	21-22 Yaş	132	2,740	1,045	2-337	9,713	0,000*
	23 Yaş ve Üstü	55	3,418	0,901			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Gerilim	19-20 Yaş	153	3,276	0,753			
	21-22 Yaş	132	2,755	0,728	2-337	19,945	0,000*
	23 Yaş ve Üstü	55	3,270	0,722			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Yoğunluk	19-20 Yaş	153	3,214	0,841			
	21-22 Yaş	132	2,695	0,895	2-337	22,543	0,000*
	23 Yaş ve Üstü	55	3,536	0,854			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların yaşlarına göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında yaşlarına göre anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır ($p<0,05$), (19-20 yaş*21-22 yaş/ 21-22 yaş*23 yaş ve üstü).

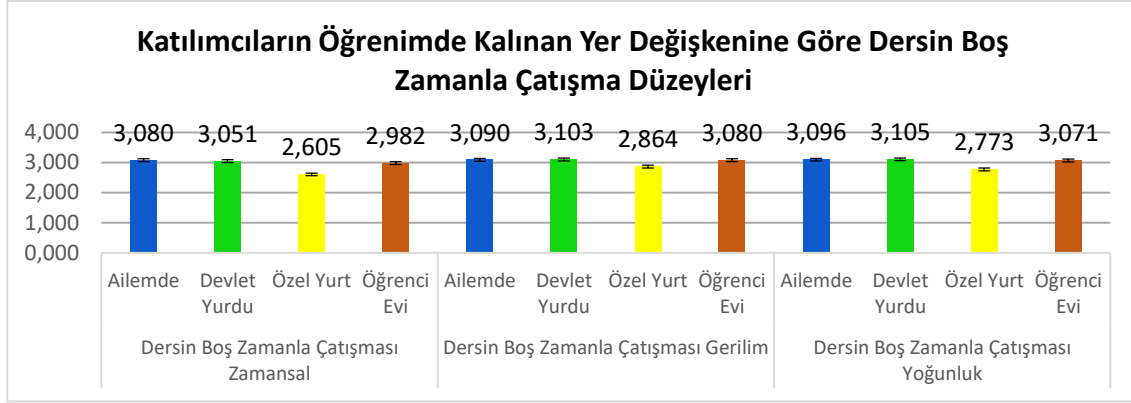
Şekil 21. Katılımcıların yaş değişkenine göre dersin boş zamanla çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların öğrenim dönemlerinde kaldıkları yer değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır (WilksL(λ)=,980; $F_{(9,813,019)}=0,735$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların katılımcıların öğrenim dönemlerinde kaldıkları yere bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 3. Katılımcıların öğreniminde kaldıkları yere göre dersin boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Öğrenim. Kal. Yer	n	X	S	sd	F	P
Dersin Boş Zamanla Çatışması	Ailemde	96	3,080	1,061			
	Devlet Yurdu	155	3,051	1,040			
	Özel Yurt	33	2,605	0,926	3-336	1,949	0,122
Zamansal	Öğrenci Evi	56	2,982	0,988			
Dersin Boş Zamanla Çatışması	Ailemde	96	3,090	0,803			
	Devlet Yurdu	155	3,103	0,790			
	Özel Yurt	33	2,864	0,744	3-336	0,886	0,448
Gerilim	Öğrenci Evi	56	3,080	0,720			
Dersin Boş Zamanla Çatışması	Ailemde	96	3,096	0,819			
	Devlet Yurdu	155	3,105	0,934			
	Özel Yurt	33	2,773	0,882	3-336	1,254	0,290
Yoğunluk	Öğrenci Evi	56	3,071	1,038			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların öğrenim dönemlerinde kaldıkları yere göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında öğrenim dönemlerinde kaldıkları yere göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

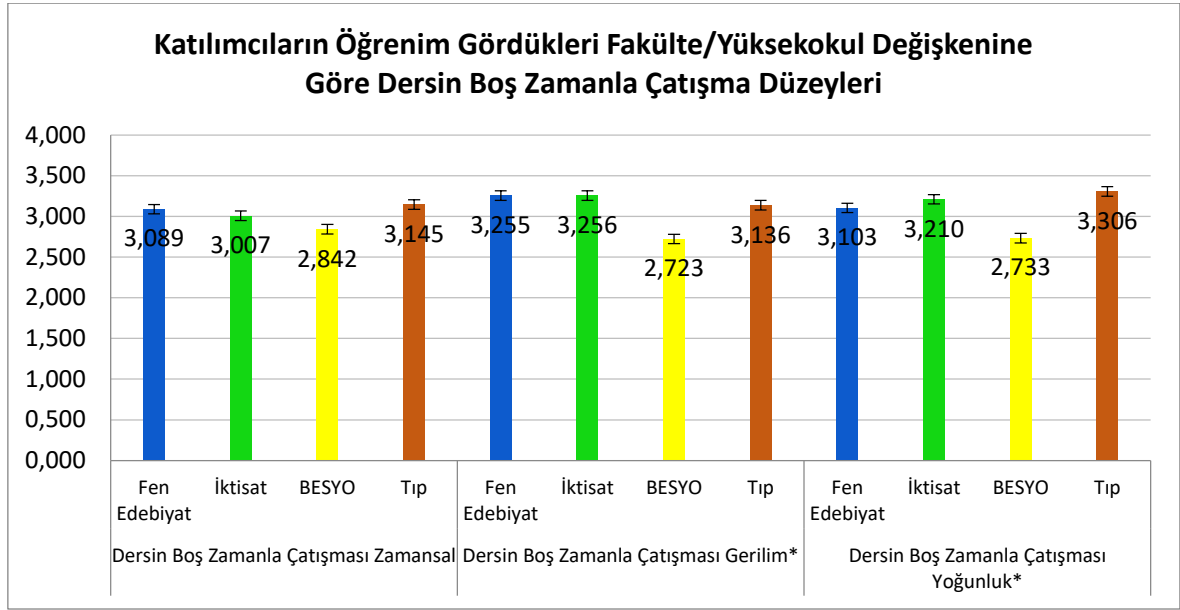
Şekil 22. Katılımcıların öğrenimde kalınan yer değişkenine göre dersin boş zamanla çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların okudukları fakülte/yüksekokul durumu değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır ($WilksL(\lambda)=,883$; $F_{(9,813,019)}=4,749$; $p<0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların okudukları fakülte/yüksekokul durumuna bağlı olarak değiştiğini gösterir.

Tablo 4. Katılımcıların öğrenim gördükleri fakülteye/yüksekokula göre dersin boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Fakülte, Yüksekokul	n	X	S	sd	F	P
Dersin Boş Zamanla Çatışması Zamansal	Fen Edebiyat	75	3,089	1,042	3-336	1,454	0,227
	İktisat	93	3,007	1,011			
	BESYO	101	2,842	1,053			
	Tıp	71	3,145	1,004			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Gerilim	Fen Edebiyat	75	3,255	0,817	3-336	10,949	0,000*
	İktisat	93	3,256	0,697			
	BESYO	101	2,723	0,748			
	Tıp	71	3,136	0,727			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Yoğunluk	Fen Edebiyat	75	3,103	0,893	3-336	7,247	0,000*
	İktisat	93	3,210	0,833			
	BESYO	101	2,733	0,897			
	Tıp	71	3,306	0,962			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların okudukları fakülte/yüksekokul durumlarına göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların gerilim ve yoğunluk alt boyutlarında anlamlı farklılıklar ortaya çıkarken ($p < 0,05$), (Fen Edebiyat*Besyo/ İktisat*Besyo/ Tıp*Besyo); zamansal alt boyutunda anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır ($p > 0,05$).

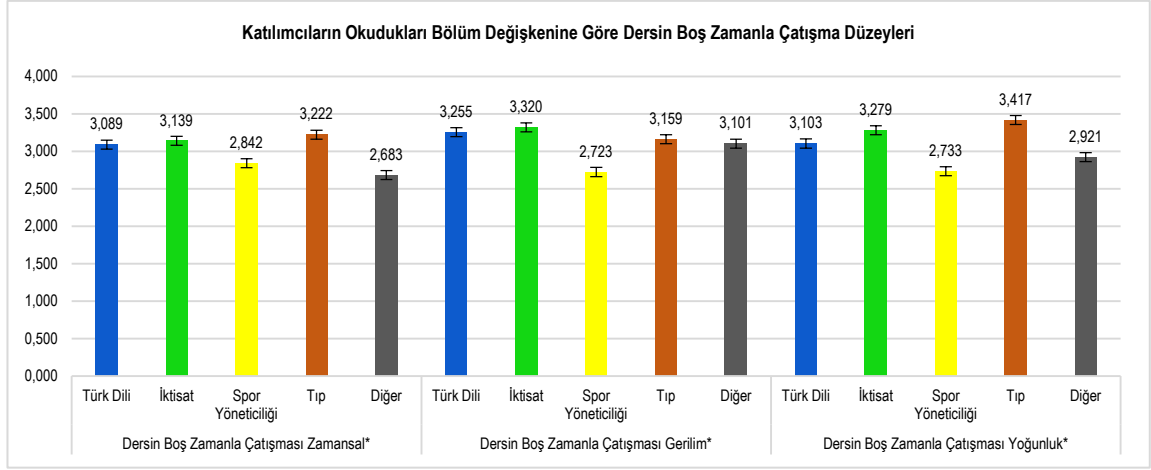
Şekil 23. Katılımcıların öğrenim gördükleri fakülte/yüksekokul değişkenine göre dersin boş zamanla çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır ($WilksL(\lambda)=,855$; $F(123,881,327)=4,474$; $p < 0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların katılımcıların öğrenim gördükleri bölüme bağlı olarak değiştiğini gösterir.

Tablo 5. Katılımcıların okudukları bölümlere göre dersin boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Üni Bölüm	n	X	S	sd	F	p
Dersin Boş Zamanla Çatışması Zamansal	Türk Dili	75	3,089	1,042			
	İktisat	60	3,139	0,952			
	Spor Yöneticiliği	101	2,842	1,053	4-335	2,719	0,030*
	Tıp	66	3,222	0,989			
	Diğer	38	2,683	1,051			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Gerilim	Türk Dili	75	3,255	0,817			
	İktisat	60	3,320	0,635			
	Spor Yöneticiliği	101	2,723	0,748	4-335	8,561	0,000*
	Tıp	66	3,159	0,767			
	Diğer	38	3,101	0,715			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Yoğunluk	Türk Dili	75	3,103	0,893			
	İktisat	60	3,279	0,789			
	Spor Yöneticiliği	101	2,733	0,897	4-335	7,328	0,000*
	Tıp	66	3,417	0,902			
	Diğer	38	2,921	0,948			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm durumuna göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında okudukları bölümlere göre anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır ($p < 0,05$), Zamansal (Türk Dili*Diğer/ İktisat*Diğer/Diğer*Tıp/ Spor Yön*Tıp), Gerilim (Türk Dili*Spor Yön./ İktisat*Spor Yön./ Spor Yön.*Tıp), Yoğunluk (İktisat*Spor Yön./ İktisat*Tıp/Spor Yön.*Tıp).

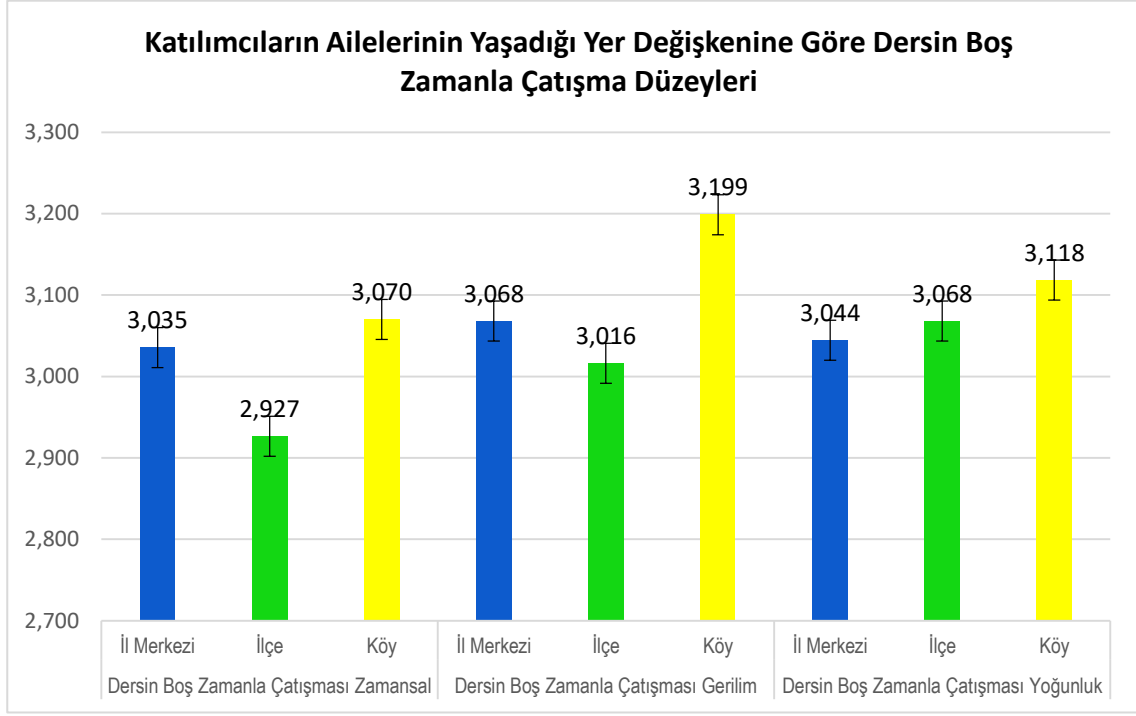
Şekil 24. Katılımcıların okudukları bölüm değişkenine göre dersin boş zamanla çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların ailenin yaşadığı yer değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır ($WilksL(\lambda)=,989$; $F_{(6,670)}=0,617$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların ailenin yaşadığı yer durumuna bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 6. Katılımcıların ailelerinin yaşadıkları yere göre dersin boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Ailenin Yaşadığı Yer	n	X	S	sd	F	p
Dersin Boş Zamanla Çatışması Zamansal	İl Merkezi	169	3,035	1,021			
	İlçe	114	2,927	1,056	2-337	0,515	0,598
	Köy	57	3,070	1,023			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Gerilim	İl Merkezi	169	3,068	0,789			
	İlçe	114	3,016	0,751	2-337	1,052	0,350
	Köy	57	3,199	0,798			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Yoğunluk	İl Merkezi	169	3,044	0,917			
	İlçe	114	3,068	0,939	2-337	0,139	0,870
	Köy	57	3,118	0,890			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların ailenin yaşadığı yer durumuna göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında ailelerinin yaşadıkları yere göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

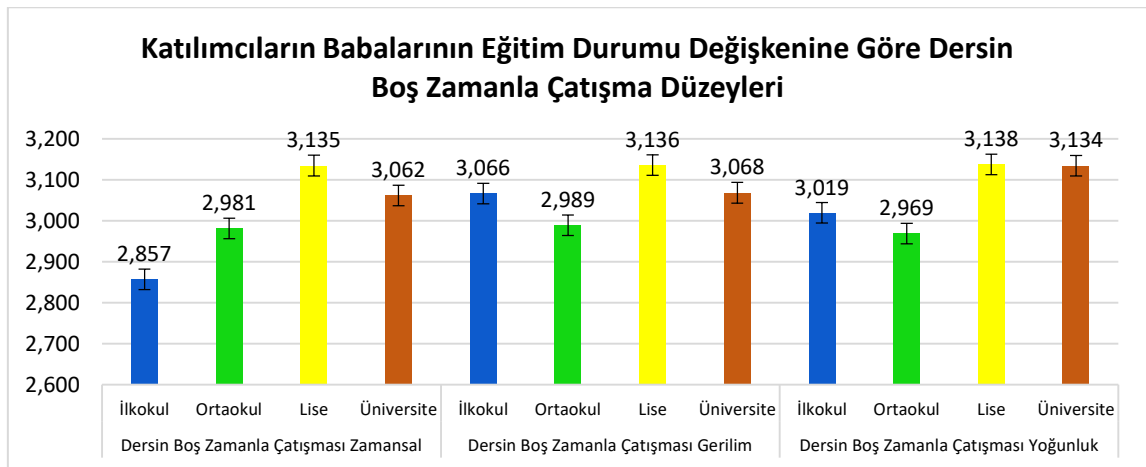
Şekil 25. Katılımcıların ailelerinin yaşadığı yer değişkenine göre dersin boş zamanla çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların babalarının eğitim durumu değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır ($WilksL(\lambda)=,982$; $F_{(9,813,019)}=0,680$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların babaların eğitim durumuna bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 7. Katılımcıların babalarının eğitim durumlarına göre dersin boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Baba Eğitim Dur.	n	X	S	sd	F	p
Dersin Boş Zamanla Çatışması	İlkokul	105	2,857	1,036	3-336	1,368	0,252
	Ortaokul	72	2,981	1,007			
	Lise	109	3,135	1,035			
	Üniversite	54	3,062	1,036			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Gerilim	İlkokul	105	3,066	0,769	3-336	0,521	0,668
	Ortaokul	72	2,989	0,736			
	Lise	109	3,136	0,811			
	Üniversite	54	3,068	0,793			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Yoğunluk	İlkokul	105	3,019	0,935	3-336	0,680	0,565
	Ortaokul	72	2,969	0,842			
	Lise	109	3,138	0,924			
	Üniversite	54	3,134	0,975			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların babalarının eğitim durumuna göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında babaların eğitim durumlarına göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

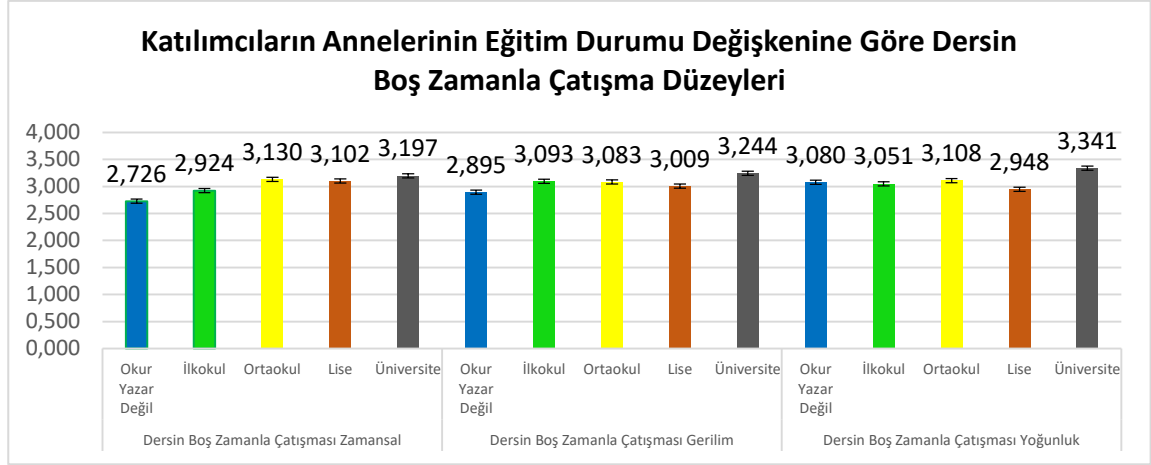
Şekil 26. Katılımcıların babalarının eğitim durumu değişkenine göre dersin boş zamanla çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların annelerinin eğitim durumu değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır (WilksL(λ)=,965; $F_{(12,881,327)}=1,001$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların annelerinin eğitim durumuna bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 8. Katılımcıların annelerinin eğitim durumlarına göre dersin boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Anne Eğitim Dur.	n	X	S	sd	F	p
Dersin Boş Zamanla Çatışması Zamansal	Okur Yazar Değil	22	2,726	1,021			
	İlkokul	162	2,924	1,065			
	Ortaokul	72	3,130	0,958	4-335	1,247	0,291
	Lise	62	3,102	1,033			
	Üniversite	22	3,197	0,996			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Gerilim	Okur Yazar Değil	22	2,895	0,737			
	İlkokul	162	3,093	0,778			
	Ortaokul	72	3,083	0,761	4-335	0,688	0,601
	Lise	62	3,009	0,813			
	Üniversite	22	3,244	0,799			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Yoğunluk	Okur Yazar Değil	22	3,080	0,525			
	İlkokul	162	3,051	0,990			
	Ortaokul	72	3,108	0,889	4-335	0,799	0,527
	Lise	62	2,948	0,834			
	Üniversite	22	3,341	0,993			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların annelerinin eğitim durumuna göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında annelerinin eğitim durumlarına göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

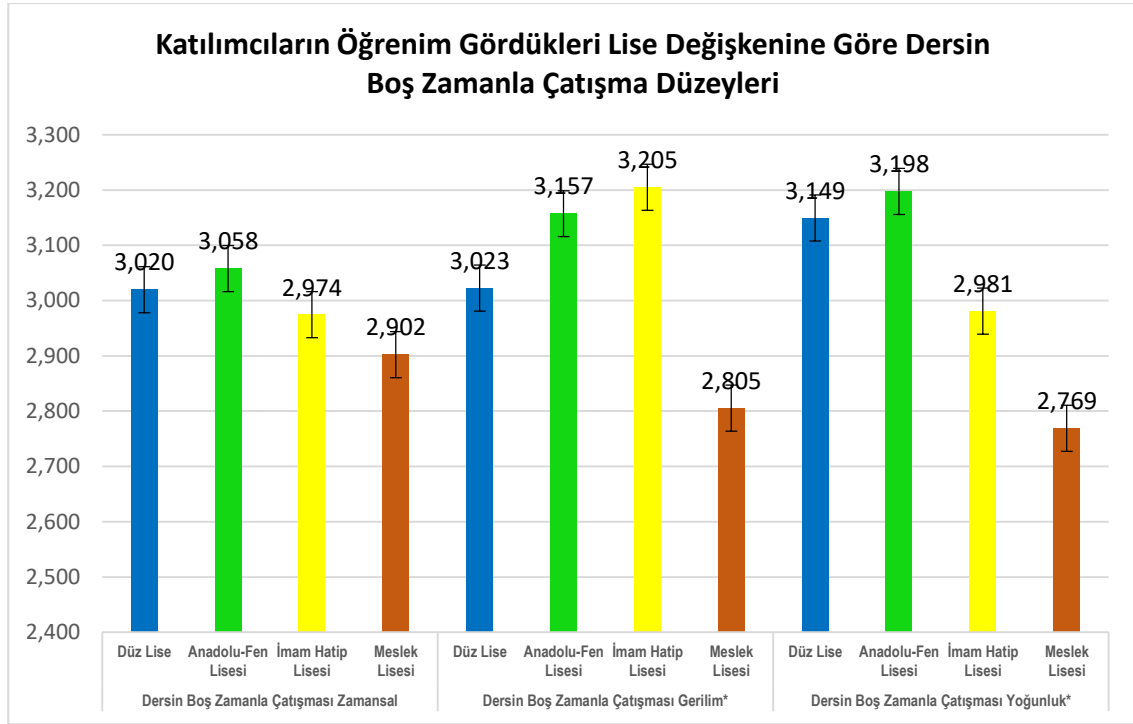
Şekil 27. Katılımcıların annelerinin eğitim durumu değişkenine göre dersin boş zamanla çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların öğrenim gördükleri lise değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır (WilksL(λ)=,939; $F_{(9,813,019)}=2,362$; $p<0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların öğrenim gördükleri liseye bağlı olarak değiştiğini gösterir.

Tablo 9. Katılımcıların okudukları liseye göre dersin boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Öğrenim Görülen Lise	n	X	S	sd	F	p
Dersin Boş Zamanla Çatışması	Düz Lise	67	3,020	1,049	3-336	0,363	0,780
	Anadolu-Fen Lisesi	143	3,058	0,957			
	İmam Hatip Lisesi	65	2,974	1,105			
Zamansal	Meslek Lisesi	65	2,902	1,109			
Dersin Boş Zamanla Çatışması	Düz Lise	67	3,023	0,823	3-336	3,937	0,009*
	Anadolu-Fen Lisesi	143	3,157	0,708			
	İmam Hatip Lisesi	65	3,205	0,905			
Gerilim	Meslek Lisesi	65	2,805	0,685			
Dersin Boş Zamanla Çatışması	Düz Lise	67	3,149	0,958	3-336	3,703	0,012*
	Anadolu-Fen Lisesi	143	3,198	0,889			
	İmam Hatip Lisesi	65	2,981	0,927			
Yoğunluk	Meslek Lisesi	65	2,769	0,871			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların öğrenim gördükleri liseye göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların gerilim ve yoğunluk alt boyutlarında anlamlı farklılıklar ortaya çıkarken ($p < 0,05$); zamansal alt boyutunda anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır ($p > 0,05$), Gerilim (Anadolu-Fen Lisesi*Meslek Lisesi/ İmam Hatip Lisesi*Meslek Lisesi), Yoğunluk (Anadolu-Fen Lisesi*Meslek Lisesi).

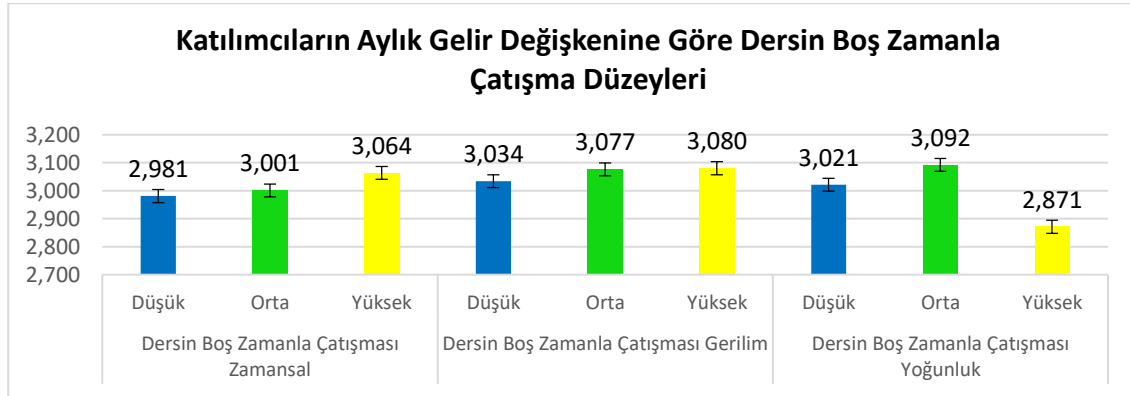
Şekil 28. Katılımcıların öğrenim gördükleri lise değişkenine göre dersin boş zamanla çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların aylık gelir durumu değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır ($WilksL(\lambda)=,989$; $F_{(6,670)}=0,609$; $p > 0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların aylık gelir durumuna bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 10. Katılımcıların aylık gelir durumlarına göre ders boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Aylık Gelir	n	X	S	sd	F	p
Dersin Boş Zamanla Çatışması Zamansal	Düşük	35	2,981	0,928			
	Orta	274	3,001	1,037	2-337	0,062	0,940
	Yüksek	31	3,064	1,124			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Gerilim	Düşük	35	3,034	0,804			
	Orta	274	3,077	0,757	2-337	0,048	0,953
	Yüksek	31	3,080	0,947			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Yoğunluk	Düşük	35	3,021	0,952			
	Orta	274	3,092	0,890	2-337	0,852	0,428
	Yüksek	31	2,871	1,110			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların aylık gelir durumuna göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında gelir durumlarına göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

Şekil 29. Katılımcıların Aylık Gelir Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri

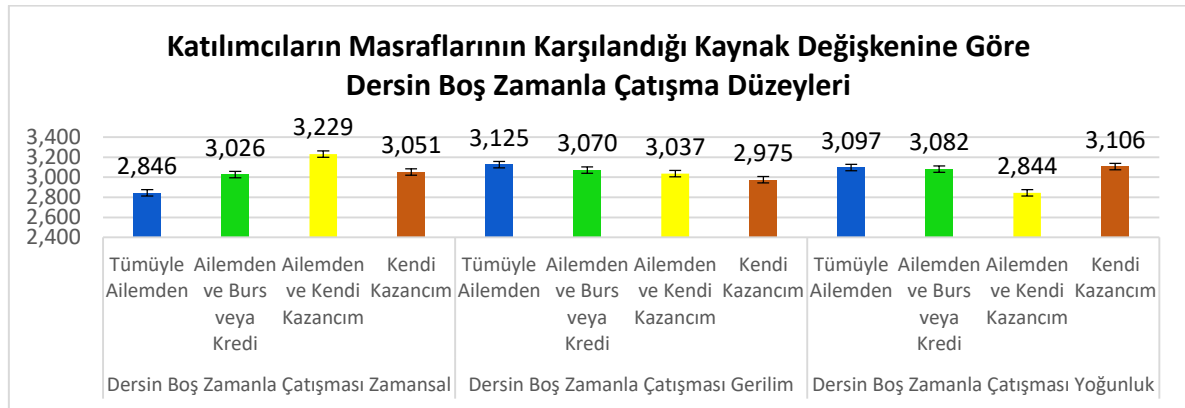
Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların masraflarının karşılandığı kaynak değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır ($WilksL(\lambda)=,963$; $F_{(9,813,019)}=1,423$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından

oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların katılımcıların masraflarının karşılandığı kaynağa bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 11. Katılımcıların masraflarının karşılandığı kaynağa göre dersin boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Masraf. Karş. Kay.	n	X	S	sd	F	p
Dersin Boş Zamanla Çatışması	Tümüyle Ailemden	80	2,846	1,000	3-336	1,189	0,314
Zamanla Çatışması	Ailemden ve Burs veya Kredi	202	3,026	1,033			
Zamansal Çatışması	Ailemden ve Kendi Kazancım	32	3,229	1,092			
Dersin Boş Zamanla Çatışması	Kendi Kazancım	26	3,051	1,031	3-336	0,278	0,841
Zamanla Çatışması	Tümüyle Ailemden	80	3,125	0,755			
Zamansal Çatışması	Ailemden ve Burs veya Kredi	202	3,070	0,754			
Dersin Boş Zamanla Çatışması	Ailemden ve Kendi Kazancım	32	3,037	0,813	3-336	0,690	0,559
Zamanla Çatışması	Kendi Kazancım	26	2,975	0,999			
Zamansal Çatışması	Tümüyle Ailemden	80	3,097	0,842			
Dersin Boş Zamanla Çatışması	Ailemden ve Burs veya Kredi	202	3,082	0,976	3-336	0,690	0,559
Zamanla Çatışması	Ailemden ve Kendi Kazancım	32	2,844	0,734			
Zamansal Çatışması	Kendi Kazancım	26	3,106	0,881			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların masraflarının karşılandığı kaynağa göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında masrafların karşılandığı kaynağa göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

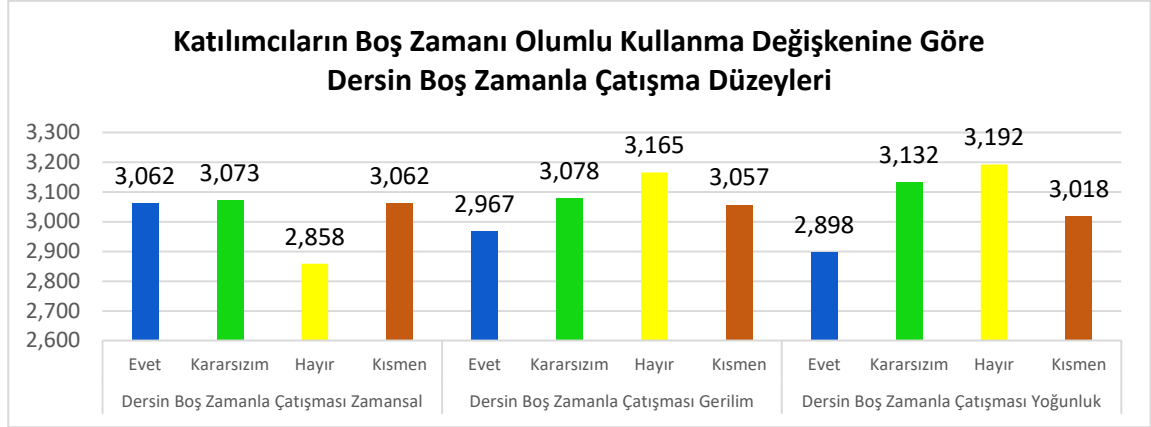
Şekil 30. Katılımcıların Masraflarının Karşılandığı Kaynak Değişkenine Göre Dersin Boş Zamanla Çatışma Düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların boş zamanı olumlu kullanma durumu değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır ($WilksL(\lambda)=,952$; $F_{(9,813,019)}=1,863$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların katılımcıların boş zamanı olumlu kullanma durumlarına bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 12. Katılımcıların boş zamanı olumlu kullanma durumlarına göre dersin boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Boş Zamanı		n	X	S	sd	F	p
	Olumlu Kullanma							
Dersin Boş Zamanla Çatışması Zamansal	Evet		76	3,062	1,081	3-336	0,940	0,421
	Kararsızım		68	3,073	0,996			
	Hayır		99	2,858	0,981			
	Kısmen		97	3,062	1,066			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Gerilim	Evet		76	2,967	0,806	3-336	0,945	0,419
	Kararsızım		68	3,078	0,726			
	Hayır		99	3,165	0,834			
	Kısmen		97	3,057	0,731			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Yoğunluk	Evet		76	2,898	0,894	3-336	1,687	0,170
	Kararsızım		68	3,132	0,940			
	Hayır		99	3,192	0,878			
	Kısmen		97	3,018	0,949			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların boş zamanı olumlu kullanma durumlarına göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında boş zamanı olumlu kullanma durumlarına göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

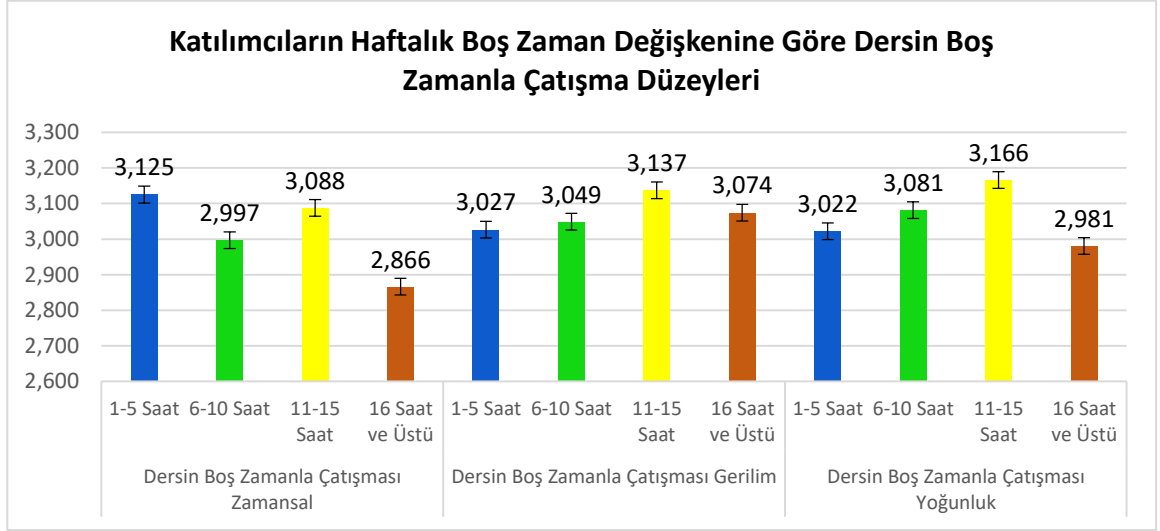
Şekil 31. Katılımcıların boş zamanı olumlu kullanma değişkenine göre dersin boş zamanla çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların haftalık boş zaman süresi değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır (WilksL(λ)=,983; $F_{(9,813,019)}=0,633$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların katılımcıların haftalık boş zaman sürelerine bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 13. Katılımcıların haftalık boş zaman sürelerine göre dersin boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Haftalık Boş Zaman Süresi	n	X	S	sd	F	p
Dersin Boş Zamanla Çatışması Zamansal	1-5 Saat	56	3,125	1,085	3-336	0,970	0,407
	6-10 Saat	114	2,997	1,069			
	11-15 Saat	80	3,088	0,987			
	16 Saat ve Üstü	90	2,866	0,987			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Gerilim	1-5 Saat	56	3,027	0,844	3-336	0,281	0,839
	6-10 Saat	114	3,049	0,801			
	11-15 Saat	80	3,137	0,753			
	16 Saat ve Üstü	90	3,074	0,737			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Yoğunluk	1-5 Saat	56	3,022	0,942	3-336	0,625	0,599
	6-10 Saat	114	3,081	0,925			
	11-15 Saat	80	3,166	0,916			
	16 Saat ve Üstü	90	2,981	0,900			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların haftalık boş zaman sürelerine göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında haftalık boş zaman sürelerine göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

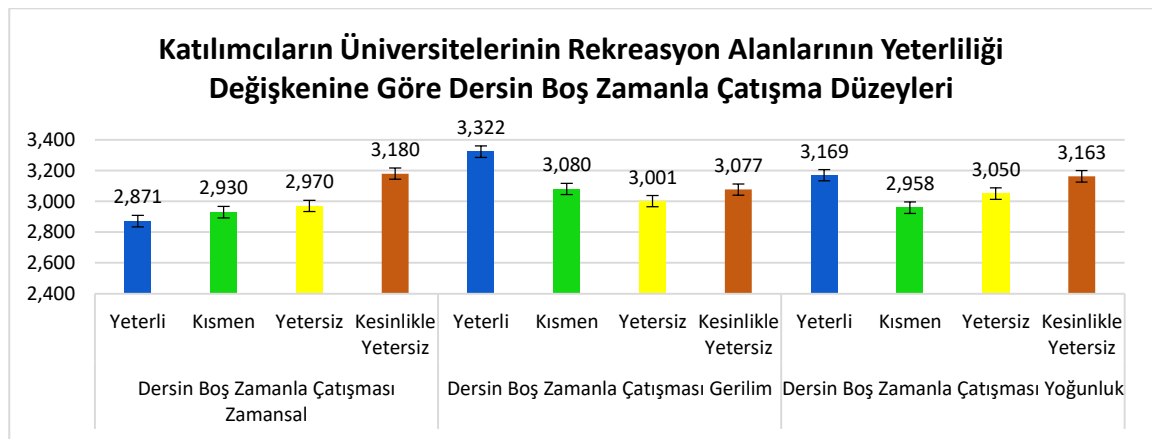
Şekil 32. Katılımcıların haftalık boş zaman değişkenine göre dersin boş zamanla çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterlilik durumu değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır ($WilksL(\lambda)=,962$; $F_{(9,813,019)}=1,453$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterlilik durumuna bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 14. Katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterliliğine göre dersin boş zaman ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Üni. Rekre. Alan. Yeterliliği	n	X	S	sd	F	p
Dersin Boş Zamanla Çatışması	Yeterli	31	2,871	0,950	3-336	1,247	0,293
	Kısmen	96	2,930	1,018			
	Yetersiz	124	2,970	0,989			
Zamansal	Kesinlikle Yetersiz	89	3,180	1,123			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Gerilim	Yeterli	31	3,322	0,733	3-336	1,419	0,237
	Kısmen	96	3,080	0,743			
	Yetersiz	124	3,001	0,797			
	Kesinlikle Yetersiz	89	3,077	0,799			
Dersin Boş Zamanla Çatışması Yoğunluk	Yeterli	31	3,169	0,984	3-336	0,914	0,435
	Kısmen	96	2,958	0,872			
	Yetersiz	124	3,050	0,921			
	Kesinlikle Yetersiz	89	3,163	0,939			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterlilik durumuna göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında öğrenim gördükleri üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterlilik durumuna göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

Şekil 33. Katılımcıların üniversitelerinin rekreasyon alanlarının yeterliliği değişkenine göre dersin boş zamanla çatışma düzeyleri

4.2.2. Boş Zamanın Ders ile Çatışması

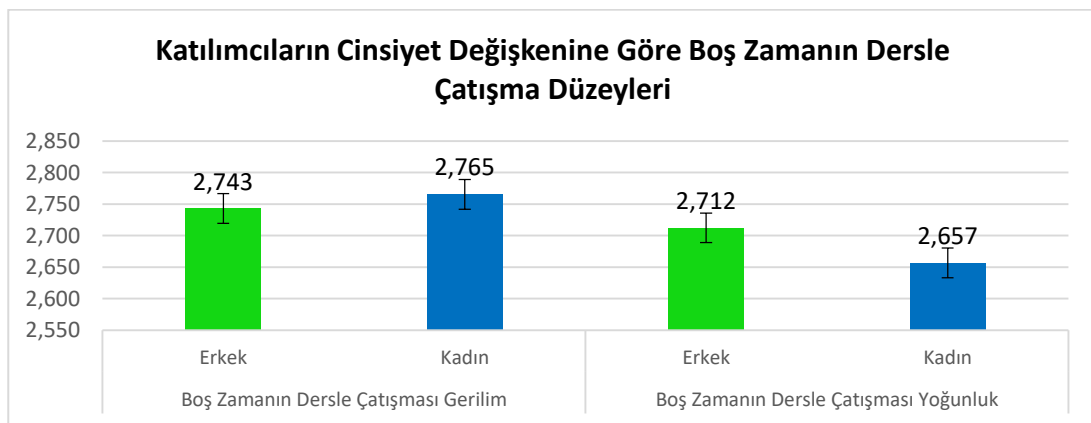
Katılımcıların demografik özelliklerine göre Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin Boş Zamanın Ders ile çatışması (Gerilim, Yoğunluk) alt boyut puanları aşağıda verilmiştir.

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların cinsiyet değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır (WilksL(λ)=,997; $F_{(2,337)}=0,430$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların cinsiyete bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 15. Katılımcıların cinsiyetlerine göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Cinsiyet	n	X	S	sd	F	p
Boş Zamanın Dersle Çatışması Gerilim	Erkek	146	2,743	0,910	1-338	0,043	0,835
	Kadın	194	2,765	1,025			
Boş Zamanın Dersle Çatışması Yoğunluk	Erkek	146	2,712	0,759	1-338	0,416	0,519
	Kadın	194	2,657	0,808			

Ölçeğin iki faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların cinsiyete göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında cinsiyete göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

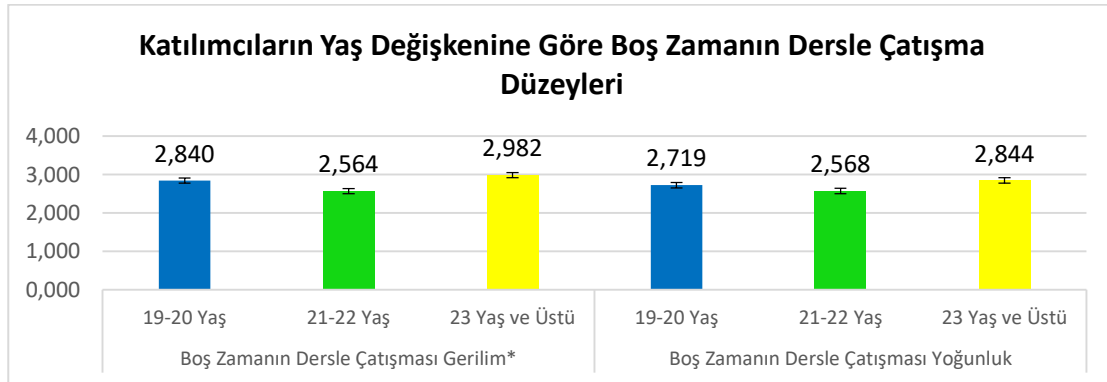
Şekil 34. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların yaş değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır (WilksL(λ)=,971; $F_{(4,672)}=2,514$; $p<0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların yaşa bağlı olarak değiştiğini gösterir.

Tablo 16. Katılımcıların yaşlarına göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Yaş	n	X	S	Sd	F	p
Boş Zamanın Dersle Çatışması Gerilim	19-20 Yaş	153	2,840	0,996	2-337	4,683	0,010*
	21-22 Yaş	132	2,564	0,923			
	23 Yaş ve Üstü	55	2,982	0,976			
Boş Zamanın Dersle Çatışması Yoğunluk	19-20 Yaş	153	2,719	0,762	2-337	2,739	0,066
	21-22 Yaş	132	2,568	0,781			
	23 Yaş ve Üstü	55	2,844	0,841			

Ölçeğin iki faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların yaşlarına göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların Boş Zamanın-Ders ile çatışması gerilim alt boyutunda anlamlı farklılık ortaya çıkarken ($p<0,05$), (21-22 yaş*23 yaş ve üstü); yoğunluk alt boyutunda yaşlarına göre anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

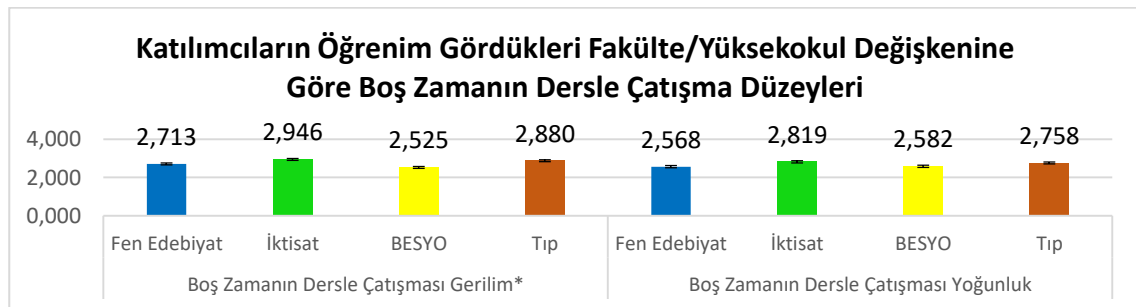
Şekil 35. Katılımcıların yaş değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların okudukları fakülte/yüksekokul durumu değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır (WilksL(λ)=,963; $F_{(6,670)}=2,153$; $p<0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların okudukları fakülte/yüksekokul durumuna bağlı olarak değiştiğini gösterir.

Tablo 17. Katılımcıların öğrenim gördükleri fakülteye/yüksekokula göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Fakülte, Yüksekokul	n	X	S	sd	F	p
Boş Zamanın Dersle Çatışması Gerilim	Fen Edebiyat	75	2,713	1,056	3-336	3,581	0,014*
	İktisat	93	2,946	0,919			
	BESYO	101	2,525	0,923			
	Tıp	71	2,880	0,980			
Boş Zamanın Dersle Çatışması Yoğunluk	Fen Edebiyat	75	2,568	0,761	3-336	2,256	0,082
	İktisat	93	2,819	0,762			
	BESYO	101	2,582	0,782			
	Tıp	71	2,758	0,829			

Ölçeğin iki faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların okudukları fakülte/yüksekokul durumlarına göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların Boş Zamanın-Ders ile Çatışması gerilim alt boyutunda anlamlı farklılık ortaya çıkarken ($p<0,05$), (İktisat*Besyoy); yoğunluk alt boyutunda anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

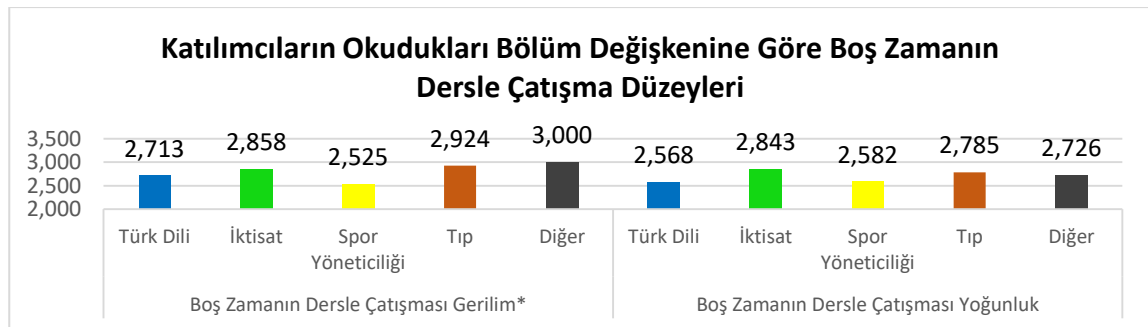
Şekil 36. Katılımcıların öğrenim gördükleri fakülte/yüksekokul değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır (WilksL(λ)=957; $F_{(8,668)}=1,858$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların katılımcıların öğrenim gördükleri bölüme bağlı olarak değiştiğini gösterir.

Tablo 18. Katılımcıların okudukları bölümlere göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Üni Bölüm	n	X	S	sd	F	p
Boş Zamanın Dersle Çatışması Gerilim	Türk Dili	75	2,713	1,056			
	İktisat	60	2,858	0,944			
	Spor Yöneticiliği	101	2,525	0,923	4-335	2,760	0,028*
	Tıp	66	2,924	1,027			
	Diğer	38	3,000	0,797			
Boş Zamanın Dersle Çatışması Yoğunluk	Türk Dili	75	2,568	0,761			
	İktisat	60	2,843	0,680			
	Spor Yöneticiliği	101	2,582	0,782	4-335	1,759	0,137
	Tıp	66	2,785	0,877			
	Diğer	38	2,726	0,806			

Ölçeğin iki faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm durumuna göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların Boş Zamanın-Ders ile Çatışması gerilim ve yoğunluk alt boyutunda anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

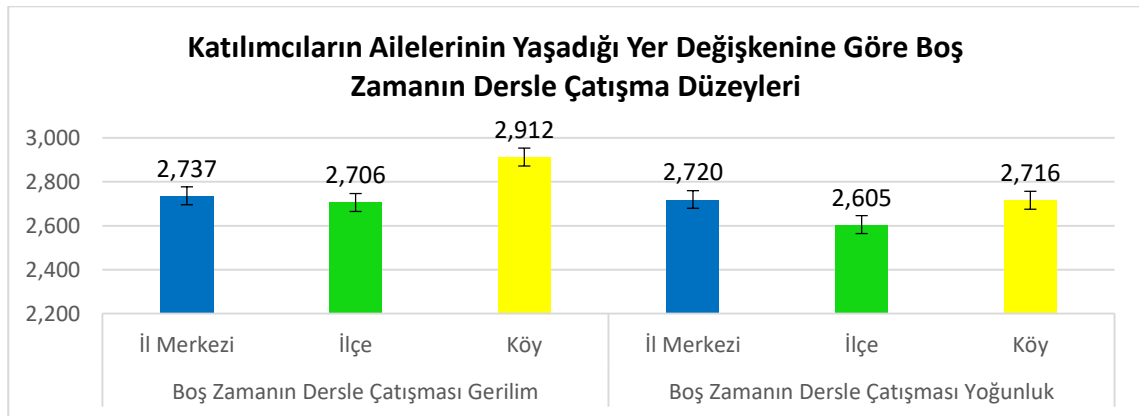
Şekil 37. Katılımcıların okudukları bölüm değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların ailenin yaşadığı yer değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır (WilksL(λ)=,989; $F_{(4,672)}=0,895$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların ailenin yaşadığı yer durumuna bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 19. Katılımcıların ailelerinin yaşadıkları yere göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Ailenin Yaşadığı Yer		n	X	S	sd	F	p
		Yer						
Boş Zamanın Dersle Çatışması Gerilim	İl Merkezi		169	2,737	0,990			
	İlçe		114	2,706	0,947	2-337	0,913	0,402
	Köy		57	2,912	0,992			
Boş Zamanın Dersle Çatışması Yoğunluk	İl Merkezi		169	2,720	0,807			
	İlçe		114	2,605	0,735	2-337	0,786	0,457
	Köy		57	2,716	0,827			

Ölçeğin iki faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların ailenin yaşadığı yer durumuna göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında ailelerinin yaşadıkları yere göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

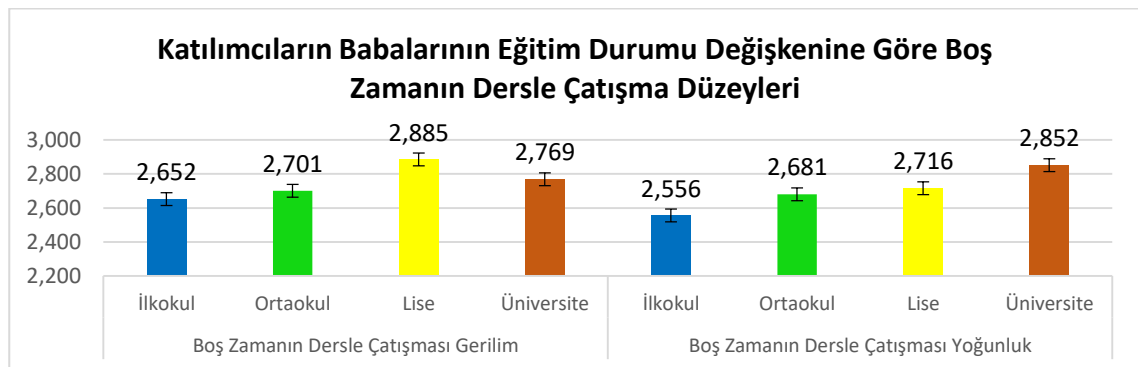
Şekil 38. Katılımcıların ailelerinin yaşadığı yer değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların babalarının eğitim durumu değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır (WilksL(λ)=,975; $F_{(6,670)}=1,411$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların babaların eğitim durumuna bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 20. Katılımcıların babalarının eğitim durumlarına göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Baba Eğitim Dur.	n	X	S	sd	F	p
Boş Zamanın Dersle Çatışması Gerilim	İlkokul	105	2,652	0,983	3-336	1,112	0,344
	Ortaokul	72	2,701	0,948			
	Lise	109	2,885	0,983			
	Üniversite	54	2,769	0,980			
Boş Zamanın Dersle Çatışması Yoğunluk	İlkokul	105	2,556	0,799	3-336	1,814	0,144
	Ortaokul	72	2,681	0,727			
	Lise	109	2,716	0,710			
	Üniversite	54	2,852	0,953			

Ölçeğin iki faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların babalarının eğitim durumuna göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında babaların eğitim durumlarına göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

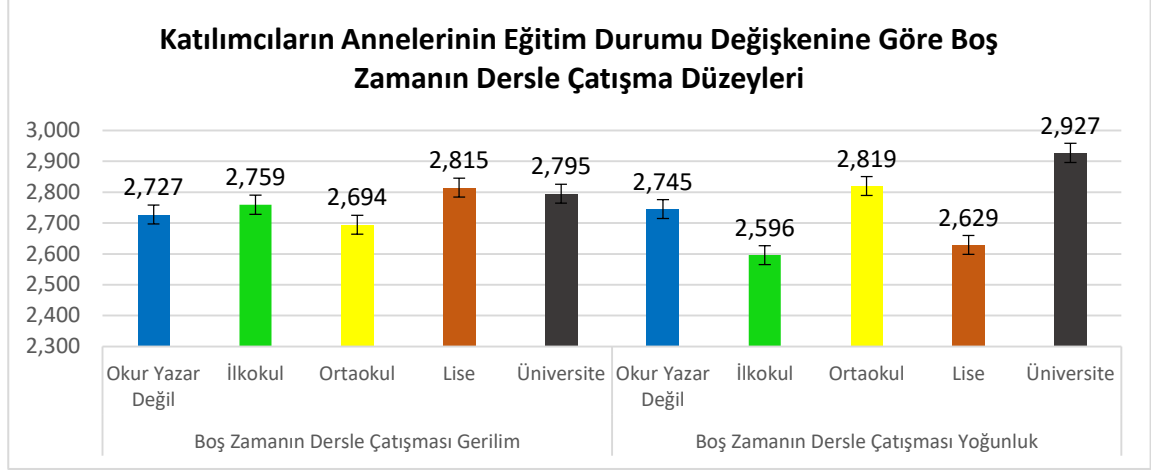
Şekil 39. Katılımcıların babalarının eğitim durumu değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların annelerinin eğitim durumu değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır (WilksL(λ)=,966; $F_{(8,668)}=1,472$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların annelerinin eğitim durumuna bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 21. Katılımcıların annelerinin eğitim durumlarına göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Anne Eğitim Dur.	n	X	S	sd	F	p
Boş Zamanın Dersle Çatışması Gerilim	Okur Yazar Değil	22	2,727	1,152			
	İlkokul	162	2,759	0,994			
	Ortaokul	72	2,694	0,948	4-335	0,140	0,967
	Lise	62	2,815	0,951			
	Üniversite	22	2,795	0,882			
Boş Zamanın Dersle Çatışması Yoğunluk	Okur Yazar Değil	22	2,745	0,924			
	İlkokul	162	2,596	0,745			
	Ortaokul	72	2,819	0,727	4-335	1,684	0,153
	Lise	62	2,629	0,842			
	Üniversite	22	2,927	0,912			

Ölçeğin iki faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların annelerinin eğitim durumuna göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında annelerinin eğitim durumlarına göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

Şekil 40. Katılımcıların annelerinin eğitim durumu değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

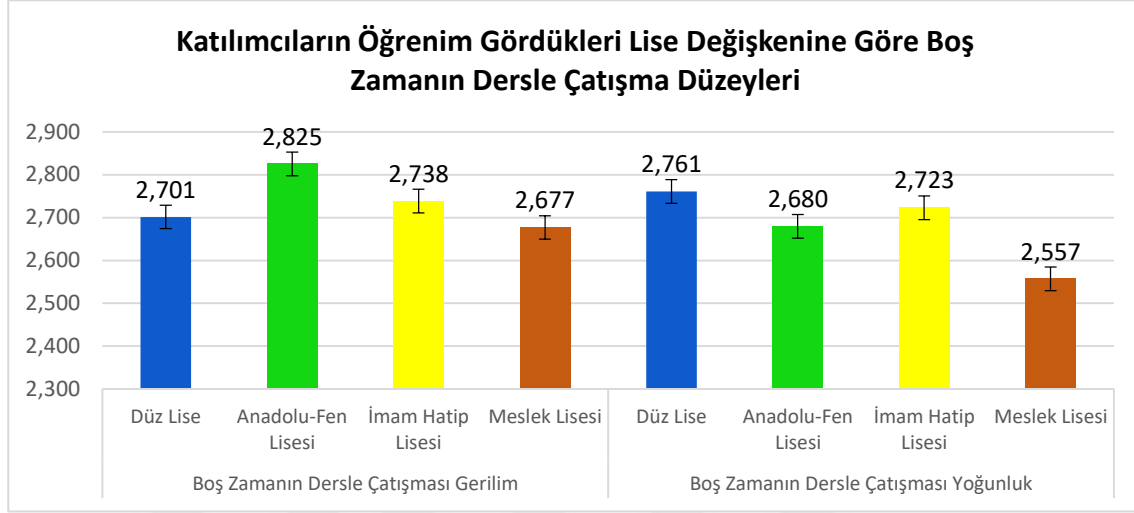
Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların öğrenim gördükleri lise değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır ($WilksL(\lambda)=,985$; $F_{(6,670)}=0,819$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların öğrenim gördükleri liseye bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 22. Katılımcıların öğrenim gördükleri liseye göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Öğrenim Görülen Lise	n	X	S	sd	F	p
Boş Zamanın Dersle Çatışması Gerilim	Düz Lise	67	2,701	0,942	3-336	0,456	0,713
	Anadolu-Fen Lisesi	143	2,825	1,000			
	İmam Hatip Lisesi	65	2,738	1,065			
	Meslek Lisesi	65	2,677	0,868			
Boş Zamanın Dersle Çatışması Yoğunluk	Düz Lise	67	2,761	0,787	3-336	0,832	0,477
	Anadolu-Fen Lisesi	143	2,680	0,790			
	İmam Hatip Lisesi	65	2,723	0,793			
	Meslek Lisesi	65	2,557	0,773			

Ölçeğin iki faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların öğrenim gördükleri liseye göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları

tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında öğrenim gördükleri liseye göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$)

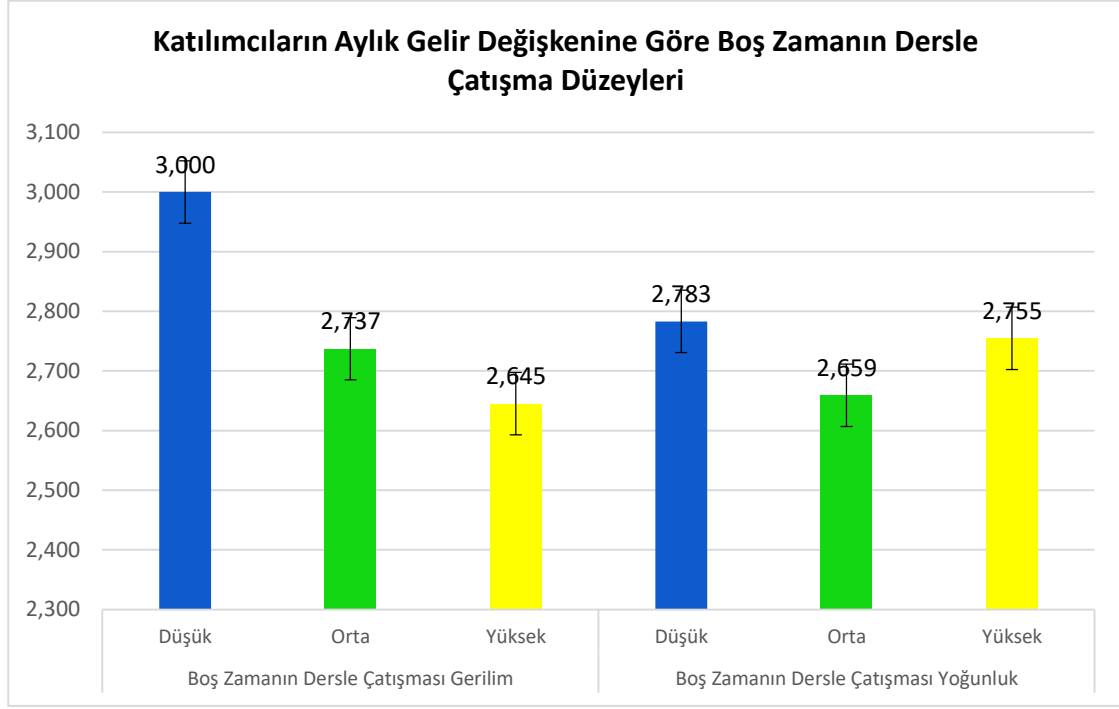
Şekil 41. Katılımcıların öğrenim gördükleri lise değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların aylık gelir durumu değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır ($WilksL(\lambda)=,989$; $F_{(4,672)}=0,967$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların aylık gelir durumuna bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 23. Katılımcıların aylık gelir durumuna göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Aylık Gelir	n	X	S	sd	F	p
Boş Zamanın Dersle Çatışması Gerilim	Düşük	35	3,000	0,916	2-337	1,348	0,261
	Orta	274	2,737	0,973			
	Yüksek	31	2,645	1,050			
Boş Zamanın Dersle Çatışması Yoğunluk	Düşük	35	2,783	0,861	2-337	0,534	0,586
	Orta	274	2,659	0,768			
	Yüksek	31	2,755	0,871			

Ölçeğin iki faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların aylık gelir durumuna göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında gelir durumlarına göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

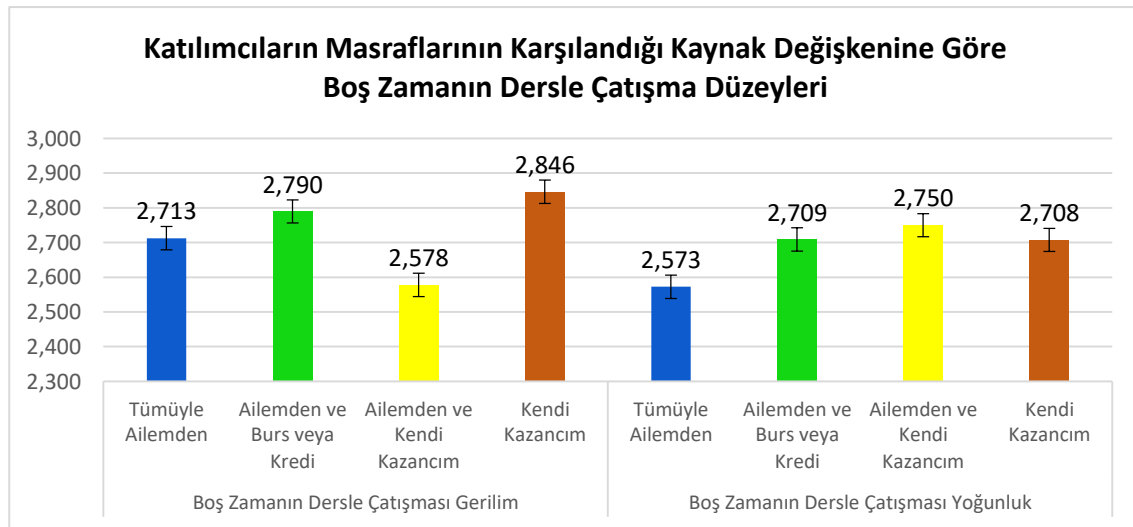
Şekil 42. Katılımcıların aylık gelir değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların masraflarının karşılandığı kaynak değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır ($WilksL(\lambda)=,986$; $F_{(6,670)}=0,802$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların katılımcıların masraflarının karşılandığı kaynağa bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 24. Katılımcıların masraflarının karşılandığı kaynağa göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Masraf. Karş. Kay.	n	X	S	sd	F	p
Boş Zamanın Dersle Çatışması Gerilim	Tümüyle Ailemden	80	2,713	0,910	3-336	0,559	0,642
	Ailemden ve Burs veya Kredi	202	2,790	1,001			
	Ailemden ve Kendi Kazancım	32	2,578	0,993			
	Kendi Kazancım	26	2,846	0,977			
Boş Zamanın Dersle Çatışması Yoğunluk	Tümüyle Ailemden	80	2,573	0,658	3-336	0,682	0,563
	Ailemden ve Burs veya Kredi	202	2,709	0,822			
	Ailemden ve Kendi Kazancım	32	2,750	0,930			
	Kendi Kazancım	26	2,708	0,682			

Ölçeğin iki faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların masraflarının karşılandığı kaynağa göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında masrafların karşılandığı kaynağa göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

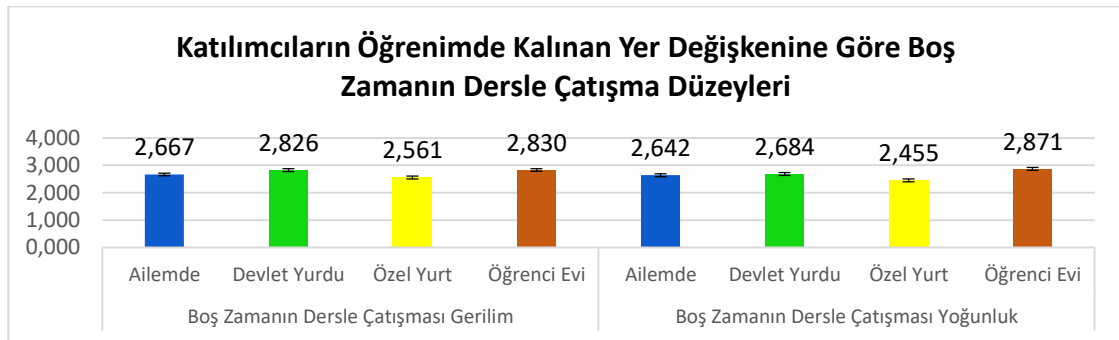
Şekil 43. Katılımcıların masraflarının karşılandığı kaynak değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların öğrenim dönemlerinde kaldıkları yer değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır (WilksL(λ)=,976; $F_{(6,670)}=1,373$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların katılımcıların öğrenim dönemlerinde kaldıkları yere bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 25. Katılımcıların öğreniminde kaldıkları yere göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Öğrenim. Kal. Yer	n	X	S	sd	F	p
Boş Zamanın Dersle Çatışması Gerilim	Ailemde	96	2,667	1,023	3-336	1,083	0,356
	Devlet Yurdu	155	2,826	1,023			
	Özel Yurt	33	2,561	0,933			
	Öğrenci Evi	56	2,830	0,752			
Boş Zamanın Dersle Çatışması Yoğunluk	Ailemde	96	2,642	0,767	3-336	2,107	0,099
	Devlet Yurdu	155	2,684	0,789			
	Özel Yurt	33	2,455	0,813			
	Öğrenci Evi	56	2,871	0,773			

Ölçeğin iki faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların öğrenim dönemlerinde kaldıkları yere göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında öğrenim dönemlerinde kaldıkları yere göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

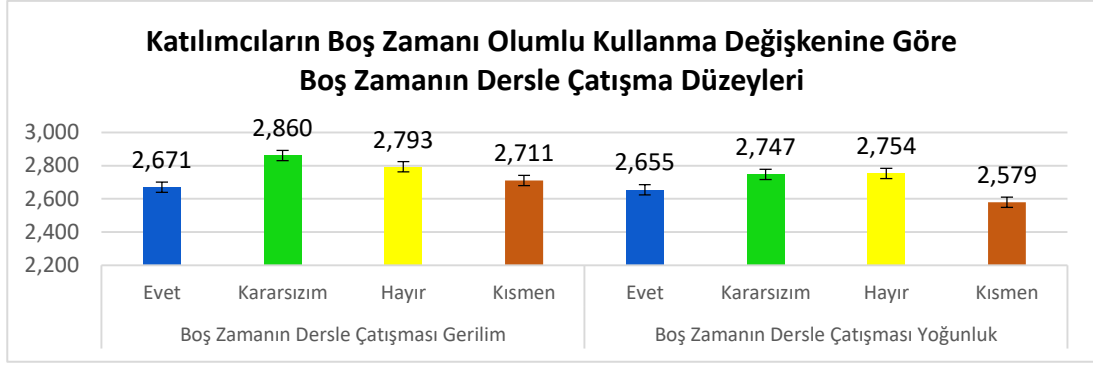
Şekil 44. Katılımcıların öğrenimde kalınan yer değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların boş zamanı olumlu kullanma durumu değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır (WilksL(λ)=,988; $F_{(6,670)}=0,664$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların katılımcıların boş zamanı olumlu kullanma durumlarına bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 26. Katılımcıların boş zamanı olumlu kullanma durumlarına göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Boş Zamanı Olumlu Kullanma	n	X	S	sd	F	p
Boş Zamanın Dersle Çatışması Gerilim	Evet	76	2,671	0,915	3-336	0,564	0,639
	Kararsızım	68	2,860	0,926			
	Hayır	99	2,793	0,915			
	Kısmen	97	2,711	1,113			
Boş Zamanın Dersle Çatışması Yoğunluk	Evet	76	2,655	0,831	3-336	1,007	0,390
	Kararsızım	68	2,747	0,794			
	Hayır	99	2,754	0,733			
	Kısmen	97	2,579	0,798			

Ölçeğin iki faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların boş zamanı olumlu kullanma durumlarına göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında boş zamanı olumlu kullanma durumlarına göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

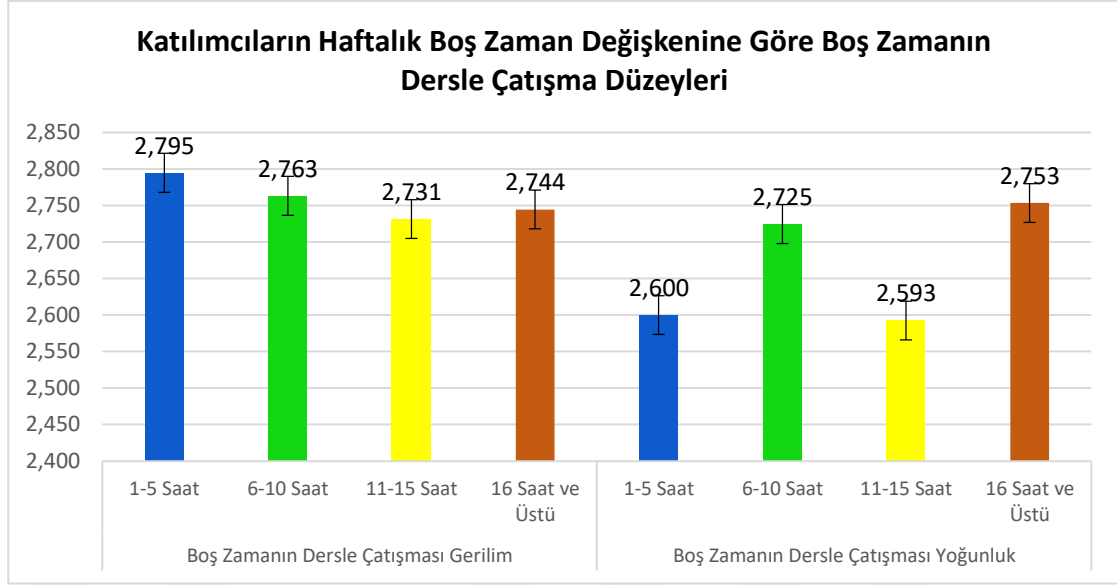
Şekil 45. Katılımcıların boş zamanı olumlu kullanma değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların haftalık boş zaman süresi değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır ($WilksL(\lambda)=,988$; $F_{(6,670)}=0,692$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların katılımcıların haftalık boş zaman sürelerine bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 27. Katılımcıların haftalık boş zaman sürelerine göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Haftalık Boş Zaman Süresi	n	X	S	sd	F	p
Boş Zamanın Dersle Çatışması Gerilim	1-5 Saat	56	2,795	0,967	3-336	0,052	0,984
	6-10 Saat	114	2,763	1,022			
	11-15 Saat	80	2,731	1,031			
	16 Saat ve Üstü	90	2,744	0,881			
Boş Zamanın Dersle Çatışması Yoğunluk	1-5 Saat	56	2,600	0,849	3-336	0,905	0,439
	6-10 Saat	114	2,725	0,823			
	11-15 Saat	80	2,593	0,739			
	16 Saat ve Üstü	90	2,753	0,741			

Ölçeğin iki faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların haftalık boş zaman sürelerine göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında haftalık boş zaman sürelerine göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

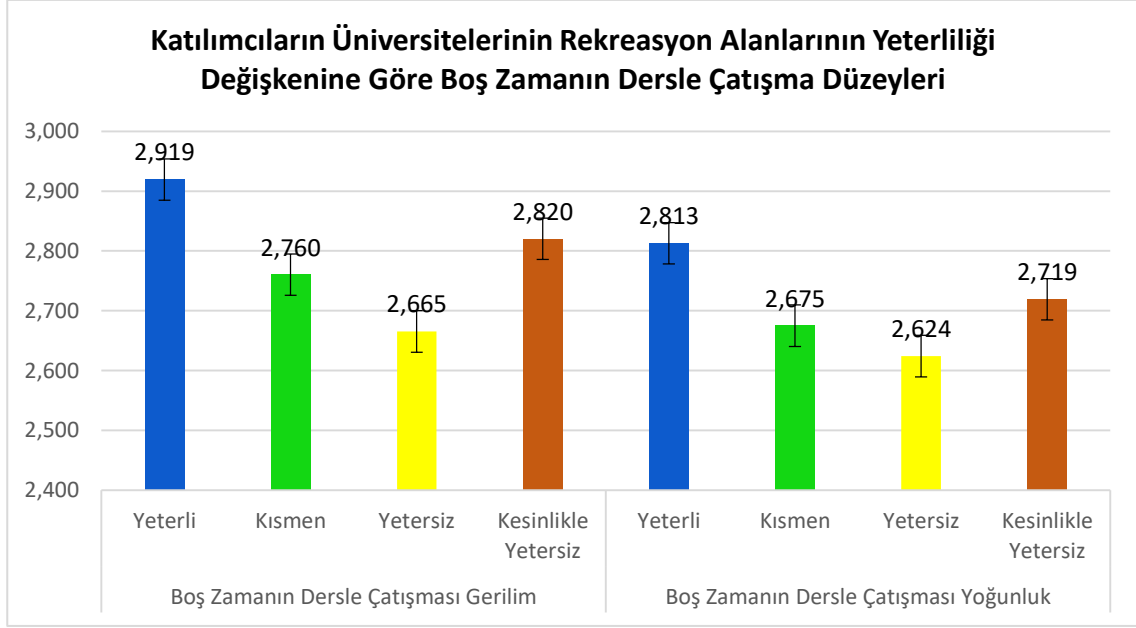
Şekil 46. Katılımcıların haftalık boş zaman değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterlilik durumu değişkenleri açısından Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır ($WilksL(\lambda)=,992$; $F_{(6,670)}=0,448$; $p>0,05$). Bu bulgu alt boyut puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterlilik durumuna bağlı olarak değişmediğini gösterir.

Tablo 28. Katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterliliğine göre boş zamanın ders ile çatışma düzeyleri

Alt Boyut	Üni. Rekre. Alan. Yeterliliği	n	X	S	sd	F	p
Boş Zamanın	Yeterli	31	2,919	1,119			
Dersle	Kısmen	96	2,760	0,949			
Çatışması	Yetersiz	124	2,665	0,947	3-336	0,774	0,509
Gerilim	Kesinlikle Yetersiz	89	2,820	0,995			
Boş Zamanın	Yeterli	31	2,813	0,884			
Dersle	Kısmen	96	2,675	0,745			
Çatışması	Yetersiz	124	2,624	0,767	3-336	0,575	0,632
Yoğunluk	Kesinlikle Yetersiz	89	2,719	0,826			

Ölçeğin üç faktöre ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterlilik durumuna göre alt boyut bazından yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları tablo da gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların tüm alt boyutlarında öğrenim gördükleri üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterlilik durumuna göre herhangi anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

Şekil 47. Katılımcıların üniversitelerinin rekreasyon alanlarının yeterliliği değişkenine göre boş zamanın dersle çatışma düzeyleri

5. TARTIŞMA

Bu çalışmada Rize’de farklı bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışma düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Daha sonrasında demografik özelliklerin ders-boş zaman çatışma düzeyleri üzerindeki etkisi belirlenmiştir.

Demografik bilgileri incelendiğinde sonuç olarak cinsiyetlere göre kadın katılımcıların erkek katılımcılardan daha fazla oranı temsil ettiği, 19-20 yaşında olan katılımcıların fazla olduğunu, ardından 21-22 yaş aralığında olan katılımcıların geldiğini ve son olarak yaşları 23 yaş ve üstü yaş aralığında olan katılımcıların daha az katılıma sahip olduğu belirlenmiştir. Yüksekokul/Fakülte bakımından en yüksek katılımı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin oluşturduğunu, ardından İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Fen Edebiyat fakültesi ve son olarak Tıp okuyan katılımcıların geldiği görülmektedir. Öğrenim gördükleri bölümlere göre spor yöneticiliği bölümünde okuyan en fazla dilimi kapsadığını arkasından sırasıyla Türk dili bölümü, tıp bölümü, iktisat bölümü ve diğer farklı bölümlerde okuyan geldiği görülmektedir. Ailelerinin yaşadığı yerlere göre ailesinin İl Merkezinde yaşadığını belirten katılımcıların en fazla olduğunu, ardından İlçe son olarak da Köyde ikamet eden katılımcıların geldiği görülmektedir. Babalarının eğitim durumları bakımından babası Lise mezunu olan katılımcıların en fazla oranı temsil ettiğini ardından İlkokul, Ortaokul ve son olarak da babası üniversite mezunu olan katılımcıların en az oranı temsil ettiği görülmektedir. Annelerinin eğitim durumları açısından en fazla oranı annesi İlkokul mezunu olan katılımcıların oluşturduğunu, takiben Ortaokul, Lise, Üniversite ve son olarak da annesi okuryazar olmayan katılımcılardan oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların öğrenim gördükleri lise açısından en büyük oranı Anadolu-Fen Lisesi oluştururken, ardından Düz Lise, İmam Hatip Lisesi ve son olarak en az oranı Meslek Lisesi mezunu olan katılımcıların oluşturduğu görülmektedir. Katılımcıların aylık gelir durumları bakımından aylık geliri orta olan katılımcıların en büyük oranı temsil ettiği, ardından aylık geliri düşük olan katılımcıların geldiği son olarak da en az oranı yüksek gelire sahip katılımcıların oluşturduğu görülmektedir. Katılımcıların masraflarını karşıladığı kaynağa göre yapılan değerlendirmelerde masraflarını Ailesinden ve Burs/Kredi olarak karşılayan katılımcıların en yüksek oranı temsil ettiğini, ardından masrafları tamamen ailesi tarafından karşılanan katılımcıların geldiğini, onları masrafları ailesi ve kendi kazancı ile karşılayan katılımcıların izlediği ve son olarak kendi kazancı ile masraflarını karşılayan katılımcıların en az oranı temsil ettiği görülmektedir. Katılımcıların

öğreniminde kaldıkları yere göre Devlet yurdunda kalan katılımcıların en büyük oranı temsil ettiği ardından onları öğreniminde ailesinde kalan katılımcıların izlediği, takiben öğrenci evinde kalanların geldiği ve son olarak en az oranı özel yurttaki kalan katılımcıların oluşturduğu görülür. Boş zamanı olumlu kullanma durumlarına göre hayır cevabı veren boş zamanı olumlu kullanmadığını belirten katılımcıların en büyük oranı ifade ettiği ardından boş zamanı kısmen olumlu kullandığını düşünen katılımcıların geldiği onları boş zamanı olumlu kullandığını söyleyen evet cevabı veren katılımcıların takip ettiği ve son olarak boş zamanı olumlu kullanma konusunda kararsız olduğunu belirten katılımcıların en az oranı gösterdiği görülmektedir. Haftalık boş zaman durumlarına göre çalışmaya katılan katılımcıların haftada 6-10 saat boş zamana sahip olan katılımcıların en büyük orana sahip olduğu ardından haftalık boş zaman süresi 16 saat ve üstü olan katılımcıların geldiği bunları haftalık boş zaman süresi 11-15 saat olan katılımcıların takip ettiği ve son olarak en az oranı haftalık boş zaman süresi 1-5 saat olan katılımcıların oluşturduğu görülmektedir. Katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitelerindeki rekreasyon alanlarının yeterliliğine göre yapmış olduğu değerlendirmelerde rekreasyon alanlarının yetersiz olduğunu düşünen katılımcıların en yüksek oranda temsil edildiği ardından rekreasyon alanlarının kısmen yeterli olduğunu düşünen katılımcıların geldiği bunları rekreasyon alanlarının kesinlikle yetersiz olduğunu düşünen katılımcıların takip ettiği son olarak en az oranı rekreasyon alanlarının yeterli olduğunu düşünen katılımcıların oluşturduğu görülmektedir.

Dersin Boş Zaman ile Çatışması

Katılımcıların cinsiyetlerine göre ders-boş zaman çatışması incelendiğinde dersleri ve işleri yüzünden kadınların kendilerine boş zaman ayırmada erkeklere göre daha çok çatıştığı ve gerilim yaşadığı, kadınların yoğunluğunun daha fazla olduğu dersleri ve işleri yüzünden boş zaman çatışması yaşadığı aynı zamanda yine kadınların boş zamanı kullanmada daha az zamana sahip olduğu ve çatışma yaşadığı Grafik 15'te görülmektedir. Buna sebep olarak da kadınların geleneksel cinsiyet rolü olduğu düşünülebilir. Sorumluluklarının dengesindeki herhangi bir sapmanın bu çatışmayı doğurabileceği düşünülmektedir.

İskender, (2015)'in iş görenlerin iş-serbest zaman çatışması hakkında yapmış olduğu çalışmada iş görenlerin cinsiyetleri ile iş-serbest zaman çatışması arasında anlamlı bir farkın olmadığını tespit etmiştir. Şekeroğlu, (2013)'ün iş-aile çatışması ve aile-iş çatışması üzerine yapmış olduğu bir çalışmada katılımcıların cinsiyetleri açısından çatışma

düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. İş-aile çatışması ve aile-iş çatışması üzerine Tabuk, (2009)'un yapmış olduğu farklı bir çalışmada cinsiyet değişkeni açısından çatışma faktörleri üzerine anlamlı bir fark bulunmamıştır.

İş-aile çatışma ve aile-iş çatışma üzerine yapılmış çalışmaların örnek gösterilme nedeni iş-serbest zaman çatışması hakkında yapılan çalışmaların, iş-aile çatışmasının bir alt boyutu olan zaman temelli çatışma boyutundan hareketle yapılmış olmalarıdır.

H₀:Cinsiyet değişkenine göre üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Cinsiyet değişkenine göre üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çıkan bulgulara göre H₁ hipotezi kabul edilmiştir.

Katılımcıların yaşlarına göre ders boş zaman çatışması incelendiğinde 23 yaş ve üstü katılımcıların zamansal ve yoğunluk olarak derslerinin boş zamanla çatıştığı, 19-20 yaş aralığındaki katılımcıların boş zamana katılmada daha çok gerilim yaşadığı ve derslerinin ve işlerinin boş zamanları ile çatıştığı Grafik 16'da görülmektedir.

İskender, (2015)'in iş görenlerin iş-serbest zaman çatışması hakkında yapmış olduğu çalışmada iş görenlerin yaşları ile iş-serbest zaman çatışması arasında anlamlı bir farkın olmadığını tespit etmiştir. Şekeroğlu, (2013)'nun iş-aile çatışması ve aile-iş çatışması üzerine yapmış olduğu bir çalışmada katılımcıların yaşları açısından çatışma düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. İş-aile çatışması ve aile-iş çatışması üzerine Tabuk, (2009)'un yapmış olduğu farklı bir çalışmada yaş değişkeni açısından çatışma faktörleri üzerine anlamlı bir fark bulunmamıştır.

H₀:Üniversite öğrencilerinin yaşlarına göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin yaşlarına göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çıkan bulgulara göre H₁ hipotezi kabul edilmiştir.

Katılımcıların öğrenimlerinde kaldıkları yere göre ders boş zaman çatışması incelendiğinde ailesinin yanında kalan katılımcıların zamansal olarak derslerinin boş zaman ile çatıştığı, devlet yurdunda kalan katılımcıların dersleri ve boş zamanları arasında gerilim ve yoğunluk bakımından çatışma yaşandığı Grafik 17'de görülmektedir.

H₀:Üniversite öğrencilerinin öğrenimde kaldıkları yere göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin öğrenimde kaldıkları yere göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çıkan bulgulara göre H₀ hipotezi kabul edilmiştir.

Katılımcıların öğrenim gördükleri fakülte/yüksekokula göre ders boş zaman çatışması incelendiğinde tıp fakültesinde öğrenim gören katılımcıların derslerinin boş zaman ile zamansal ve yoğunluk olarak çatışma yaşadığı görülmektedir. Fen edebiyat fakültesinde öğrenim gören katılımcıların ise dersleri ve boş zamanları arasında gerilim hissettikleri için çatışma yaşadıkları Grafik 18’de görülmektedir. Bunun sebebinin öğrencilerin derslerinden dolayı boş zamanlarına yeterince veya istedikleri ölçüde zaman ayıramadıkları düşünülmektedir.

Katılımcıların okudukları bölüme göre ders boş zaman çatışması incelendiğinde tıp okuyan öğrencilerin derslerinin boş zaman ile zamansal ve yoğunluk açısından çatıştığını, iktisat okuyan öğrencilerin yaşadığı gerginlikten dolayı derslerinin boş zaman ile çatıştığını Grafik 19’da görülmektedir. Bunun sebebinin tıp okuyan öğrencilerin derslerinin çok ve yorucu olmasından, bu derslere zaman ayırmaktan yoğunluk yaşadıklarından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. İktisat bölümü ile ilgili çıkan sonuçta gerilim yaşamalarının ders ile boş zaman aktivitesi arasından bir tercih yapamamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Aynı zamanda spor yöneticiliği okuyan öğrencilerin ders-boş zaman çatışma ortalamalarının diğer bölümlerden düşük olmasının nedeninin uygulama derslerinden de kaynaklı olarak bir aktivite içerisinde bulunmaları ve ders ağırlıklı değil de boş zamanını değerlendirme açısından daha istekli olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

H₀:Farklı bölümlerde eğitim gören üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Farklı bölümlerde eğitim gören üniversite öğrencilerinin ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çıkan bulgulara göre H₁ hipotezi kabul edilmiştir.

Katılımcıların ailelerinin yaşadıkları yer değişkeni açısından dersin boş zaman ile çatışması alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamasına karşın, zamansal, gerilim ve yoğunluk alt boyut puanlarının ortalamalarında ailesinin köyde kaldığını belirten katılımcıların değerlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

H₀:Üniversite öğrencilerinin ailelerinin yaşadığı yere göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin ailelerinin yaşadığı yere göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çıkan bulgulara göre H₀ hipotezi kabul edilmiştir.

Katılımcıların babalarının eğitim durumu değişkeni açısından dersin boş zaman ile çatışması alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamasına karşın, zamansal, gerilim ve yoğunluk alt boyut puanlarının ortalamalarında babası lise mezunu olan katılımcıların değerlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların annelerinin eğitim durumu değişkeni açısından dersin boş zaman ile çatışması alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamasına karşın, zamansal, gerilim ve yoğunluk alt boyut puanlarının ortalamalarında annesi üniversite mezunu olan katılımcıların değerlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

H₀:Üniversite öğrencilerinin anne ve baba eğitim durumu değişkenine göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin anne ve baba eğitim durumu değişkenine göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çıkan bulgulara göre H₀ hipotezi kabul edilmiştir.

Katılımcıların öğrenim gördükleri lise açısından dersin boş zaman ile çatışması alt boyutlarının zamansal alt boyutunda anlamlı fark bulunmazken gerilim ve yoğunluk alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Gerilim alt boyut puanlarının ortalamalarında İmam Hatip Lisesi mezunu olan katılımcıların, yoğunluk alt boyut puanlarının ortalamalarında Anadolu Fen Lisesi mezunu olan katılımcıların değerlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

H₀:Üniversite öğrencilerinin mezun oldukları liseye göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin mezun oldukları liseye göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çıkan bulgulara göre H₁ hipotezi kabul edilmiştir.

Katılımcıların aylık gelirlerine göre ders boş zaman çatışması incelendiğinde gelir durumu yüksek olan öğrencilerin zamansal ve gerilim olarak derslerinin boş zamanları ile çatıştığı Grafik 24'te görülmektedir. Buna öğrencilerin gelir düzeyi yüksek öğrencilerinin imkanları olmasına rağmen derslerinin fazla yoğun olmasından kaynaklı dersleri ile boş zamanları arasında bir tercih yapamamalarına ve iki faktör arasında karışıklık yaşamalarının sebep olduğu düşünülmektedir.

Şekeroğlu, (2013)'nin iş-aile çatışması ve aile-iş çatışması üzerine yapmış olduğu bir çalışmada katılımcıların gelir düzeyleri açısından çatışma düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. İş-aile çatışması ve aile-iş çatışması üzerine Tabuk, (2009)'un yapmış olduğu farklı bir çalışmada gelir durumu değişkeni açısından çatışma faktörleri üzerine anlamlı bir fark bulunmamıştır.

H₀:Üniversite öğrencilerinin aylık gelir durumlarına göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin aylık gelir durumlarına göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çıkan bulgulara göre H₀ hipotezi kabul edilmiştir.

Katılımcıların masraflarının karşılandığı kaynağa göre ders boş zaman çatışması incelendiğinde masraflarının tümü ailesi tarafından karşılanan katılımcıların dersle boş zaman arasındaki çatışmasının gerilim yaşadıklarından kaynaklandığı, masraflarını kendisi karşılayan katılımcıların ders boş zaman çatışmasının yoğunluktan kaynaklandığı Grafik 25'de görülmektedir. Bunun sebebinin masraflarını kendisi karşılayan katılımcıların masraflarını karşılayabilmek için yaptıkları iş, katılmak zorunda oldukları ders gibi yükümlülükleri olduğundan yoğun olmalarına ve işleri ile boş zamanları arasında çatışma yaşadıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Masrafları tümüyle ailesi tarafından karşılanan katılımcıların dersleri ile boş zamanlarının çatışmasının nedeninin ailelerine karşı hissettikleri sorumlulukların dersleri ve boş zamanları arasında bir seçim yapmada gerilim yaşattığından ve iki faktör arasında kalmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

H₀:Üniversite öğrencilerinin masraflarının karşılandığı kaynağa göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin masraflarının karşılandığı kaynağa göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çıkan bulgulara göre H₀ hipotezi kabul edilmiştir.

Katılımcıların boş zamanı olumlu kullanmalarına dair görüşlerine göre ders boş zaman çatışması incelendiğinde boş zamanı kullanma olumlu kullanmadığını düşünen katılımcıların gerilim yaşamalarından ve yoğun olmalarından dolayı derslerinin boş zamanları ile çatıştığı, boş zamanı olumlu kullanıp kullanmamada kararsız olan katılımcıların zaman konusunda derslerinin boş zaman ile çatıştığı Grafik 26'da görülmektedir. Bunun sebebinin boş zamanları olumlu kullanamayan katılımcıların dersleri ve boş zamanları arasında kalmalarının iki faktör arasında bir tercih yapamamalarından,

yapmakta sorumlu oldukları işlerin yoğun olmasından ve bu yüzden dersleri ile boş zamanlarını kullanamamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Aynı zamanda boş zamanı olumlu kullanma konusunda kararsız olan katılımcıların yaşadıkları çatışmanın dersleri ve boş zamanlarına ayırdıkları zamanlarının yeterli olmadığını düşündüklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

H_0 :Üniversite öğrencilerinin boş zamanı olumlu kullanma durumuna göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_1 :Üniversite öğrencilerinin boş zamanı olumlu kullanma durumuna göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çıkan bulgulara göre H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Haftalık boş zaman sürelerine göre dersin boş zaman ile çatışması incelendiğinde 1-5 saat boş zaman süresi olan katılımcıların dersleri ile boş zamanlarının zaman bakımından çatıştığı, 11-15 saat haftalık boş zamana sahip katılımcıların ders boş zaman arasında kaldıklarından gerilim ve yoğunluk yaşamalarından dolayı ders boş zaman çatışması yaşadığı Grafik 27’de görülmektedir. Bunun sebebinin 1-5 saat boş zaman süresine sahip katılımcıların yapmakta yükümlü oldukları işlerden dolayı boş zamana zaman ayırmak açısından zorlandıklarından kaynaklandığı, 11-15 haftalık boş zaman süresine sahip katılımcıların da gerilim ve yoğunluk hissetmelerinin sahip oldukları boş zamanı nerede kullanacakları konusunda kararsız olduklarından zamanlarını olumlu kullanmada eksiklikler yaşamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

H_0 :Üniversite öğrencilerinin haftalık boş zaman durumuna göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_1 :Üniversite öğrencilerinin haftalık boş zaman durumuna göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çıkan bulgulara göre H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterliliğine göre dersin boş zaman ile çatışması incelendiğinde kesinlikle yetersiz olduğunu düşünen katılımcıların zaman olarak dersin boş zaman ile çatıştığı, yeterli olduğunu düşünen katılımcıların gerilim ve yoğunluk yaşadıkları için derslerinin boş zamanları ile çatıştığı Grafik 28’de görülmektedir. Bunun sebebinin üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterli olduğunu düşünen katılımcılarda çatışma yaşamalarının alanların eksikliklerinden kaynaklı değil de alanların yeterli olduğunu düşünmelerine rağmen kararsız ve işlerine daha çok vakit ayırdıklarından dolayı

yeterli olduğunu düşünmelerine rağmen derslerinin bunun önüne geçmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

H₀:Üniversite öğrencilerinin üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterliliği hakkındaki düşüncelerinin durumuna göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₁:Üniversite öğrencilerinin üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterliliği hakkındaki düşüncelerinin durumuna göre ders-boş zaman çatışması arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çıkan bulgulara göre H₀ hipotezi kabul edilmiştir.

Boş Zamanın Ders İle Çatışması

Cinsiyete göre boş zamanın ders ile çatışması incelendiğinde ortalaması yüksek olan kadın katılımcıların erkeklere göre daha çok gerilim hissettikleri, erkek katılımcıların ise kadın katılımcılara göre daha çok yoğunluk hissettikleri için boş zamanlarının dersleri ile çatıştığı Grafik 29'da görülmektedir. Bunun sebebinin kadınların yükümlülüklerinden ve sosyal anlamda üzerlerine yüklenen tutumlardan dolayı boş zaman yerine asıl işlerini yapmaya zorlanmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca erkek katılımcıların uğraştıkları işlerin boş zamanlarına engel olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Yaş değişkeni açısından boş zamanın ders ile çatışması alt boyutlarının yoğunluk alt boyutunda anlamlı bir fark bulunmazken, gerilim alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur ve gerilim alt boyut puanlarının ortalamalarında 23 yaş ve üstü katılımcıların ortalaması daha yüksek çıkmıştır. 23 yaş ve üstü katılımcıların gerilim ve yoğunluk yaşamasından kaynaklı yaşadıkları boş zaman ders çatışmasına yaş ilerledikçe ve mezun olduktan sonra hayatını devam ettirme gelecek korkusu konusundaki endişelerinin boş zamana sahip olmak istemelerine rağmen ders faktörünün buna engel olmasına sebep olduğu düşünülmektedir.

Öğrenimlerinde kaldıkları yer değişkeni açısından boş zamanın ders ile çatışması alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamasına karşın, gerilim ve yoğunluk alt boyut puanlarının ortalamalarında öğrenci evinde kaldığını belirten katılımcıların değerlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrenim görülen fakülte/yüksekokula göre boş zamanın ders ile çatışması incelendiğinde ortalaması yüksek olan iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin diğer fakülte öğrencilerine gerilim ve yoğunluk yaşamalarından kaynaklı boş zamanlarının

ders ile çatıştığı Grafik 31’de görülmektedir. Bunun sebebinin iktisadi ve idari fakültesi öğrencilerinin boş zaman aktivitelerine katılmada daha istekli olmalarına rağmen derslerinin işlerinin buna engel olmasına ve iki faktör arasında tercih yapmak zorunda kalmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğrenim görülen bölüme göre boş zamanın ders ile çatışması incelendiğinde ortalaması yüksek olan diğer (farklı bölümlerde) okuyan öğrencilerin daha boş zaman ve ders arasındaki seçiminde daha çok gerilim yaşadığı iktisat bölümünde okuyan katılımcıların ise daha yoğun olduğundan dolayı boş zamanlarının dersleri ile çatıştığı, spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin ise en az ortalamalara sahip olduğu ve gerilim ve yoğunluk açısından boş zamanlarının dersleri ile çatışmasında en az ortalamalara sahip olduğu Grafik 32’de görülmektedir. Bunun sebebinin diğer bölümlerde okuyan öğrencilere göre spor aktiviteleri ile boş zamanını daha iyi değerlendiren spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin boş zamanları konusunda daha tatmin olduklarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların ailelerinin yaşadıkları yer değişkeni açısından boş zamanın ders ile çatışması alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamasına karşın, gerilim alt boyut puanlarının ortalamalarında ailesinin köyde kaldığını belirten katılımcıların, yoğunluk alt boyut puanlarının ortalamalarında ailesinin il merkezinde kaldığını belirten katılımcıların değerlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların babalarının eğitim durumu değişkeni açısından boş zamanın ders ile çatışması alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamasına karşın, gerilim alt boyut puanlarının ortalamalarında babası lise mezunu olan katılımcıların, yoğunluk alt boyut puanlarının ortalamalarında ise babası üniversite mezunu olan katılımcıların değerlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların annelerinin eğitim durumu değişkeni açısından boş zamanın ders ile çatışması alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamasına karşın, gerilim alt boyut puanlarının ortalamalarında annesi lise mezunu olan katılımcıların, yoğunluk alt boyut puanlarının ortalamalarında ise annesi üniversite mezunu olan katılımcıların değerlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların öğrenim gördükleri lise açısından boş zamanın ders ile çatışması alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamasına karşın, gerilim alt boyut puanlarının ortalamalarında Anadolu,Fen Lisesi mezunu olan katılımcıların, yoğunluk alt boyut

puanlarının ortalamalarında ise Düz Lise mezunu olan katılımcıların değerlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Gelir durumuna göre boş zamanın ders ile çatışması incelendiğinde düşük gelire sahip öğrencilerin yoğunluk ve gerilim yaşamalarından boş zamanlarının ders ile çatıştığı Grafik 37’de görülmektedir. Bunun sebebinin gelir durumu düşüklüğünden kaynaklı boş zamanda yapılacak olan aktivitelere katılamama ve işleri ile boş zamanları arasında tercih yapmak zorunda kalmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Masrafların karşılandığı kaynağa göre boş zamanın ders ile çatışması incelendiğinde ortalaması yüksek olan masraflarını kendi kazancı ile karşılayan katılımcıların boş zamanları ile dersleri arasında daha çok gerilim yaşadıkları, ailesi ve kendi kazancı ile masraflarını karşılayan katılımcıların daha çok yoğun oldukları ve boş zamanlarının ders ile çatıştığı Grafik 38’de görülmektedir. Bunun sebebinin masraflarını kendisi karşılayan katılımcıların kendini özgür olarak boş zamanlarını kullanamadıkları ve katılmak zorunda oldukları dersleri arasında kalarak gerilim yaşadıklarından tercih yapmak zorunda kaldıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ailesi ve kendi kazancı ile masraflarını karşılayan katılımcıların boş zamanlarının dersleri ile çatışmasının sebebinin hem iş hem boş zaman hem de ailesine karşı sorumlu olması ve hayatının yoğun olarak geçtiğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Boş zamanı olumlu kullanmalarına göre boş zamanın ders ile çatışması incelendiğinde ortalaması yüksek olan boş zamanı olumlu kullanmada kararsız olduğunu belirten katılımcıların daha çok gerilim yaşadığından ve boş zamanı olumlu kullanmadığını düşünen katılımcıların ise yoğunluktan dolayı boş zamanlarının ders ile çatıştığı Grafik 40’da görülmektedir. Boş zamanı olumlu kullanmada kararsız olan katılımcıların gerilim yaşamalarının sebebinin zaten belirtildiği gibi boş zamanlarını yeterli olarak kullanmadıklarını düşünmeleri ve derse katılmayı zorunluluk olarak hissettiklerinden kaynaklandığı, boş zamanı kullanamadığını düşünen katılımcıların yoğun olarak hissetmelerinin sebebinin ise yükümlü olduğu işlerin fazlalığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Haftalık boş zaman süresine göre boş zamanın ders ile çatışması incelendiğinde ortalaması fazla olan 1-5 saat boş zamana sahip katılımcıların gerilim hissettiklerinden, haftalık boş zaman süresi 16 saat ve üstü olan katılımcıların ise yoğun olduğundan kaynaklı boş zaman ders çatışması yaşadığı Grafik 41’de görülmektedir. Bunun sebebinin az boş zaman süresine sahip katılımcıların az olan boş zamanlarına ayırdıkları süreyi

dersler ve işleri yüzünden kullanamamaları ve tercih yapmak zorunda kalmalarından kaynaklandığı, fazla boş zaman süresine sahip katılımcıların yoğun olduklarından dolayı çatışma yaşamaları fazla olan boş zamanlarına rağmen dersleri haricinde yapmak zorunda oldukları bir eylemden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterliliğine göre boş zamanın ders ile çatışması incelendiğinde ortalaması yüksek olan rekreasyon alanlarının yeterli olduğunu düşünen katılımcıların gerilim ve yoğunluk bakımından boş zamanlarının dersleri ile çatıştığı Grafik 42’de görülmektedir. Üniversite rekreasyon alanlarının yeterli olduğunu düşünen katılımcıların boş zamanlarını kullanabilecekleri alanların olmasının ve orada boş zamanlarını geçirmek istemelerinin ders konusunda çatışma yaşamalarında bir faktör olduğu düşünülmektedir. Bunun boş zamanları ile dersleri arasında ikileme düşmelerine neden olabileceği düşünülmektedir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç

- Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre ders- boş zaman çatışma ve gerilim düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.
- 23 yaş ve üstü yaş grubu öğrencilerin diğer yaş gruplarına göre zamansal ve yoğunluk olarak derslerin boş zamanla çatıştığını tespit edilmiştir.
- Devlet yurdunda kalan katılımcı öğrencilerin dersleri ve boş zamanları arasında gerilim ve yoğunluk bakımından çatışma yaşandığı tespit edilmiştir.
- Tıp fakültesinde öğrenim gören katılımcıların derslerinin boş zaman ile zamansal ve yoğunluk olarak çatışma yaşadığı görülmektedir.
- Üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterli olduğunu düşünen katılımcıların gerilim ve yoğunluk bakımından boş zamanlarının dersleri ile çatıştığını belirlenmiştir.
- Boş zamanı olumlu kullanmada kararsız olduğunu belirten katılımcıların daha çok gerilim yaşadığı ve boş zamanı olumlu kullanmadığını düşünen katılımcıların ise yoğunluktan dolayı boş zamanlarının ders ile çatıştığını tespit edilmiştir.
- Düşük gelire sahip öğrencilerin yoğunluk ve gerilim yaşamalarından boş zamanlarının ders ile çatıştığını belirlenmiştir.
- Katılımcıların öğrenim gördükleri lise açısından boş zamanın ders ile çatışması alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.
- Katılımcıların anne baba eğitim durumu ile ailelerin yaşadıkları yer değişkenine göre ders- boş zamana çatışma düzeylerinde bir fark tespit edilmemiştir.

Öneriler

- Öğrencilerin ders-boş zaman çatışma nedenleri göz önüne alınarak öğrencilere bu süreci nasıl olumlu şekilde yöneteceği bildiren çalışmalar yapılabilir.
- Öğrencilere ders- boş zaman çatışma yönetim eğitimi verilebilir.
- Üniversiteler boş zaman faaliyeti kapsamındaki aktivite alanlarını daha elverişli ve ulaşılabilir duruma getirebilir.
- Bu araştırmaya kıyasla daha fazla örneklem grubu üzerinde daha fazla sayıda üniversite öğrencilerini kapsayacak şekilde benzer çalışmalar yapılabilir.

7. KAYNAKLAR

- Abadan, N., Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Faaliyetleri. Bzd Semineri İstanbul: Hsek Yayını; 1966. S.12.
- Akatay, A., Örgütlerde Zaman Yönetimi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2003; 10: 282-300.
- Alan, C, Filley., (1975), Interpersonal Conflict Resolution., Scott, Foresman And Company. Illionis. Sayfa 7.
- Alexander, D. C., Conflict Management Styles Of Administrators İn Schools Fort He Deaf: Teacher Perceptions Of Job Satisfaction, Master's Thesis, Washington: Gallaudet University. 1995.
- İskender, A., (2015). İş Görenlerin İş Ve Serbest Zaman Çatışma Düzeyleri İle Mesleki Tükenmişlik Ve Yaşam Tatmini İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Amman T., Aykora, E., Tekin, G., Kılıç, M., Açık Ve Kapalı Alan Rekreasyoncularının Denetim Odağı Ve Benlik Tasarımı Açısından Karşılaştırılması. Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi, 2010; 2(2): 1-13.
- Artan, E. İ., Çatışma Yönetimi Örgütte Kişisel Gelişim, Nobel Yayıncılık, Ankara. 2002.
- Andıç, H., Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, 2009.
- Ay, FK. İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İş Yükü Algısı ve İş-Aile Çatışması. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi; 2010.
- Baltaş, A. ve Baltaş, Z., Başarılı Ve Sağlıklı Olmak İçin Stres Ve Başarma Yolları, 5. Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1987, S.241.
- Baltaş, A. (2000). Ekip Çalışması ve Liderlik, İstanbul: Remzi Yayınevi, 88.
- Başak, T., Uzun, Ş., Arslan, F., Hemşirelik Yüksek Okulu Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri. Taf Preventive Medicine Bulletin, 2008; 7(5): 429-434.
- Bumin B. İşletmelerde Organizasyon Geliştirme Ve Çatışmanın Yönetimi, Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Yayınları, Ankara. 1990.
- Burton, John., Dukes, Frank., (1990). Readings İn Management And Resolution. The Macmillan Pres Ltd. London.
- Can, H., Organizasyon Ve Yönetim, Adım Yayıncılık, Ankara, 1991, S.244.
- Cordes, Kathleen, A. (2013). Applications İn Recreation & Leisure. Illinois: Sagamore Publishing.

- Corey, M. S., Corey Groups Processaed Practice, Sixth Edition, California State University, Brooks/Cole Thomson Learning Isa. 2002.
- Cushman, Grant; Laidler, Allan, (1990). Recreation, Leisure And Social Policy. Yeni Zelanda: Lincoln Universty & Victoria University.
- De Cenzo, D. A., Human Relations Personel And Professional Development, New Jersey: Prenticehall. 1997.
- Demirel, M., Harmandar, D., Üniversite Öğrencilerinin Rekreatyonel Etkinliklere Katılımlarında Engel Oluşturabilecek Faktörlerin Belirlenmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi,2009; 6(1): 838-846.
- Dietz, F., Schmid, S., & Fries, S. (2005). Lernen oder Freunde treffen? Lernmotivation unterden Bedingungen multipler Handlungsoptionen [Learning or meeting friends? Learning motivation in the face of multiple action opportunities]. Zeitschrift für Pädagogische Psychologie, 19, 173–189.
- Doruk NÇ. Organizasyonlar İş Aile ve Aile İş Çatışmalarının Bireylerin Performansları Üzerindeki Etkisinde İş ve Yaşam Tatmininin Rolü. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi; 2008.
- Düşükcan, M., Örgütlerde Çatışma Yönetimi Sürecinde Örgütsel İletişimin Etkinliği, Kuramsal Ve Uygulamalı Bir Çalışma. Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yönetim Ve Organizasyon Bilim Dalı, 2003.
- D.P.T., 2001. 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı Yerel Yönetimler Özel İhtisas Kurulu Raporu, Ankara.
- Erdul, G., Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri İle Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Bilim Dalı Bursa, 2005.
- Erdoğan, İ., İşletme Yönetiminde Örgütsel Davranış, İstanbul Üniversitesi, İşletme Fakültesi Yayın No 266, 1996, S.29.
- Eren, E.(1984). Yönetim Psikolojisi. İstanbul: İşletme İktisadi Enstitüsü, 449.
- Eren, E., Yönetim Ve Organizasyon, Beta Yayıncılık, İstanbul. 1996.
- Ergin, A. (1999). Öğretim Teknolojisi İletişim, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Erkal, M., Sosyolojik Açından Spor. İstanbul: Filiz Kitabevi; 1981. S.120- 131
- Erkal, M.E., Güven Ö.. Ayan D. Sosyolojik Açından Spor. Der Yayınları, İstanbul, 2014.
- Eroğlu, F. (2000). Davranış bilimleri, 5. Baskı, İstanbul: Beta

- Ertürk, M., Organizasyonlarda Çatışma, Çatışma Nedenleri, Çatışmanın Yöntemi Ve Erciyes Üniversitesinde Bir Anket Uygulaması, Erciyes Üniversitesi İibf Dergisi, Sayı:11, Kayseri. 1994.
- Fairchild, Henry Pratt (1970). Dictionary Of Sociology. Kanada: Greenwood Press.
- Foulquie, P. Pedagoji Sözlüğü, Boş Zaman. Çev. Cenap Karakaya.Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1994.
- Gordon, J. R., A Diagnostic Approach To Organizational Behavior, Allyn And Bacon, Boston, Ma. 1993.
- Greenhaus, J.H, Bautell, J. N. (1985). Sources of conflict between work and family roles, Academy of Management Review 10 (1), 76-88.
- Güler, S., Turizm Sosyolojisi. Ankara: Turizm Ve Tanıtma Bakanlığı Yayını; 1978. S.11-17.
- Gümüşeli, A. İ., İzmir Orta Öğretim Okulları Yöneticilerinin Öğretmenler İle Aralarındaki Çatışmaları Yönetme Biçimleri. Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.
- Gümüşgül, O., Avrupa Birliği'ne Üye Ülkelerde Ve Türkiye'de Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Anlayışlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya, 2013.
- Güney, S., Yönetim Ve Organizasyon El Kitabı, Nobel Yayınları, Ankara. 2000.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A., Dinç, Y., Boş Zaman Ve Rekreasyon Yönetimi. Detay Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Harris, D., Key Concepts İn Leisure Studies, Sage Publications, 2005.
- Hazar, A., Rekreasyon Ve Animasyon, Detay Yayıncılık, Ankara, 2003.
- Hendricks, W. (1991). How To Manage Conflict. National Pres Publications, A Division Of Rockhurst College Continuing Education Center, Inc. Shawnee Mission. Kansas.
- Hick, Hg. Örgütlerin Yönetimi, Sistemler Ve Beşeri Kaynakları Açısından. 3.Baskı, AYTEK B, Şen S, Tek O. (Çev.). Ankara: Turhan Yayınevi; 1979. S.365.
- Hofer, M., Schmid, S., Fries, S., Kilian, B., & Kuhnle, C. (2010). Reciprocal relationships between value orientation and motivational interference during studying and leisure. British Journal of Educational Psychology, 80, 623–645.
- Ibid., Sayfa 9-18-191-299.
- Iwasaki, Y. and Mannell, R. (2000). Hierarchical dimensions of leisure stress coping. Leisure Sciences, 22(3), 163-181.

- İbicioğlu, H., İşletmelerde Departmanlar Arası Çatışmaların Kaynakları Ve İşletme Performansına Etkilerine İlişkin Bir Araştırma, Verimlilik Dergisi, Ankara. 2001.
- İşcan, S., Pamukkale Üniversitesi Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerilerinin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması Ve Ekonomisi Bilim Dalı, 2008.
- Karakuş, S., Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulunda Okuyan Öğrencilerin Fiziksel Sağlıkları İle Serbest Zaman Ve Sigara Kullanımı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi, 2005; 6(2): 1-13.
- Karaküçük, S., Rekreasyon-Boş Zamanları Değerlendirme Kavramı Kapsam ve Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi, B.E.S.Y.O., Ankara, 1995, s.12-103, 177-190, 273-303.
- Karaküçük, S., Rekreasyon Bos Zamanları Degerlendirme, Gazi Kitabevi, Ankara, 1999.
- Karaküçük, S. ve Gürbüz., 2007. Rekreasyon Ve Kent(Li)Leşme, Gazi Kitabevi, Ankara, 194.
- Karaküçük S., “Rekreasyon” Boş Zamanları Değerlendirme, Gazi Kitabevi, Ankara, 2008.
- Kapani, Mj., İnsan Haklarının Ulusal Boyutları. Ankara: Bilgi Yayınları; 1991. S.147.
- Gözler, K., Türk Anayasaları. Bursa: Ekin Kitapevi; 1999. S.215.
- Karip, E., Çatışma Yönetimi, Pegem Akademi Yayınları, Ankara. 2010.
- Kılbaş, S., Rekreasyon Bos Zamanı Degerlendirme, Anaca Yayınları, Adana, 2001.
- Koch, R., The 80/20 Principle: The Secret Of Achieving More With Less, Bantam Doubleday Dell Publishing Group, New York. 1998.
- Koçel, T., İşletme Yöneticiliği, Beta Yayınları, İstanbul. 2010.
- Köktaş, Ş.K., Rekreasyon Boş Zamanı Değerlendirme. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara. 2004. İletişim Yayınları; 1991. S.22-44.
- Köktaş, Şükran, Kılbaş, (2004). Rekreasyon: Boş Zamanı Değerlendirme. Ankara: Nobel Yayın.
- Krotee, L.M. ve Bucker, A.C., 2007. Spor Yönetimi, Ed. Hasan Kasap, Ümit Kesim, Volkan Matbaası, Beyaz Yayınları, 1.Basım, İstanbul, 592.
- Küçüktopuzlu, F., Gözek K., Uğurlu A. Boş Zaman Rekreasyon İlişkisi Ve Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma. I.Gençlik Boş Zaman Ve Doğa Sporları Sempozyumu Bildiriler Kitabı.Ankara: Türk Hava Kurumu Basım Evi İşletmeciliği; 2003 ;S. 33-45.

- Laferga, P., Tembellik Hakkı.5. Baskı. Günyol V (Çev.). İstanbul: Telos Yayınları; 1993. S.15-37.
- Languar, R., Turizm-Seyahat Sosyoloji. Kayır Gö (Çev.). İstanbul:
- Lin, S., Relationships Among Conflict Management Styles, Employees' Job Satisfaction And Team Effectiveness- A Comparison Between Public And Private Hospitals İn Taiwan. Unpublished Doctoral Thesis. Abd: Nova Southeastern University. 2003.
- Leith, Patricia M.; Austin, Debra Lea; Robertson, Jillian (2008). Leisure, Recreation, And Wellness. The World Of Recreation And Fitness Leadership. Amerika, Sport Book Publisher.
- Mclean, Daniel; Hurd, Amy (2012). Kraus' Recreation And Leisure İn Modern Society. Amerika: Jones And Bartlett Publishers.
- MEGSB, Beş Yıllık Kalkınma Planları Yıllık Programlarında 1968-1972 Gençlik, MEGSB Yayını, Ankara, 1988.
- Milli Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar Ve Spor Liseleri Yönetmeliği, 16/06/2009 Tarih Ve 27260 Sayılı Resmi Gazete.
- Moore, C. W., The Mediation Process, Jossey Bass Publishers, San Francisco. 1996.
- Mowatt, Rasul A. (2017). A People's History Of Leisure Studies: Early 1700s To The Late 1800s. Annals Of Leisure Research , 20 (4), 397-405.
- Nagle, Garrett, (2005). Tourism, Leisure And Recreation. İngiltere: Nelson Thornes Ltd.
- O'driscoll, M.P., Ilgen D.R and Hildreth, R., (1992). Time devoted to job and off-job activities, interrole conflict, and affective experiences. Journal of Applied Psychology, 77, 272-279.
- Oxford. <https://en.oxforddictionaries.com/definition/time>, (Erişim Tarihi: 02.02.2018).
- Önder, S., 2003. Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Rekreatif Eğilim Ve Taleplerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma, S.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi, 17, 32, 31-38.
- Öner, U., İlköğretimde Rehberlik, Çatışma Çözme Ve Arabuluculuk Eğitimi, Ankara. Nobel Yayın Dağıtım. 1999.
- Özgen, C., Etkili Zaman Yönetimi. Bilkent Üniversitesi, Ankara, 2002.
- Rahim, M. A. Managing Conflict İn Organizations, Third Edition, Quorum Books Greenwood Publishing Group, Westport, Ct. 2001.
- Ratelle, C.F., Vallerand, R.J., Senécal, C., & Provencher, P. (2005). The relationship between school-leisure conflict and educational and mental health indexes: A motivational analysis. Journal of Applied Social Psychology, 35, 1800– 1822.

- Sabuncuoğlu, Z., Endüstriyel Davranışlar, Bursa Ğ.T.Ğ.A. İşletme Fakültesi Yayınları, Bursa. 1982.
- Sayan, İ., Yönetici Hemşirelerde Zaman Yönetimi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, İstanbul, 2005.
- Schrumpf, F., Crawford K. D., Bodine J. R. Peer Rnediation: Conflict Resolution İn Schools. Student Manual. Illinois: Research Press. 1997.
- Sevil, Tuba; Şimşek, Yıldırım; Katırcı, Hakan; Çelik, Onur; Çeliksoy, Ali (2012). Boş Zaman Ve Rekreasyon Yönetimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Sirivun U. An Ğnvestigation Of The Primary And Secondary Conflict Management Style Preferences Of Men And Women İn The Role Of Local Managers, International Managers And College Students İn Thailand. Unpublished Doctoral Thesis. Usa: Nova Southeastern University. 2001.
- Şahin, M., İş İdaresine Giriş. 3.Baskı. Eskişehir: A.Ö.F.Yayını; 1991. S.364.
- Şekeroğlu, Ö.M., (2013). Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı Çalışanlarının İş-Aile ve Aile-İş Çatışmalarının Yaşam Doyumuyla İlişkinin İncelenmesi. Doktora Tezi. Ankara.
- Şendur, E. F., Örgütsel Çatışma Ve Çatışma Yönetimi Yüksek Lisans Tezi, Mersin: Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Tabuk, E.M., (2009) Elit Sporcularda İş-Aile Çatışması ve Yaşam Tatmini İlişkilerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Taştan, N., Çatışma Çözme Eğitimi Ve Akran Arabuluculuğu, 2. Basım, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara. 2010.
- Tezcan, M., Sosyolojiye Giriş. Anı Yayıncılık, Ankara, 2015.
- Tolukan, E., Özel Yetenekle İlgili Bölümlerde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Aktivitelere Katılımlarına Engel Olabilecek Unsurların Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Niğde. 2010.
- Topal, N., Derste Zaman Yönetimi: İlköğretim 3. Sınıf Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Bir İnceleme, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana. 2009.

- Topaloğlu, C., Otel İşletmelerinde Örgüt İçi Çatışmaların Oluşum Süreci Ve Örgütsel Performans İlişkisi, Akademik Fener: Balıkesir Üniversitesi Bandırma İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Cilt: 2, Sayı: 4. Balıkesir. 2005: 1-20.
- Torkildsen, George, (1999). Leisure And Recreation Management. Londra: Ebscohost.
- Tör, T., Boş Zamanları Değerlendirmede Telkin Vasıtalarının Rollerini. Bzd Semineri. İstanbul: Hsek Yayını; 1966. S.77.
- Tribe, John, (2004). The Economics Of Recreation, Leisure & Tourism. İngiltere: Elsevier.
- Tutar, H., Zaman Yönetimi, Nobel Yayın Dağıtım. Ankara. 2015.
- Türkel, A. U., Toplam Kalite Bağlamında Grup Dinamiği Ve Çatışma Yönetimi, Türkmen Kitabevi, İstanbul. 2000.
- Türkmen, M., Kul, M., Genç, E., Sarıkabak M. Konaklama İşletmesi Yöneticilerinin Rekreasyon Algı Ve Tutumlarının Değerlendirilmesi: Batı Karadeniz Bölgesi Örneği. Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic, 2013; 8(8): 2139-2152.
- Tütüncü, Özkan, (2012). Rekreasyon Ve Rekreasyon Terapisinin Yaşam Kalitesindeki Rolü. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi , 23 (2), 248-252.
- Url-13, Http://Www.Un.Org./Themes/ Sport. United Nations Sport For Development And Peace. 19 Temmuz 2010.
- Varişoğlu, B., Şeref İ., Yılmaz İ. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zaman Yönetimi Algılarına Yönelik Bir İçerik Analizi. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2012; 32(2): 377-394.
- Yalman, Y., Yönetim Ve Organizasyon, Lisans Yayınları, İstanbul. 2008.
- Yavuzylmaz, C., Ortaöğretim Kurumları Yöneticilerinin Liderlik Özelliklerinin Çatışma Yönetimini Yönetme Düzeylerinin Belirlenmesi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
- Youell, Ray (1994). Leisure And Tourism. İngiltere: Pitman Publishing.
- Yurdagül, S., Aktif Spor Yapan Bireylerde Zaman Yönetimi Demografik Farklılıklar Elazığ İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Elazığ. 2016.
- Zengin, E., Sertbaş, K., Kolayış, H., Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zaman Profilleri Ve Raket Sporlarına Gösterdikleri İlgi Düzeylerinin Araştırılması, Spor Yönetimi Ve Bilgi Teknolojileri Dergisi, 2001; 1(1): 17-28.

EKLER

Ek 1. Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeği

ANKET FORMU

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana bilim kapsamında yürütülen bu çalışmada anket "Farklı Bölümlerde Okuyan Üniversite Öğrencilerin Ders-Boş Zaman Çatışma Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında hiçbir kişisel bilgi kullanılmayacaktır. Elde edilen veriler yüksek lisans tezi olarak kullanılacaktır. Anketteki her maddeye dikkatlice okuyup, size uygunluk derecesine göre X işareti koyarak cevaplandırınız. Değerli katkılarından dolayı çok teşekkür ederiz.

Kerem KALKAN
Yüksek Lisans Öğrencisi

Dr.Öğr.Üyesi CENGİZ BAYRAKTAR

1. Cinsiyetiniz? Erkek () Kadın ()
2. Kaç Yaşındasınız? 18 ve altı () 19-20 () 21-22 () 23 ve üstü ()
3. Fakülteniz/Yüksekokulunuz/Enstitünüz?
4. Bölümünüz?
5. Aileniz nerede yaşamaktadır?
İl merkezi () İlçe () Belde () Köy ()
6. Babanızın Eğitim Durumu?
Okur Yazar Değil () İlkokul () Ortaokul ()
Lise () Üniversite () Lisansüstü ()
7. Annenizin Eğitim Durumu?
Okur Yazar Değil () İlkokul () Ortaokul ()
Lise () Üniversite () Lisansüstü ()
8. Hangi Tür Lisede Öğrenim Gördünüz?
Düz Lise () Özel Lise () Anadolu veya Fen Liseleri ()
İmam Hatip Lisesi () Süper Lise () Askeri Lise ()
Meslek Liseleri () Yabancı Dil Ağırlıklı Lise () Güzel Sanatlar Lisesi ()
9. Toplumun geneline göre aylık gelir düzeyinizi belirtiniz?
Çok Düşük () Düşük () Orta () Yüksek () Çok Yüksek ()
10. Masraflarınızı hangi kaynaktan karşılıyorsunuz?
Tümüyle ailemden () Ailemden ve burs veya krediden ()
Ailemden ve kendi kazancımdan () Kendi kazancımdan () Diğer ()
11. Öğrenim gördüğünüz ilde nerede kalıyorsunuz?
Ailemle () Devlet yurdunda () Özel yurttan ()
Akrabalarımın yanında () Öğrenci Evi ()
12. Boş zamanlarınızı olumlu kullandığınızı düşünüyor musunuz?
Evet () Kararsızım () Hayır () Kısmen ()
13. Sahip olduğunuz boş zaman süresi haftalık (saat) olarak ne kadar?
1-5 saat () 6-10 saat () 11-15 saat () 16 saat ve üzeri ()
14. Üniversitenizin sahip olduğu rekreasyonel alanların yeterliliği sizce nasıl?
Kesinlikle Yeterli () Yeterli () Kısmen () Yetersiz () Kesinlikle Yetersiz ()
15. Katılmaktan en fazla hoşlandığınız 3 boş zaman aktivitesini yazınız ?
1).....
2).....
3).....

Ders - Boş Zaman Çatışma Ölçeği

Değerli katılımcı, Bu çalışma, boş zaman aktivitelerine katılım düzeyinizi ölçmeye yöneliktir. Ankete vereceğiniz cevaplar toplu değerlendirilecektir. Ankete vereceğiniz yanıtların doğruluğu çalışmanın bilimselliğine büyük katkı sağlayacaktır. Bu nedenle, lütfen soruları dikkatli bir biçimde okuyarak doldurunuz. Ankete katılımınızdan dolayı sizlere teşekkür ederiz.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamıyla Katılıyorum
1	Ders saatlerim katılmak istediğim boş zaman aktivitesini yapmamı engelliyor.	1	2	3	4	5
2	Boş zaman aktivitelerine katılmak istediğim zamanlarda derse girmek zorunda kalıyorum.	1	2	3	4	5
3	Derslerimden dolayı boş zaman planlarımı değiştirmek zorunda kalıyorum.	1	2	3	4	5
4	Okuldaki stresli bir günden sonra, boş zaman aktivitesine katılırken en küçük bir şeye bile sinirlenebiliyorum.	1	2	3	4	5
5	Dersten sonra katıldığım boş zaman aktivitelerinde kendimi çok yorgun hissediyorum.	1	2	3	4	5
6	Derslerimle alakalı çok yoğun endişe duyduğum zamanlar boş zaman aktivitemi yapamıyorum.	1	2	3	4	5
7	Okul çevrem beni sinirli ve kaygılı hissettirdiği için boş zaman aktivitelerine katıldığım da bile bir türlü rahatlayamıyorum.	1	2	3	4	5
8	Boş zamanlarım sıklıkla derslerim tarafından engelleniyor ve bu durum beni hem fiziksel hem de mental olarak kötü hissettiriyor.	1	2	3	4	5
9	Okuldaki ortamımdan dolayı, boş zaman aktivitesi sırasında diğer insanlara karşı sinirli davranıyorum.	1	2	3	4	5
10	Derslerimin çok zor olması boş zaman aktivitemi engellemektedir.	1	2	3	4	5
11	Derslerimin yoğunluğu boş zaman aktivitelerinde iyi bir beceri sağlamamı engelliyor.	1	2	3	4	5
12	Boş zaman aktivitelerim genellikle çalışma saatlerim tarafından işgal ediliyor.	1	2	3	4	5
13	Derslerimin sorumluluğu boş zaman aktivitelerini yaptığım zamanları engelliyor.	1	2	3	4	5
14	Boş zaman aktivitesini yaptığım gruptaki gerilim ve kaygı düzeyi, bazen ders aktivitelerimi düzgün yapmada beni zorluyor.	1	2	3	4	5
15	Boş zaman aktivitesini yaptığım gruptaki baskı ve problemler, bazen derslerime konsantre olmam konusunda beni zorluyor.	1	2	3	4	5
16	Boş zaman ihtiyacım o kadar fazla ki derslerimden uzaklaşıyorum.	1	2	3	4	5
17	Boş zaman aktivitelerindeki sorumluluklarımdan dolayı hissettiğim stres derslerime konsantre olmamı zorlaştırıyor.	1	2	3	4	5
18	Boş zaman aktivitesindeki azimden dolayı, okulda arkadaşlarım benim davranışlarımı kabul etmekte zorlanıyor.	1	2	3	4	5
19	Boş zaman aktivitelerine aşırı katılımımdan dolayı, okulda iyi bir performans göstermekte zorlanıyorum.	1	2	3	4	5
20	Boş zaman aktivitesine gösterdiğim performans ile okulda gösterdiğim performans arasında tamamen bir fark vardır.	1	2	3	4	5

Ek 2. Etik Kurul Onayı

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ GİRİŞİMSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	Farklı Bölümlerde Okuyan Üniversite Öğrencilerin Ders-Boş Zaman Çatışma arasındaki İlişkilerin İncelenmesi
VARSA ARAŞTIRMANIN PROTOKOL KODU	235

KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACI UNVANI/ADI/SOYADI	Dr. Öğr. Üyesi Cengiz BAYRAKTAR
---	---------------------------------

Değerlendirilen Belgeler	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili		
		ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ/PLANI	17.12.2018	235	Türkçe ☒	İngilizce ☐
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU	17.12.2018	235	Türkçe ☒	İngilizce ☐	Diğer ☐

Karar Bilgileri	Karar No: 2019/14	Tarih: 06.02.2019
	Yukarıda bilgileri verilen Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve araştırmanın etik ve bilimsel yönden uygun olduğuna "Oy birliği" ile karar verilmiştir.	

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ GİRİŞİMSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI	Dr. Öğr. Üyesi Atilla TOPÇU
--------------------------------	-----------------------------

Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Araştırma ile ilişki		Katılım *		İmza
Dr.Öğr.Üyesi Atilla TOPÇU (Başkan)	Tıbbi Farmakoloji	RTEÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Dr.Öğr.Üyesi Mehmet ALTUNTAŞ (Raportör)	Acil Tıp	RTEÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Prof.Dr.Ömer ŞATIROĞLU (Üye)	Kardiyoloji	RTEÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Doç.Dr.Hüseyin Avni UYDU	Tıbbi Biyokimya	RTEÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Doç.Dr.Özlem ÇELEBİ ERDİVANLI (Üye)	Kulak-Burun-Boğaz Hastalıkları	RTEÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Doç.Dr.Oğuz KÖSE (Üye)	Periodontoloji	RTEÜ Diş Hek. Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Dr.Öğr.Üyesi Fatma BEYAZAL ÇELİKER (Üye)	Radyoloji	RTEÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☐	H ☒	
Dr.Öğr.Üyesi Uğur KOSTAKOĞLU (Üye)	Enfeksiyon Has. Ve Klinik Mikr.	RTEÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Dr.Öğr.Üyesi Tahsin Gökhan TELATAR (Üye)	Halk Sağlığı	RTEÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Dr.Öğr.Üyesi Kader Semra KARATAŞ (Üye)	Ruh Sağlığı ve Hast.	RTEÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Dr.Öğr.Üyesi Şule BATÇIK (Üye)	Anesteziyoloji ve Reanimasyon	RTEÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Dr.Öğr.Üyesi Turgay AYDIN (Üye)	Çocuk Sağ. Ve Hast.	RTEÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☐	H ☒	
Dr.Öğr.Üyesi Sabri ÇOLAK (Üye)	Kadın Hast. ve Doğum	RTEÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☐	H ☒	
Dr.Öğr.Üyesi Nuray DEMİRCİ GÜNGÖRDÜ (Üye)	Tıp Tarihi ve Etik	RTEÜ Sağlık Yüksekokulu	E ☐	H ☒	E ☐	H ☒	

* :Toplantıda Bulunma

Ek 3. Tez Çalışması İzni

T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 87374136-302.08.01-E.17
Konu : Tez Çalışması İzni (Kerem
KALKAN)

04.01.2019

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : 31.12.2018 tarihli ve 24151780-300-E.307 sayılı yazı.

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor ABD Lisansüstü öğrencisi Kerem KALKAN'ın yürütmekte olduğu "Farklı Bölümlerde Okuyan Üniversite Öğrencilerin Ders-Boş Zaman Çatışma Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" konulu yüksek lisans tez çalışması kapsamında 2018-2019 Eğitim Öğretim yılında Üniversitemiz Tıp Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda eğitim alan öğrencilere yönelik "Ders-Boş Zaman Çatışma Ölçeği" uygulama talebi Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Ahmet İshak DEMİR
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Dağıtım :

Gereği:

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Bilgi:

Eğitim Fakültesi Dekanlığına
Tıp Fakültesi Dekanlığına
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Dekanlığına
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Müdürlüğüne

Fener Mah. Zihni Derin Yerleşkesi 53100 Rize / TÜRKİYE

oidb@erdogan.edu.tr

Tel : +90 (464) 223 81 07 Fax : +90 (464) 223 31 66

Bilgi : MURAT ERBAY Dahili: 4206

Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Kodu : 6FDA307D-DC3C-4EA7-9B7C-6CEB473AFF3B - <http://ebys.erdogan.edu.tr/EBYS/eimzadogrul>

Ek 4. Tez Çalışması İsim Değişikliği

T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı

Sayı : 40465587-050.01.04-180
Konu : Etik Kurul

10.07.2020

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Cengiz BAYRAKTAR

İlgi : 30.06.2020 tarihli ve 193 sayılı dilekçeniz.

“Farklı Bölümlerde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Ders-Boş Zaman Çatışma arasındaki İlişkilerin İncelenmesi” isimli ve 2019/14 karar numaralı çalışmamızın; “Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Ders-Boş Zaman Çatışmaları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi” olarak değiştirilmesi talebiniz etik kurulumuzun önerisine göre 02.07.2020 tarihinde yapmış olduğumuz toplantıda incelenmiş olup bilimsel ve etik yönden uygun bulunmuştur. Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

 e-imzalıdır
Prof. Dr. Hüseyin Avni UYDU
Başkan

Tel :Fax :

Bilgi : BURAK HANKAYA

Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Kodu : D307889D-BD40-4642-8B17-A91030B862CD - <http://cbys.erdogan.edu.tr/EBYS/eimzadogrulama>

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER		
Soyadı, Adı	KALKAN Kerem	
Uyruğu	T.C.	
Doğum Tarihi ve Yeri	12.05.1989 RİZE	
Telefon (İş)	05546416090	
E-Posta	kerem_kalkan17@erdogan.edu.tr	
Yazışma Adresi (İş)	Taşlıdere Mah. Alipaşa Sk. Alipaşa Evleri No:9 K:5 D:26 Gündoğdu/Rize	
EĞİTİM BİLGİLERİ		
Derece	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Lisans	ADÜ Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu (Rekreasyon Bölümü)	2012
Lise	Rize Lisesi	2006
YABANCI DİL	İngilizce	
BİLDİRİLER		
	Rize'de Görev Yapan Futbol Hakemlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Araştırılması Batum/GÜRCİSTAN	
HOBİLER		
	Spor Yapmak, Film İzlemek, Doğa Yürüyüşü Yapmak.	